

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY
SZLICHTYNGOWA NA LATA 2022-2030

Spis treści

I.	Wstęp	4
II.	Założenia metodologiczne	5
III.	Podstawowe informacje o gminie Szlichtyngowa	5
IV.	Diagnoza stanu społecznego gminy Szlichtyngowa	7
IV.1	Demografia i procesy ludnościowe	7
IV.2	Pomoc społeczna	10
IV.2.1	Beneficjenci pomocy społecznej	11
IV.2.2	Powody korzystania z pomocy finansowej i niefinansowej	12
IV.2.3	System wspierania rodziny	14
IV.2.4	Świadczenia i usługi opiekuńcze	16
IV.2.5	Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie	17
IV.3	Ochrona zdrowia	18
IV.4	Bezpieczeństwo publiczne	19
IV.5	System oświatowo-wychowawczy	21
IV.6	Kultura edukacyjna i rekreacyjna	26
IV.7	Działalność organizacji społecznych	31
IV.8	Dostępność społeczeństwa informacyjnego	33
IV.9	Środki zewnętrzne pozyskiwane w ramach rozwoju gminy	34
V.	Diagnoza stanu gospodarczego gminy Szlichtyngowa	40
V.1	Rynek pracy	40
V.2	Przedsiębiorczość	43
V.3	Ład przestrzenny	45
V.4	Gospodarka mieszkaniowa	48
V.5	Mienie komunalne	50
V.6	Infrastruktura drogowa	52
V.7	Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa	54
V.8	Turystyka	56
VI.	Diagnoza stanu środowiskowego gminy Szlichtyngowa	58
VI.1	Jakość powietrza	58
VI.2	Stan wód powierzchniowych i podziemnych	61
VI.3	Utylizacja wyrobów zawierających azbest	63
VI.4	Gospodarka odpadami komunalnymi	65
VI.5	Odnawialne źródła energii	67

VII.	Analiza SWOT obszaru środowiskowego	67
VIII.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	70
IX.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Szlichtyngowa	75
X.	Obszary strategicznej interwencji	77
XI.	Ocena warunków życia w opinii respondentów	79
XII.	Misja i wizja rozwoju gminy	87
XIII.	Cele i kierunki strategicznego rozwoju gminy Szlichtyngowa.....	88
XIV.	Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Powiatu i Strategii Rozwoju Województwa	98
XV.	Finansowanie Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030.....	102
XVI.	System monitoringu i ewaluacji	103
XVII.	Materiały wykorzystane do opracowania Strategii.....	108
XVIII.	Spis map, tabel, wykresów i zdjęć	108

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030 (zwana dalej Strategią) stanowi kluczowy dokument programowania rozwoju lokalnego, określający zapis misji i wizji rozwoju gminy wraz z etapami jej realizacji, czyli określonymi celami strategicznymi. Strategia stanowi średniookresowy plan działania, wyznacza kierunki i priorytety działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Ustalenia zawarte w Strategii wyznaczają politykę rozwoju społeczno-gospodarczego na kolejne lata, do których będzie należało przed wszystkim zapewnienie jak najlepszych warunków życia mieszkańcom gminy oraz tworzenia sprzyjających podstaw dla dalszego rozwoju gospodarczego.

Przygotowana Strategia ma pełnić dwie zasadnicze funkcje:

- zarządczą (administracyjną) – Strategia jest dokumentem, na podstawie którego będzie realizowana polityka rozwoju gminy Szlichtyngowa w oparciu o podejmowane kluczowe przedsięwzięcia (projekty);
- informacyjno-edukacyjną – w tym ujęciu Strategia będzie dokumentem informującym o aspiracjach rozwojowych gminy i jej zamierzeniach, a z drugiej strony, edukując interesariuszy (już na etapie planowania), da im tym samym możliwość wglądu w proces stanowienia polityki lokalnej.

Głównym celem opracowania *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030* jest zaplanowanie, a następnie konsekwentne realizowanie działań, zmierzających do zapewnienia jej harmonijnego rozwoju. Zadaniem Strategii jest realistyczne zaprogramowanie rozwoju i modernizacji jednostki samorządowej, ze szczególnym uwzględnieniem wszystkich zasobów i atutów, które gmina Szlichtyngowa posiada, na rzecz rozwoju i poprawy poziomu oraz jakości życia mieszkańców. Strategia stanowi podstawę dla efektywnego wykorzystania przez gminę środków rozwojowych, zarówno krajowych, jak i unijnych na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego.

Logika i metodologia prowadzenia lokalnej polityki rozwoju zakłada, iż aktualnie przygotowany dokument stanowi kontynuację wcześniejszych założeń i kierunków rozwoju zapisanych w różnych dokumentach strategicznych opracowanych dla gminy Szlichtyngowa. Wpisuje się także w cele i kierunki działań, które zostały przyjęte na wyższych poziomach administrowania (tj. powiatowego, regionalnego, krajowego i UE). Strategia jest spójna z dokumentami wyższego rzędu, odnosi się zatem do:

- Strategii Rozwoju Powiatu Wschowskiego na lata 2021-2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) – SOR,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategii Europy 2020. Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

II. Założenia metodologiczne

W opracowaniu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030* przyjęto metodę ekspercko-partycypacyjną (społeczną). Głównym założeniem opracowania Strategii było włączenie w proces stanowienia polityki lokalnej interesariuszy. W ramach działań partycypacyjnych przeprowadzono:

- a) konsultacje zapisów *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030*, w szczególności w obszarze diagnozy i przedsięwzięć, a także celów rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym m.in. z Radnymi, sołtysami, liderami lokalnymi;
- b) przeprowadzeniem badań ankietowych online wśród mieszkańców Miasta i Gminy w zakresie ewaluacji osiągnięcia celów ujętych w obowiązującej strategii rozwoju oraz oczekiwań mieszkańców względem rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa.

Prace nad opracowaniem dokumentu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030* przebiegały zgodnie z podjętą uchwałą nr XXX/240/22 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 3 lutego 2022 r. w sprawie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030*, w tym trybu konsultacji.

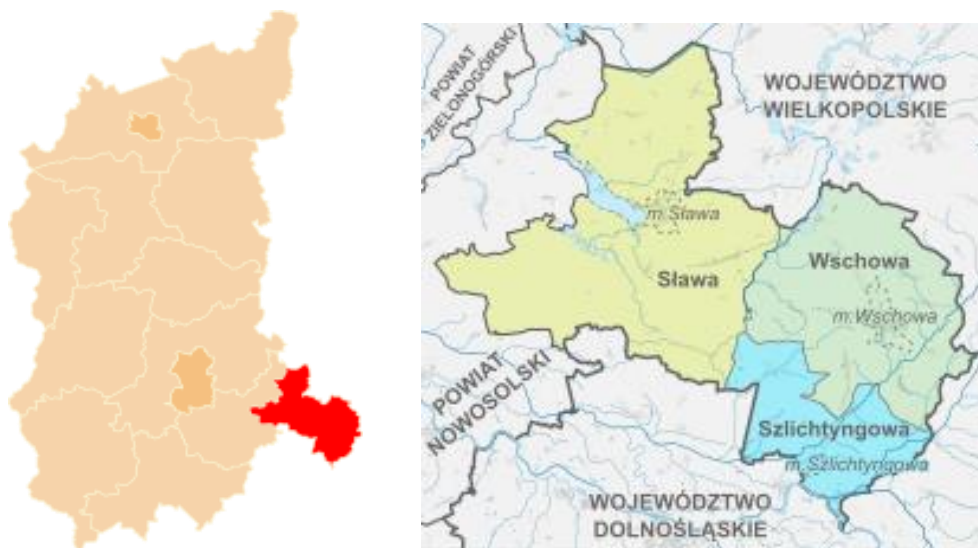
Prace nad Strategią prowadzone były z wykorzystaniem następujących szczegółowych metod:

- analiz materiałów źródłowych (szczególnie *desk i web research*), w tym dokumentów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich,
- badania ankietowego,
- analiz materiałów przekazanych wykonawcy przez Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa,
- analiz danych statystycznych,
- warsztatów prowadzonych w grupach tematycznych z wykorzystaniem konsultacji, dyskusji, metod takich jak „burza mózgów”,
- zasięgania opinii lokalnych liderów oraz ekspertów w zakresie rozwoju lokalnego.

III. Podstawowe informacje o gminie Szlichtyngowa

Gmina Szlichtyngowa to gmina miejsko-wiejska położona jest w województwie lubuskim, w powiecie wschowskim. Gmina liczy 4 927 mieszkańców, zamieszkuje ją ok. 13% ogółu ludności powiatu. Gmina stanowi 16% powierzchni powiatu i 1% powierzchni województwa. Powierzchnia gminy wynosi 99,74 km², a gęstość zaludnienia - 51 osób/km².

Mapa 1 Położenie gminy Szlichtyngowa w powiecie wschowskim

Źródło: <https://www.google.com/> (dostęp: 11.04.2022 r.)

W gminie Szlichtyngowa jest 9 sołectw: Dryżyna, Gola, Górczyna, Jędrzychowice, Kowalewo, Nowe i Małe Drzewce, Stare Drzewce, Wyszanów oraz Zamyśłów. Gmina Szlichtyngowa jest najmniejszą gminą w powiecie. Lokalizacja gminy znajduje się blisko Głogowa należącego do województwa dolnośląskiego, miasta prężnie rozwijającego się społecznie i gospodarczo. Dlatego też, z uwagi na bliskie sąsiedztwo z Głogowem, gdzie znajdują się duże zakłady przemysłowe, huta oraz liczne przedsiębiorstwa usługowo-handlowe najwięcej mieszkańców gminy znajduje zatrudnienie właśnie w tym mieście.

Organem wykonawczym gminy Szlichtyngowa jest Burmistrz Miasta i Gminy. Burmistrzowi podlegają gminne jednostki organizacyjne, do których należą:

- 1) Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa;
- 2) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej;
- 3) Zakład Budżetowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Szlichtyngowej;
- 4) Instytucja Kultury Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Szlichtyngowa;
- 5) Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Szlichtyngowej oraz Przedszkole Samorządowe im. Pluszowego Misia w Szlichtyngowej;
- 6) Szkoła Podstawowa w Jędrzychowicach;
- 7) Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach.

Gmina Szlichtyngowa jest członkiem kilku związków międzygminnych. Należy do **Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego**. Działania Zrzeszenia skupiają się m.in. na wnoszeniu inicjatyw poprawiających jakość stanowionego w Polsce prawa samorządowego. Gmina Szlichtyngowa należy także do **Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr**, którego głównym celem jest szeroko rozumiana współpraca partnerów po oby stronach granicy polsko-niemieckiej. Dodatkowo gmina wchodzi w skład **Stowarzyszenia Kraina Lasów**

i Jezior – Lokalna Grupa Działania. Stowarzyszenie skupia sześć Gmin: Szlichtyngowa, Siedlisko, Nowa Sól, Kotła, Sława i Wschowa. Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Jego intencją jest wspieranie działań na rzecz rozwoju obszaru działania LGD, promocja oraz wspieranie organizacyjne i rzeczowe osób fizycznych, prawnych i organizacji.

Ponadto gmina Szlichtyngowa mając na uwadze istniejące więzi gospodarcze, przestrzenne i społeczne na obszarze gmin z południowo-wschodniej części województwa lubuskiego podpisała 13 stycznia 2021 r. list intencyjny w celu podjęcia działań zmierzających do wzmocnienia partnerstwa międzygminnego pomiędzy następującymi gminami: Kożuchów, gmina wiejska Nowa Sól, gmina Nowe Miasteczko, Bytom Odrzański, Siedlisko, Sława, Wschowa oraz gmina Szlichtyngowa i Kolsko.

Diagnoza stanu społecznego gminy Szlichtyngowa

Rozdział zawiera informacje na temat uwarunkowań społecznych gminy Szlichtyngowa, w skład których wchodzi informacje demograficzne, charakterystyka pomocy społecznej oraz beneficjentów pomocy, a także opis systemu bezpieczeństwa. Diagnoza społeczna obejmuje również charakterystykę instytucji oświaty, kultury i rekreacji oraz działalność organizacji społecznych. Dodatkowo scharakteryzowano społeczeństwo informacyjne, czyli dostęp do samorządu za pomocą systemów informacyjnych, a także wykorzystywanie zewnętrznych źródeł na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

IV.1 Demografia i procesy ludnościowe

W 2021 r. gminę Szlichtyngową zamieszkiwało 4 927 mieszkańców, w tym kobiety stanowiły 51,17% ludności a mężczyźni 48,83%. **W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmniejszyła się nieznacznie, bo o 1%.** Średni wiek mieszkańców wynosi 39,2 lat.

Z dostępnych danych GUS wynika, że mieszkańcy gminy Szlichtyngowa zawarli w 2020 r. 13 małżeństw, co odpowiada 2,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. W tym samym okresie odnotowano 1,1 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,6% mieszkańców gminy Szlichtyngowa jest stanu wolnego, 55,9% żyje w małżeństwie, 4,3% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,2% to wdowy / wdowcy¹.

W ostatnich latach stan liczby ludności w gminie uległ spadkowi. W roku 2017 odnotowywano 5 028 osób, a w 2020 r. gminę zamieszkiwało 4 927 (spadek o 101 osób). W 2021 r. osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 60,22% ludności, 21,31% osób było w wieku przedprodukcyjnym, a 18,47% ludności stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia wynika, że **w analizowanych latach zwiększyła się znacznie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszyła się liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, co dla rozwoju gospodarczego gminy jest złym symptomem.**

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szlichtyngowa#dane-demograficzne (dostęp: 11.04.2022 r.)

Tabela 1 Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2017-2021

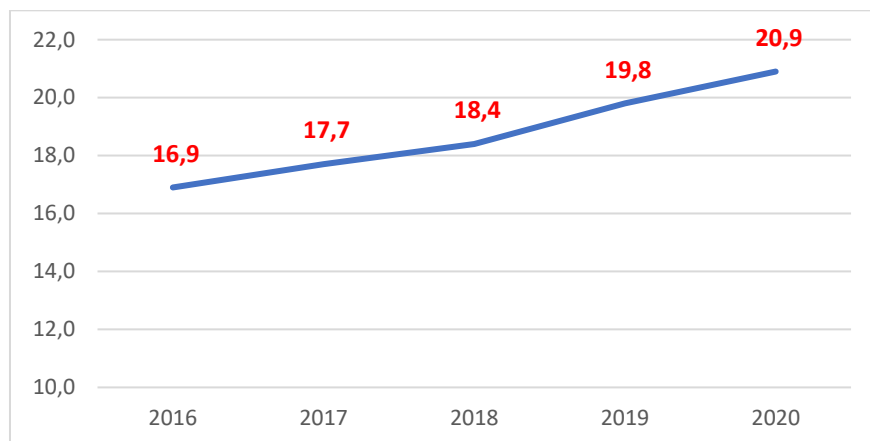
Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2017	5028	21,94	1103	62,17	3126	15,89	799
2018	5017	21,81	1094	61,71	3096	16,48	827
2019	4957	21,93	1087	60,90	3019	17,17	851
2020	4921	20,67	1017	62,26	3064	17,84	878
2021	4927	21,31	1050	60,22	2967	18,47	910

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa

Zjawisko zachodzących zmian demograficznych, w kontekście starzenia się społeczeństwa polskiego i wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym, jest charakterystyczne dla całej Polski. Problem starzenia się społeczeństwa został również zasygnalizowany w **Strategii Rozwoju Powiatu Wschowskiego na lata 2021-2030**, gdzie wskazano, iż powiat wschowski podziela ogólnopolski trend starzenia się społeczeństwa. W 2015 r. osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 17,3% ludności powiatu, w 2019 r. – 20,2%, spadł udział osób w wieku przedprodukcyjnym w powiecie – z 19,8% w 2015 r. do 19,2% w 2019 r. Na tle podobnych jednostek trendy starzenia się społeczeństwa w powiecie wschowskim wypadają jako mniej zaawansowane, jednak tendencja ta jest zauważalna i będzie się pogłębiać, także wobec ujemnych wartości przyrostu naturalnego zachodzącego od roku 2018. Negatywnym zjawiskiem w obszarze demografii w powiecie wschowskim jest także ujemne saldo migracji. **Również w gminie Szlichtyngowa odnotowuje się w ostatnich latach wysoki i stały wzrost liczby osób starszych.** Przewiduje się, że w kontekście starzejącego się społeczeństwa polityka społeczna rozwoju gmin w kraju powinna dążyć do zapewnienia odpowiednich warunków zaspokajania potrzeb osób starszych (w tym usług opiekuńczych, opieki instytucjonalnej dla osób zależnych, ośrodków wsparcia w postaci dostępu do domów i klubów seniora).

Współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek liczby dzieci (0-14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat) do liczby osób w wieku 15-64 lata, dla gminy Szlichtyngowa wykazuje tendencję wzrostową, co potwierdza wzrost liczby osób starszych i zjawisko wydłużania się życia mieszkańców gminy. **Wskaźnik demograficzny w zakresie osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł na przestrzeni 5 lat o 4 punkty procentowe**, przyjmując w roku 2020 wartość 20,9.

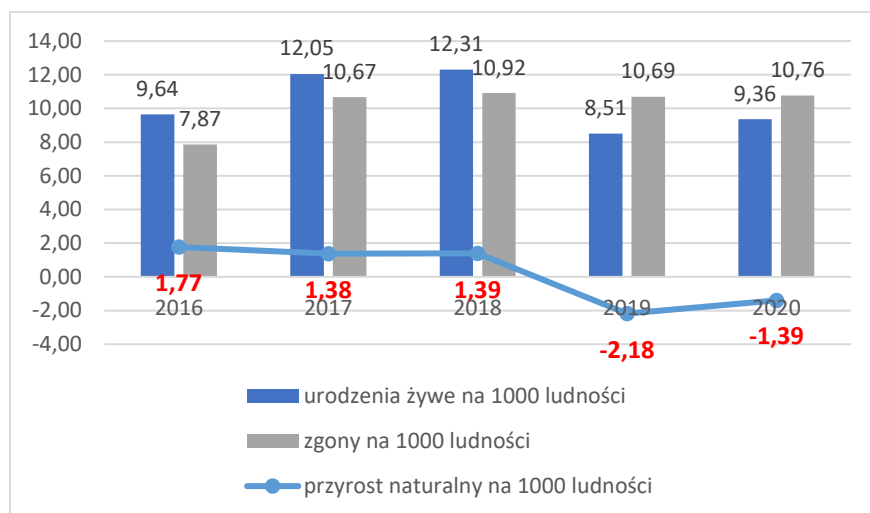
Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zmniejszający się stan ludności w gminie Szlichtyngowa wynika przede wszystkim z ujemnego przyrostu naturalnego. **Wskaźnik przyrostu naturalnego wykazuje wartości ujemne od roku 2018, wcześniej odnotowano dodatni przyrost naturalny.** W 2020 r. w wyniku odnotowanych 9,36 urodzeń i 10,76 zgonów na 1000 ludności, wartość wskaźnika przyrostu naturalnego wyniósł 1,39 punktu procentowego.

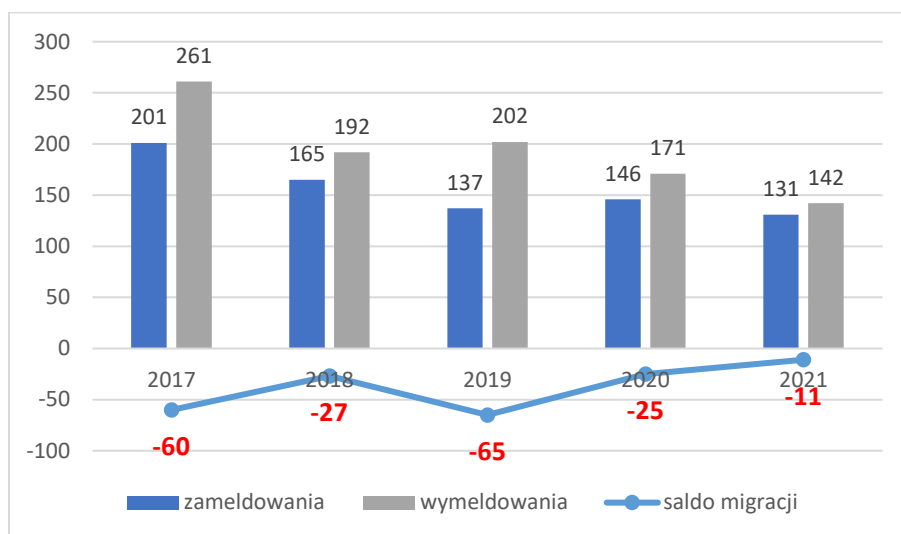
Wykres 2 Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2021 r. w gminie Szlichtyngowa odnotowano saldo migracji na poziomie -11. **W analizowanych latach saldo migracji przyjmowało wartości ujemne, choć od 2020 r. odnotowuje się mniejszą liczbę migrujących mieszkańców gminy, co mogło wynikać z panującej pandemii w naszym kraju.**

Wykres 3 Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa

Uwzględniając sytuację uchodźców z Ukrainy, gdzie według oficjalnych danych przybyło ich obecnie ponad 2,5 mln do Polski można spodziewać się, że w najbliższym czasie dane dotyczące liczby mieszkańców województwa lubuskiego, powiatu wschowskiego oraz gminy Szlichtyngowa mogą ulec pozytywnym zmianom. Niewątpliwie najwięcej osób z Ukrainy szuka pomocy i schronienia w dużych miastach i aglomeracjach miejskich. Rok 2022 będzie okresem licznych migracji ludności ukraińskiej na terenach Polski. Część z nich z pewnością osiedli się na terenach naszego kraju, część przesiedli się dalej na Zachód. Sytuację migrantów należy monitorować, aby w sposób szybki reagować na zaspokojenie ich potrzeb życiowych i zawodowych.

IV.2 Pomoc społeczna

Główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej (M-GOPS). Najważniejszym celem pomocy społecznej jest zapewnienie wsparcia rodzinom, włączenie osób wykluczonych do społeczeństwa oraz stwarzanie i świadczenie usług socjalnych w tym zakresie zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej. M-GOPS umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych. Pełni funkcję zabezpieczenia w ciężkich do pokonania sytuacjach, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach.

M-GOPS wykonując swoje zadania współpracuje z wieloma innymi instytucjami w ramach realizacji wspólnej polityki społecznej na rzecz mieszkańców. Należą do nich:

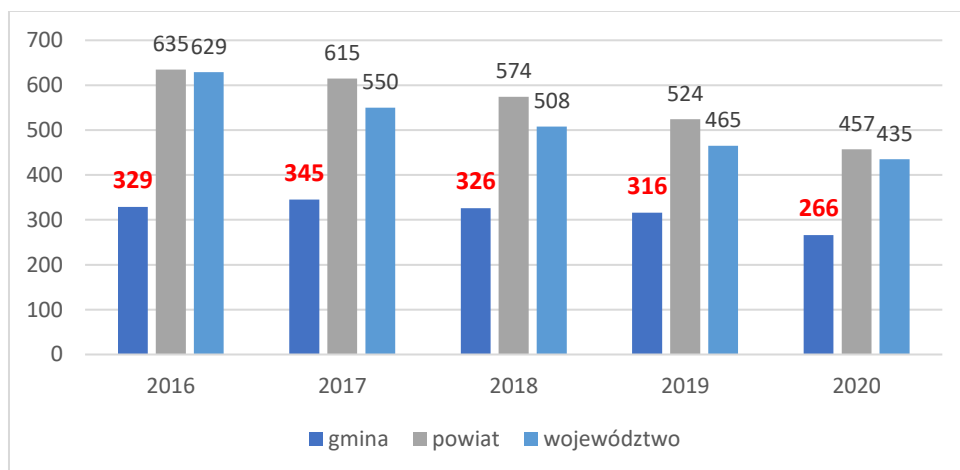
- Samorząd lokalny;
- Miejsko-Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii;
- Szkoły Podstawowe;

- Przedszkola;
- Pedagodzy szkolni;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie;
- Komenda Powiatowa Policji we Wschowie;
- Parafie Rzymsko-Katolickie;
- Poradnia Pedagogiczno–Psychologiczna we Wschowie;
- Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarza Rodzinnego w Szlichtyngowej;
- Pielęgniarka środowiskowa;
- Kuratorzy zawodowi i społeczni działający przy Sądzie Rejonowym we Wschowie;
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szlichtyngowej.

IV.2.1 Beneficjenci pomocy społecznej

Z roku na rok zmniejsza się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Jest to tendencja zauważalna zarówno w województwie, powiecie jak i na terenie samej gminy Szlichtyngowa. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji od roku 2016 stale maleje, co świadczy o stopniowym polepszaniu się sytuacji materialnej mieszkańców regionu. W 2016 r. na terenie gminy udzielono świadczenia 329 osobom. W 2020 r. odnotowano 266 osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji (spadek o 63 osoby). Z kolei w 2021 r. odnotowano 219 osób korzystających z pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji.

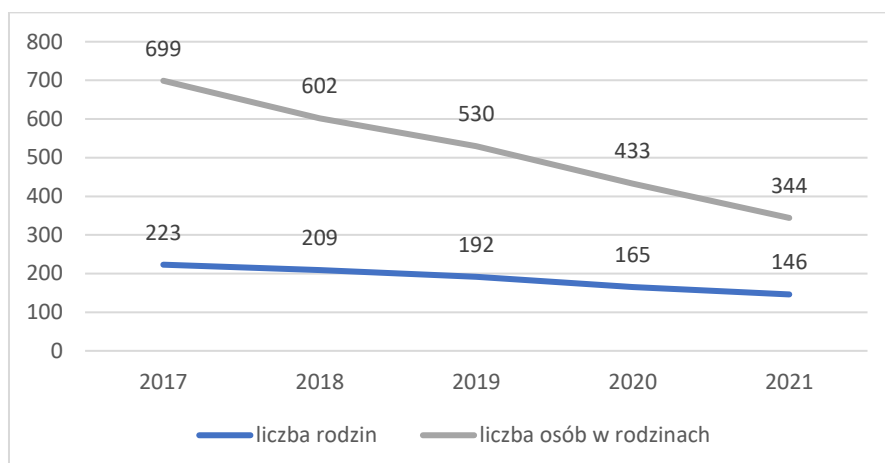
Wykres 4 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej

Poprawiająca się sytuacja społeczna mieszkańców przyczyniła się do spadku liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ogóle. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich 5 lat uległa zmniejszeniu o 77 rodzin, przyjmując w 2021 r. wartość 146 rodzin korzystających z pomocy. Tym samym w latach 2017-2021 zmniejszyła się liczba osób z tych rodzin o 355 osób. W 2021 r. z pomocy społecznej skorzystało łącznie 344 osoby.

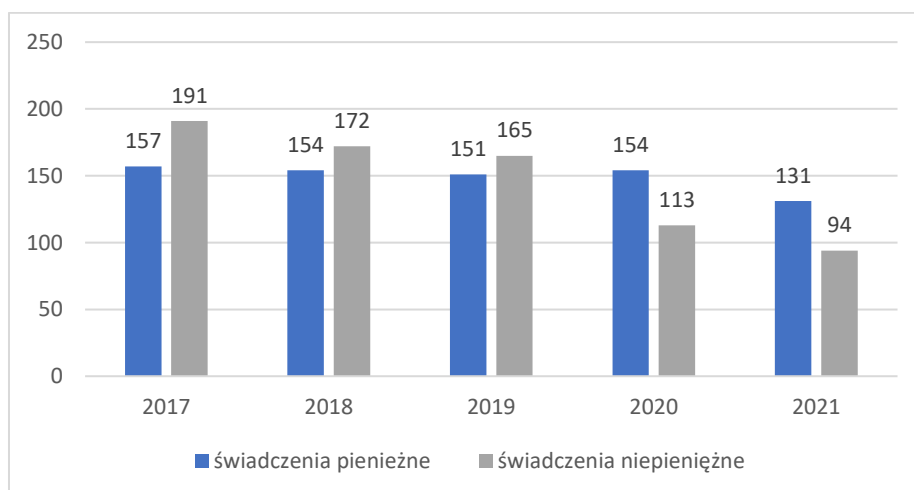
Wykres 5 Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej

W 2021 r. w gminie Szlichtyngowa udzielono łącznie 7 437 świadczeń niepieniężnych oraz 1 535 świadczeń pieniężnych. **Można zauważyć, że w latach 2017-2020 liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych była zbliżona, systematycznie spadała natomiast liczba osób korzystająca ze świadczeń niepieniężnych.** Na przestrzeni lat 2017-2021 liczba osób otrzymująca świadczenia niepieniężne zmniejszyła się o 97 osób. W 2021 r. odnotowano znaczny spadek liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, co mogło być spowodowane również panującą pandemią.

Wykres 6 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej

IV.2.2 Powody korzystania z pomocy finansowej i niefinansowej

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej korzystają zarówno ze świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych. Do świadczeń pieniężnych, które otrzymują beneficjenci Ośrodka zaliczyć można zasiłki. Zasiłki ogólnie w 2021 r. przyznano 833 razy na łączną kwotę 488 240 zł, w tym zasiłek stały 208 razy, celowy – 142 razy, specjalny zasiłek celowy 30 razy i zasiłek okresowy

453 razy. Dla porównania w 2017 r. przyznano świadczenia 800 razy na łączną kwotę 417 571 zł.

Tabela 2 Liczba przyznawanych zasiłków w gminie Szlichtyngowa w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek stały	206	192	205	217	208
Kwota zasiłków stałych [zł]	96 847	95 675	110 851	119 277	115 485
Zasiłek celowy	61	72	66	95	142
Kwota zasiłków celowych [zł]	159 975	168 736	181 851	235 263	221 362
Specjalny zasiłek celowy	32	32	21	29	30
Kwota specjalnych zasiłków celowych [zł]	7 690	7 228	5 700	9 730	7 211
Zasiłek okresowy	501	472	465	451	453
Kwota zasiłków okresowych [zł]	153 059	158 415	156 441	144 714	144 182

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej

Pomoc w postaci zasiłków przyznawana była z różnych przyczyn, które przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3 Powody udzielania zasiłków w latach 2017-2021

Powód przyznanej pomocy	2017	2018	2019	2020	2021
	liczba rodzin				
Alkoholizm	25	25	26	15	11
Bezdomność	0	0	0	0	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	16	17	12	9	6
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	28	35	29	22	23
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	68	80	64	46	44
Bezrobocie	121	109	87	75	61
Przemoc w rodzinie	2	2	1	1	2
Długotrwała lub ciężka choroba	63	101	99	75	75

Potrzeba ochrony macierzyństwa	36	36	33	25	15
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	0	1	3	1
Ubóstwo	138	123	109	80	62
Zdarzenia losowe	3	1	2	0	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej

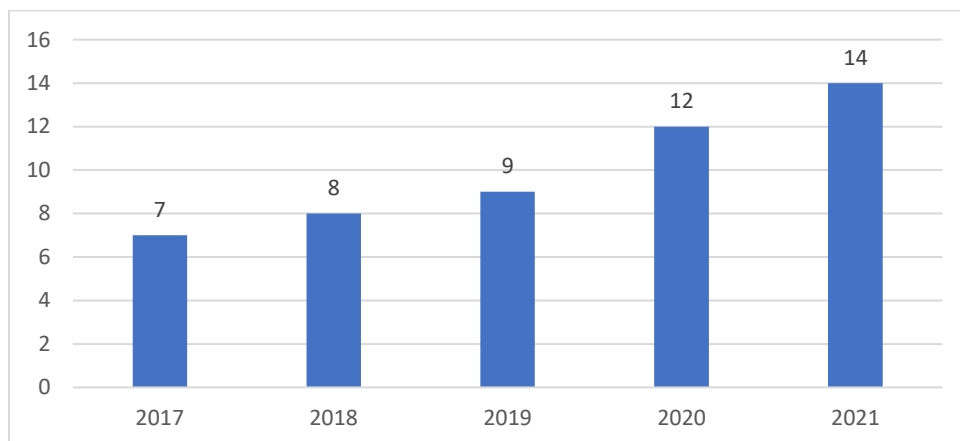
Wśród najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej w gminie Szlichtyngowa należą: długotrwała i ciężka choroba, bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W analizowanym okresie dwukrotnie spadła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, gdzie w 2021 r. z zasiłków skorzystało 61 rodzin. Tym samym z powodu ubóstwa również odnotowano mniejszą liczbę rodzin korzystających z zasiłków. Z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej ulegała wahaniom, choć w roku 2020 i 2021 przyjmowała stałą wartość (75 rodzin), a z powodu niepełnosprawności również odnotowuje się spadek liczb rodzin korzystających z zasiłków.

IV.2.3 System wspierania rodziny

Realizacja polityki rodzinnej w gminie Szlichtyngowa prowadzona jest na podstawie **Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szlichtyngowa na lata 2021- 2023** uchwalonego uchwałą nr XX/151/20 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 25 listopada 2020 r.

Rodziny, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, mogą otrzymać wsparcie ze strony gminy w postaci asystenta rodziny. Możliwość taka wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. M-GOPS w Szlichtyngowej zatrudnia jednego asystenta rodziny, który w 2021 r. współpracował z 14 rodzinami, w których przebywało ponad 40 dzieci. **Liczba rodzin objętych asystenturą od roku 2017 systematycznie rośnie**, co może wskazywać na coraz częstsze problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin z terenu gminy.

Wykres 7 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ponosi odpowiednio wydatki: 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i w następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W 2021 r. w pieczy zastępczej przebywało 11 dzieci, **co wskazuje na wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej**. W analizowanym okresie odnotowano 3 rodziny pełniące funkcje rodzin zastępczych.

Tabela 4 Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w tych rodzinach z terenu gminy

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	3	3	3	3	3
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	9	8	8	8	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej

W ramach polityki wspierania rodzin na terenie gminy Szlichtyngowa realizowany jest Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Program obejmuje dwie formy: opłacanie posiłków w ramach programu „Posiłek w domu i w szkole” lub udzielenie zasiłku celowego na zakup żywności. **W obu formach w analizowanych latach 2017-2021 obserwuje się tendencję spadkową liczby rodzin i osób korzystających z pomocy na dożywianie.** W 2021 r. w ramach programu „Posiłek w domu i w szkole” skorzystało 116 rodzin, w tym 186 osób i 82 dzieci. Odnotowany spadek wskazuje na mniejszą liczbą osób korzystających z tej formy pomocy (o 274 osoby), przy czym liczba rodzin nie zmniejszyła się tak drastycznie, co może wskazywać, że z oferowanego wsparcia zaczyna korzystać coraz więcej rodzin jednoosobowych, a nie wielodzietnych.

Tabela 5 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy na dożywianie w latach 2017-2021

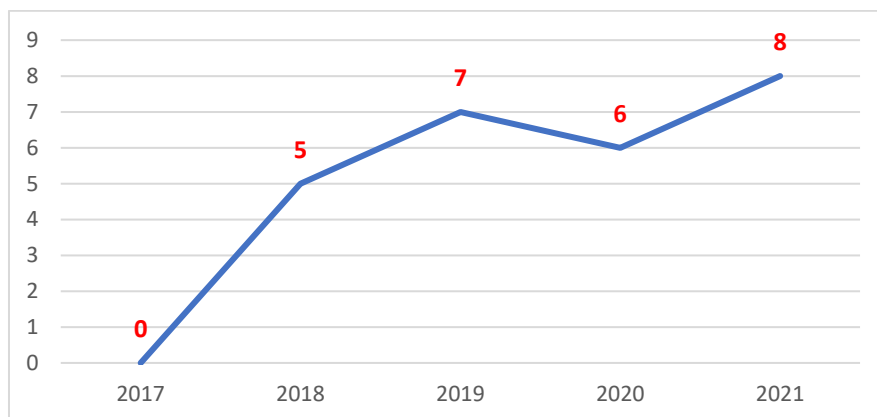
Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	123	93	154	135	116
Liczba osób	460	395	350	259	186
Liczba dzieci	195	172	158	108	82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej

IV.2.4 Świadczenia i usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi te mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. **Na terenie gminy z usług opiekuńczych w 2021 r. korzystało 8 osób i można zauważyć, iż z usług opiekuńczych korzysta coraz więcej osób.** W roku 2017 nie odnotowano żadnej osoby korzystającej z tej formy wsparcia. Zachodzące zmiany demograficzne wymuszają podjęcie nowych form opieki nad osobami zależnymi. Niewątpliwie tendencja ta będzie stale wzrastać, a to będzie wymuszało na samorządach organizację również innych form dostępności do zapewnienia opieki osobom starszym na terenie gminy.

Wykres 8 Liczba osób korzystających z pomocy M-GOPS w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej

W 2021 r. liczba wszystkich świadczeń opiekuńczych, w których zakres wchodzi zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy, wyniosła 2 740. Odnotowano spadek o 459 względem roku 2017. **Samych zasiłków pielęgnacyjnych w omawianym okresie ubywało 501, a liczba świadczeń pielęgnacyjnych zwiększyła się o 54. W latach 2017-2020 zwiększyła się również liczba specjalnych zasiłków opiekuńczych z 100 w 2016 r. na 108 w 2020 r., ale w 2021 r. odnotowano duży spadek wypłacanych specjalnych zasiłków opiekuńczych w porównaniu do roku 2020 (spadek o 33 zasiłki).**

Tabela 6 Liczba świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń opiekuńczych w latach 2017-2021

Świadczenia opiekuńcze	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	2784	2747	2696	2455	2283
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	698	610	540	521	494
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1015	1135	1098	903	782
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	30	36	38	25	12
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	1041	966	1020	1006	995
Świadczenie pielęgnacyjne	325	344	325	321	382
Specjalny zasiłek opiekuńczy	90	115	111	108	75
Świadczenia opiekuńcze – ogółem (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy)	3199	3206	3132	2884	2740

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej

Od stycznia 2019 r. na terenie gminy Szlichtyngowa **rozpoczął swoją działalność Klub Senior+**, który zrzesza 40 członków w wieku powyżej 60-go roku życia, zamieszkujących teren gminy Szlichtyngowa. Klub Senior+ to ośrodek wsparcia zajmujący się rozwojem życia kulturalnego, oświatowego, towarzyskiego i rekreacyjnego osób starszych. Oferta klubu obejmuje realizację wielu zajęć, proponując im przede wszystkim zajęcia o charakterze integracyjnym, społecznym i kulturalnym, edukacyjnym i profilaktycznym. Jednym z osiągniętych celów poprzez funkcjonowanie Klubu jest zmiana stereotypu seniora i zapobieganie jego samotności i izolacji. Dzięki działaniom realizowanym podczas spotkań w Klubie część seniorów wspomaga się wzajemnie w codziennych sprawach również poza działalnością Klubu. Na bazie dotychczasowych doświadczeń oraz istniejących potrzeb funkcjonowanie Klubu Senior+ kontynuowane będzie w kolejnych latach. Od kwietnia 2022 r. **Kluby Seniora funkcjonują również na terenie Jędrzychowic i w Starych Drzewcach.**

IV.2.5 Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, jak również zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, należy do zadań własnych gminy. Wymienione powyżej ustawy szczegółowo określają zadania, które gmina powinna realizować w formie gminnych programów. Wypełniając postanowienie ww. ustaw Rada Miejska Szlichtyngowa uchwaliła *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania*

Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Szlichtyngowa na rok 2020, który został przyjęty Uchwałą nr XIII/102/19 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 27 listopada 2019 r. i jest on kontynuacją działań rozpoczętych w minionych latach. Program ten był opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy, co pozwoliło na zajęcie się problematyką alkoholizmu w sposób zorganizowany i kompleksowy.

W ramach wspierania dzieci z rodzin dysfunkcyjnych **prowadzone są na terenie gminy świetlice środowiskowe. Świetlice są organizowane przy Szkole Podstawowej w Szlichtyngowej oraz przy Szkole Podstawowej w Starych Drzewcach.** W ramach zajęć prowadzone są zajęcia taneczne, teatralne, kulinarne dla dzieci, a także świadczona jest pomoc w odrabianiu lekcji. Z oferowanej pomocy korzysta około 20 dzieci. w okresie pandemii działalność świetlic środowiskowych została zawieszona.

W 2020 r. we wszystkich szkołach na terenie gminy Szlichtyngowa **zorganizowano program profilaktyczny rekomendowany przez PARPE pn. „DEBATA”.** Program skierowany był do młodzieży z klas VII-VIII. Jego zadaniem było zapobieganie przedwczesnemu używaniu alkoholu, towarzyszącym temu konsekwencjom oraz promowanie postaw trzeźwości.

W ramach Gminnego Programu działa **Miejsko-Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.** W skład komisji wchodzi:

- Przedstawiciel Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Przedstawiciel Grona Pedagogicznego;
- Przedstawiciel Zakładu Opieki Zdrowotnej Lekarza Rodzinnego;
- Przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji we Wschowie.

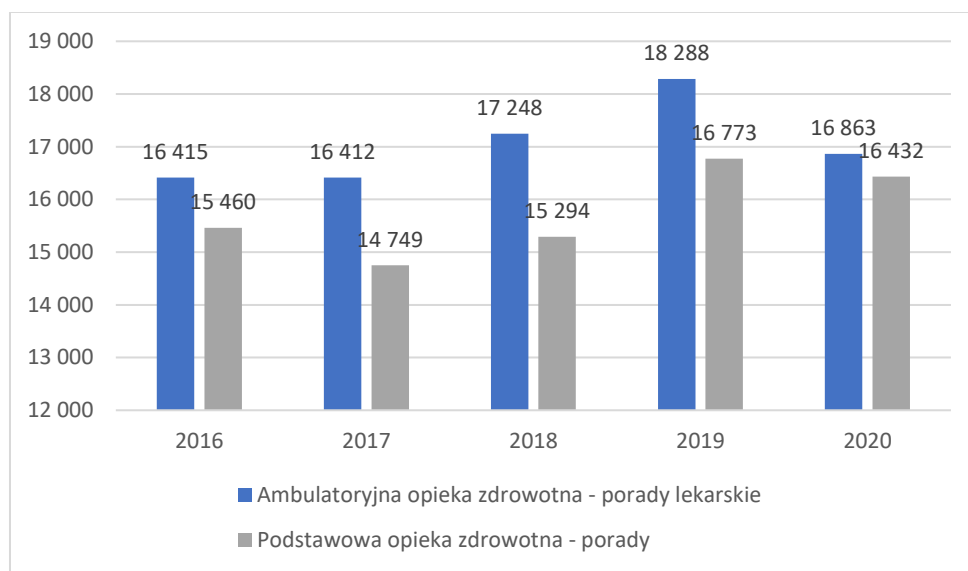
Komisja spotyka się kilka razy w roku (jeśli zaistnieje potrzeba). W 2020 r. Komisja odbyła 5 posiedzeń, na których wydała 5 postanowień w sprawie wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Głównym zadaniem Komisji jest przeprowadzanie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi oraz proponowanie metod leczenia. Konieczne jednak w większości sytuacji jest wdrożenie procedury podjęcia zobowiązania do leczenia. W 2020 r. zgłoszono 12 osób z problemem uzależnienia. Komisja przeprowadziła rozmowy motywujące z osobami uzależnionymi i ich rodzinami. W stosunku do 6 osób wystąpiono z wnioskiem do Sądu Rejonowego we Wschowie o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W stosunku do 11 osób wystąpiono z wnioskiem o przeprowadzenie badania w przedmiocie uzależnień. Przebadanych zostało 6 osób.

IV.3 Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Szlichtyngowa w ramach podstawowej opieki medycznej funkcjonuje jedna przychodnia lekarska, tj.: Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarza Rodzinnego (przychodnia w Szlichtyngowej oraz w Starych Drzewcach) oraz jedna apteka ogólnodostępna MediQ Apteka Eskulap. Ambulatoryjną opiekę medyczną świadczy Nowy Szpital we Wschowie.

W 2020 r. udzielono łącznie w ramach podstawowej opieki medycznej 16 432 porady lekarskie, co w porównaniu z rokiem 2016 wskazuje na wzrost o 972 porady. Wzrost liczby udzielonych porad może wynikać ze zmian demograficznych i większej liczby mieszkańców w wieku senioralnym na terenie gminy, którzy częściej potrzebują pomocy medycznej. Z kolei w przypadku ambulatoryjnej opieki medycznej odnotowano w 2020 r. spadek liczby udzielonych porad o 1 425 w porównaniu z rokiem 2019, co może wynikać z sytuacji epidemiologicznej w kraju i ograniczonym dostępie do ambulatoryjnej opieki medycznej.

Wykres 9 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

IV.4 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo to określony stan porządku publicznego, a także rodzaj prowadzonych działań na rzecz minimalizacji ryzyka w zakresie różnorodnych zagrożeń dla życia, zdrowia i mienia wszystkich mieszkańców gminy, tak w miejscach publicznych, jak w miejscu ich zamieszkania. Na terenie gminy Szlichtyngowa **funkcjonuje Posterunek Policji**, który podlega Komendzie Policji Powiatowej we Wschowie. W gminie nie funkcjonuje Straż Miejska.

W 2020 r. w gminie Szlichtyngowa stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 109 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 21,61 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa lubuskiego oraz większa od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Szlichtyngowa wynosi 74,30% i jest nieznacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Szlichtyngowa najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 14,46 (wykrywalność 69%) oraz przeciwko mieniu - 8,15 (wykrywalność 43%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa

drogowe - 2,99 (98%), o charakterze gospodarczym - 1,80 (47%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,39 (73%)².

Ochronę przeciwpożarową na terenie gminy Szlichtyngowa zapewniają 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Są to: OSP Gola, OSP Szlichtyngowa, OSP Stare Drzewce, OSP Wyszaków. Trzy jednostki są czynne, uprawnione do działań ratowniczych (OSP Gola, OSP Szlichtyngowa oraz OSP Wyszaków). Dwie jednostki są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (OSP Gola i OSP Szlichtyngowa).

W 2020 r. OSP skupiały 118 członków, w tym 12 kobiet. Liczba osób uprawnionych do udziału w akcjach ratowniczych wynosiła 44, w tym 2 kobiety. W 2020 r. jednostki OSP zostały zadysponowane do 79 akcji ratowniczych (OSP Gola- 12; OSP Szlichtyngowa- 62; OSP Wyszaków- 5).

Tabela 7 Liczba członków OSP na terenie gminy Szlichtyngowa.

OSP	Liczba członków		Liczba osób upoważnionych do udziału w akcjach ratowniczych	
	Ogółem	Liczba kobiet	Ogółem	Liczba kobiet
OSP Gola	45	8	13	1
OSP Szlichtyngowa	43	3	17	1
OSP Wyszaków	18	-	14	-
OSP Stare Drzewce	12	1	-	-
Razem	118	12	44	2

Źródło: Raport o stanie Gminy Szlichtyngowa za 2020 r., s. 76.

Jednostki OSP z terenu gminy Szlichtyngowa każdego roku prężnie działają, aby pozyskać środki pozabudżetowe na rozwój własnych działalności. W 2020 r. udało się pozyskać łącznie 151 441 zł, z tego OSP Szlichtyngowa pozyskała 39 410 zł, OSP Wyszaków 72 631 zł, OSP Gola 13 300, a OSP Stare Drzewce 500 zł. Otrzymane środki zostały przekazane na zakup niezbędnego sprzętu ratowniczo-gaśniczego oraz na pokrycie bieżących wydatków.

Tabela 8 Środki zewnętrzne pozyskane w 2020 r. przez OSP z terenu gminy Szlichtyngowa

Lp.	Jednostka	Źródło	Kwota [zł]
1	OSP Szlichtyngowa	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA)	7 000,00
		Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze	25 000,00
		Oddział Wojewódzki Związku OSP RP w Zielonej Górze	3 810,00
		Gmina Szlichtyngowa	1 850,00
		Powiatowy Urząd Pracy	3 600,00
2	OSP Wyszaków	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze	25 000,00
		Fundusz Składowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników	10 000,00
		Gmina Szlichtyngowa	5 000,00
		MSWiA	8 881,00

² https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szlichtyngowa#poziom-przestepczosci (dostęp: 10.04.2022 r.)

		Zarząd Fundacji ORLEN – Moje Miejsce na Ziemi	15 000,00
		Oddział Wojewódzkiego Związku OSP RP w Zielonej Górze	1 180,00
		Gmina Szlichtyngowa	2 570,00
		Powiatowy Urząd Pracy	5 000,00
3	OSP Gola	„Mały Strażak” – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze	25 000,00
		Oddział Wojewódzkiego Związku RP w Zielonej Górze	600,00
		Gmina Szlichtyngowa	1 200,00
		Powiatowy Urząd Pracy	2 600,00
		Komenda Główna PSP	5 500,00
		Gmina Szlichtyngowa	4 000,00
4	OSP Stare Drzewce	Powiatowy Urząd Pracy	500,00

Źródło: Raport o stanie Gminy Szlichtyngowa za 2020 r., s. 78-79.

IV.5 System oświatowo-wychowawczy

System edukacji w gminie Szlichtyngowa zaspokaja potrzeby dzieci i rodziców w dostępie do podstawowej edukacji i wychowania przedszkolnego. Na terenie gminy funkcjonują łącznie 3 szkoły podstawowe, 2 przedszkola i 1 punkt przedszkolny. Na system oświatowo-wychowawczy składają się:

- Punkt Przedszkolny w Jędrzychowicach,
- Szkoła Podstawowa w Jędrzychowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach,
- Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej, w ramach którego działa:
 - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Szlichtyngowej,
 - Przedszkole Samorządowe w Szlichtyngowej,
- Przedszkole Niepubliczne Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Starych Drzewcach.

Zdjęcie 1 Szkoła Podstawowa w Starych Drzewcach (po lewej) i w Jędrzychowicach (po prawej)

Źródło: fotografia z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa (dostęp: 14.04.2022 r.)

Zdjęcie 2 Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej

Źródło: fotografia z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa (dostęp: 14.04.2022 r.)

Dnia 31.12.2021 r. na terenie gminy Szlichtyngowa odnotowano łącznie 31 oddziałów, w których uczyło się 420 uczniów, w tym 18 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W przedszkolach znajdowało się 128 dzieci w 9 oddziałach, w tym odnotowano 3 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. **Z uwagi na zachodzące zmiany demograficzne spada liczba dzieci w przedszkolach oraz uczniów w szkołach podstawowych.**

Tabela 9 Wykaz uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z terenu gminy (stan na dzień 31.12.2021 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
1.	SP Jędrzychowice/ w tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	8	79/8
2.	SP Stare Drzewce/ w tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	9	111/4
3.	SP Szlichtyngowa, w tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	14	230/6
Razem		31	420/18

Źródło: dane z placówek oświatowych z terenu gminy Szlichtyngowa

Tabela 10 Liczba dzieci w przedszkolach z terenu gminy (stan na dzień 31.12.2021 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba wychowanków	W tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
1.	Przedszkole w Szlichtyngowej	6	88	1
2.	Przedszkole Niepubliczne	2	27	0
3.	Punkt Przedszkolny w Jędrzychowicach	1	13	2
Ogółem:		9	128	3

Źródło: dane z placówek oświatowych z terenu gminy Szlichtyngowa

W szkołach zatrudnionych było 99 pracowników, w tym 73 pracowników dydaktycznych i 26 pracowników obsługi. Najwięcej nauczycieli zatrudnionych jest w Zespole Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej (38 osób).

Tabela 11 Stan zatrudnienia nauczycieli

Wyszczególnienie		Zatrudnienie		w tym:			
				nauczyciele		pozostali	
		etaty	osoby	etaty	osoby	etaty	osoby
1.	SP Jędrzychowice	16,34	23	13,59	20	2,75	3
2.	SP Stare Drzewce	16,55	18	13,80	15	2,75	3
3.	Zespół Placówek Edukacyjnych	54,45	58	35,31	38	19,14	20
Razem		87,34	99	62,70	73	24,64	26

Źródło: dane z placówek oświatowych z terenu gminy Szlichtyngowa

Placówki edukacyjne z terenu gminy wyposażone są w dostęp do internetu, laptopy, tablety, projektory multimedialne, tablice interaktywne. Do dyspozycji nauczycieli są również laptopy, drukarki, kserokopiarki, urządzenia wielofunkcyjne. Szkoła w Starych Drzewcach posiada również magiczną ścianę i magiczny dywan. W ramach infrastruktury sportowej widoczna jest potrzeba rozwoju tego obszaru. Większość szkół nie posiada odpowiednio dostosowanych boisk wielofunkcyjnych, a w jednej szkole brakuje również sali gimnastycznej. Jedynie przy szkole podstawowej z Szlichtyngowej znajduje się Boisko „Orlik” i miasteczko ruchu drogowego. Nie wszystkie placówki oświatowe posiadają dobrze wyposażone palce zabaw. Często znajdują się tylko wybrane elementy placu zabaw, tj. huśtawka czy zjeżdżalnia. W ramach dostosowania placówek oświatowych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami **szkoła w Starych Drzewcach posiada podjazd dla wózków inwalidzkich i dostosowaną toaletę. Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej wyposażony jest w podjazd dla niepełnosprawnych**, jedynie szkoła w Jędrzychowicach nie jest dostosowana do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Wszystkie szkoły z terenu gminy od wielu lat sukcesywnie pozyskują środki zewnętrzne na rozwój własnej działalności edukacyjnej. Otrzymywane dotacje wspierają proces dydaktyczny, a także rozwijają zasoby infrastrukturalne. W poniższym zestawieniu przedstawiono realizację projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych w latach 2017-2021 przez placówki oświatowe.

Tabela 12 Realizacja projektów w Szkole Podstawowej w Jędrzychowicach

Lp.	Nazwa projektu	Termin realizacji	Krótki opis
1	Fundacja PKO BP „W moim ogrodzie spełniają się marzenia”	Projekty realizowane w latach 2019-2021	Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Na Rzecz Aktywizacji Wsi Przy Szkole w Jędrzychowicach
2	Powiat wschowski- „Jestem bezbłędny” - konkurs ortograficzny		
3	Urząd marszałkowski- „Aktywny Lubuszanin” - festyn sportowy i warsztaty.		
4	Równać Szanse projekt „Rozwinąć skrzydła motyla”		
5	Bezpieczne Żółwie Ninja-reaktywacja”,		
6	Świadomie po zdrowie”		
7	Sport to zdrowie-każdy to powie”, Zajęcia dla emerytów „-		
8	Wakacje z kulturą-półkolonie dla dzieci i młodzieży”, „Zielono mi”		
9	Mega Misja	Projekty realizowane w latach 2019-2021	Projekt organizowany przez Fundację Orange. Wartość projektu 2000 zł
10	Projektanci edukacji	Projekty realizowane w latach 2019-2021	Pozyskane środki 2 x po 1000 zł
11	Aktywna Tablica (środki pozyskane przez gminę)	2021	Dofinansowanie przeznaczone na zakup sprzętu multimedialnego oraz pomocy dydaktycznych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dofinansowanie w kwocie 24 321,00 zł.
12	Laboratoria przyszłości (środki pozyskane przez gminę)	2021-2022	Program Laboratoria Przyszłości jest inicjatywą edukacyjną. Projekt ma na celu unowocześnić szkoły tak, aby zajęcia prowadzone w nich były angażujące i ciekawe dla uczniów. Lekcje mają pomagać w odkrywaniu talentów. Laboratoria Przyszłości zakładają wsparcie w wykształceniu kompetencji przyszłości z tzw. STEAM (nauka, technologia, inżynieria, sztuka, matematyka). Dofinansowanie w kwocie 30 000,00 zł.

13	„Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”	2021	Zakup nowych pozycji książkowych, lektur szkolnych i wyposażenia Pozyskano 2 500 zł
----	---	------	--

Źródło: dane z placówek oświatowych z terenu gminy Szlichtyngowa

Tabela 13 Realizacja projektów w Szkole Podstawowej w Szlichtyngowej

Lp.	Nazwa projektu	Termin realizacji	Krótki opis
1	Aktywna tablica (środki pozyskane przez gminę)	2018	Pozyskano: 3 tablice interaktywne, 3 projektory, 3 głośniki
2	Projekt „Digital Kids” – zaprogramuj misję na Marsa	2019	Podniesienie kompetencji cyfrowych dla nauczycieli i uczniów klas I-III, nauka programowania. Otrzymano klocki do programowania 21 kompletów, drukarki 3D – 2 szt., robot Dash, tablet – 21 szt., 1 przenośny komputer.
3	„Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”	2021	Zakup nowych pozycji książkowych, lektur szkolnych i wyposażenia Pozyskano 12 000 zł
4	„Pracownie przyrodnicze”	2021	Za pozyskane wsparcie wyposażono 4 pracownie (chemiczną, biologiczną, geograficzną, fizyczną) w pomoce dydaktyczne i sprzęt
5	Aktywna tablica (środki pozyskane przez gminę)	2021	Pomoce dydaktyczne zakupiono do pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (wyposażono 3 pracownie). Pozyskano 32 000 zł
6	Laboratoria przyszłości (środki pozyskane przez gminę)	2021	Realizacja zamówienia do 15.06.2022r. zgodnie z umową. Pozyskano 70 000 zł

Źródło: dane z placówek oświatowych z terenu gminy Szlichtyngowa

Tabela 14 Realizacja projektów w Szkole Podstawowej w Starych Drzewcach

Lp.	Nazwa projektu	Termin realizacji	Krótki opis
1	"Digital Kids - Zaprogramuj Misję na Marsa	2019-2021	Projekt "Digital Kids - Zaprogramuj misję na Marsa!" zakłada realizację kaskadowych szkoleń z zakresu kompetencji cyfrowych dotyczących programowania. Przeznaczony dla uczniów klas I-III Obejmuje stacjonarną indywidualną lub grupową naukę zagadnień z obszaru kompetencji cyfrowych i medialnych, programowania i nauczania programowania.
2	Mega Misja –Organizator programu Fundacja Orange	2021-2022	Program dla uczniów klas I-III - program nowoczesnej edukacji, który podnosi cyfrowe kompetencje nauczycieli, a dzieciom pomaga odkryć dobre i bezpieczne strony technologii.

3	„Kreatywne przedszkolaki przetrą wszystkie szlaki” Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego	2021-2022	Projekt realizowany przez uczniów oddziału przedszkolnego. Rozwijanie kompetencji kluczowych. W ramach projektu realizowane są zajęcia, wycieczki, szkolenia dla kadry realizującej projekt zakupiono pomoce dydaktyczne. Dofinansowanie w kwocie 159617,33 zł.
4	„Odkrywczy swoich możliwości” Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego	2021-2022	Projekt skierowany jest dla uczniów klas I-VIII. Rozwijanie kompetencji kluczowych: organizacja zajęć dla uczniów, zakupiono pomoce dydaktyczne. Kwota dofinansowania 96759,75 zł
5	Aktywna tablica (środki pozyskane przez gminę)	2021	Dofinansowanie przeznaczone na zakup sprzętu multimedialnego oraz pomocy dydaktycznych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dofinansowanie w kwocie 35 000,00 zł.
6	Laboratoria przyszłości (środki pozyskane przez gminę)	2021-2022	Program Laboratoria Przyszłości jest inicjatywą edukacyjną. Projekt ma na celu unowocześnić szkoły tak, aby zajęcia prowadzone w nich były angażujące i ciekawe dla uczniów. Lekcje mają pomagać w odkrywaniu talentów. Laboratoria Przyszłości zakładają wsparcie w wykształceniu kompetencji przyszłości z tzw. STEAM (nauka, technologia, inżynieria, sztuka, matematyka). Dofinansowanie w kwocie 60 000,00 zł.

Źródło: dane z placówek oświatowych z terenu gminy Szlichtyngowa

IV.6 Kultura edukacyjna i rekreacyjna

Na terenie gminy Szlichtyngowa instytucją zajmującą się edukacją kulturalną jest **Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szlichtyngowej**. Do głównych zadań biblioteki należy gromadzenie i udostępnianie wiedzy niezależnie od nośników, na których one są rejestrowane, dokonywanie sukcesywnie zakupów nowości książkowych, prowadzenie działalności edukacyjnej, prowadzenie ewidencji czytelniczej i wypożyczania książek, służenie pomocą w zdobywaniu wiedzy, a także organizowanie imprez kulturalno-oświatowych.

Zdjęcie 3 Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szlichtyngowej

Źródło: fotografia z Urzędu Miasta i Gminy w Szlichtyngowej (dostęp: 14.04.2022 r.)

W 2021 r. odnotowano w bibliotece 292 zarejestrowanych czytelników. Wypożyczono łącznie 4 388 książek, w tym: 3 480 książek dla dorosłych, 680 książek dla młodzieży, 186 książek z literatury niebeletrystycznej, 26 czasopism oraz 18 audiobooków. Biblioteka posiada dostęp do wypożyczalni audiobooków z platformy LEGIMI, skąd wypożyczono 498 pozycji. Instytucja odnotowała 2 011 odwiedzin. W 2021 r. zakupiono do biblioteki 838 nowe pozycje biblioteczne oraz otrzymano 32 pozycje jako dary od darczyńców. W 2021 r. udało się pozyskać środki zewnętrzne na rozwój działalności kulturalno-edukacyjnej. W ramach otrzymanego wsparcia biblioteka miała możliwość prowadzenia Dyskusyjnego Klubu Książki, zorganizowania spotkań edukacyjnych z cyklu „Małe kontynenty” oraz zakupiła nowości wydawnicze w ramach otrzymanej dotacji z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa w wysokości 9 300 zł.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szlichtyngowej oprócz działań popularyzujących czytelnictwo prowadzi szereg akcji kulturalnych. W ramach popularyzacji czytelnictwa zakupione zostały nowe pozycje biblioteczne, audiobooki, organizowane są konkursy pięknego czytania, konkursy plastyczne, spotkania autorskie i wiele innych. Cyklicznie prowadzone są akcje w ramach projektu „Mała książka, wielki człowiek” czy „Narodowe czytanie”. W ramach działalności kulturalnej biblioteka organizuje ciekawe konkursy (np. konkurs „Mistrz Pięknego Pisma”), liczne wystawy, spotkania z ciekawymi ludźmi, w tym Spotkania z Podróżnikami. Aktywnie włącza się w działania innych instytucji edukacyjnych oraz współpracuje w samorządem i organizacjami pozarządowymi.

W ramach biblioteki prowadzony jest „Dyskusyjny Klub Książki”, odbywa się „Ogólnopolski Tydzień Bibliotek”, organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie wakacyjnym i feryjnym. **Od sierpnia 2021 r. w bibliotece dostępna jest usługa Academica.** To darmowa wypożyczalnia, która umożliwia korzystanie ze zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej. Zbiór ten przekracza 3 mln publikacji i to ze wszystkich dziedzin wiedzy. Z Akademiki czytelnicy mogą korzystać w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Szlichtyngowej na specjalnie do tego przeznaczonym komputerze.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szlichtyngowej w maju 2021 r. przeprowadziła prace remontowe polegające na wymianie kotła gazowego z otwartą komorą spalania na kocioł gazowy kondensacyjny wraz z przebudową instalacji gazowej. Na przełomie listopada i grudnia 2021 r. rozpoczął się remont pomieszczenia o wymiarach 50 m². **Lokal ten przeznaczony został na utworzenie oddziału dla dzieci i młodzieży.**

Działalność kulturalna na terenie gminy prowadzona jest także w świetlicach wiejskich. Są tam organizowane zajęcia dla dzieci i młodzieży, imprezy kulturalne o lokalnym zasięgu, w niektórych sołectwach prowadzony jest wynajem świetlic dla mieszkańców. Na terenie gminy Szlichtyngowa dostępnych jest 11 świetlic wiejskich, tj.:

- Świetlica wiejska w Kowalewie – Kowalewo 8,
- Świetlica wiejska w Zamysłowie – Zamysłów 15,
- Świetlica wiejska w Małych Drzewcach – Małe Drzewce 7a,
- Świetlica wiejska w Nowych Drzewcach – Nowe Drzewce 42,
- Świetlica wiejska w Starych Drzewcach – Stare Drzewce 30a,
- Świetlica wiejska w Goli – Gola 68,
- Świetlica wiejska w Wyszanowie – Wyszanów 12,
- Świetlica wiejska w Jędrzychowicach – Jędrzychowice 15,
- Świetlica miejska w Szlichtyngowie – ul. Głogowska 1,
- Świetlica w Górczynie (zamknięta – nieużytkowana),
- Świetlica wiejska w Dryżynie (w trakcie budowy).

Działalność rekreacyjna i sportowa na terenie gminy Szlichtyngowa realizowana jest głównie w ramach działalności placówek oświatowych, klubów sportowych i samorządu gminnego.

Na terenie gminy działają następujące **stowarzyszenia promujące sport**:

- Liga Obrony Kraju Zarząd Powiatowy we Wschowie: rozwijanie strzelectwa;
- Klub Strzelecki „Muskiet”: rozwijanie strzelectwa, poszerzanie bazy sportowej (kryta strzelnica pneumatyczna);
- UKS „Orlik” Stare Drzewce działający przy Szkole Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach: zajęcia ogólnorozwojowe dla uczniów, zajęcia pływackie na basenie;
- MKS „Orzeł” Szlichtyngowa: systematyczne rozgrywki w piłkę nożną LZPN okręg zielonogórski, drużyny: seniorów i młodzików;
- Grupa Virtus: mini siatkówka i siatkówka dziewcząt;
- UKS „Szlichtyngowianka”: lekkoatletyka;
- Stowarzyszenie na rzecz aktywizacji wsi „Przy Szkole w Jędrzychowicach”;
- Stowarzyszenie „Jesteśmy razem” przy Szkole Podstawowej w Starych Drzewcach;
- Stowarzyszenie na rzecz aktywizacji wsi Kowalewo i Jędrzychowice „Wiejskie Horyzonty”³.

³ Raport o stanie Gminy Szlichtyngowa za 2020 r., s. 17.

W ostatnich latach baza sportowo-rekreacyjna na terenie gminy uległa znacznej poprawie.

Obiekty są ogólnodostępne, a ich użytkowanie jest bezpłatne. Na terenie gminy dostępne są boiska sportowe, które pełnią rolę zarówno miejsca uprawiania sportu, jak również miejsca rekreacji, ponieważ usytuowane są w ich obrębie sceny lub parkiety taneczne.

Do infrastruktury rekreacyjnej na terenie gminy Szlichtyngowa zalicza się:

- boisko sportowe w Szlichtyngowej, przy ul. Przemysłowej. Na jego terenie znajduje się nowoczesny budynek szatni, który na mocy umowy użyczenia z dnia 09.07.2019 r. użytkuje MKS „Orzeł” Szlichtyngowa. Powierzchnia budynku szatniowego wynosi 239,29m². W budynku znajdują się również inne pomieszczenia: sędziowskie, biurowe, salka konferencyjna, magazyn sportowy, zaplecze gospodarcze, 4 szatnie, toalety, prysznice. Obiekt posiada płytę boiska po renowacji, samojedźny system do nawadniania murawy. W 2021 r. wykonano nowe ogrodzenie boiska;
- boisko „Orlik 2012” przy ul. Daszyńskiego. Zlokalizowane są tam boiska uniwersalne wielozadaniowe, do gry w piłkę nożną oraz wielofunkcyjne (siatkówka, tenis ziemny, koszykówka). Obiekt jest otwarty od marca do listopada, zajęcia prowadzi animator sportowy;
- boisko do siatkówki plażowej w Szlichtyngowej, przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II;
- boisko sportowe w Wyszanowie. Zlokalizowane na działce nr 107/2, o powierzchni razem z parkiem 6,98 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki z siatkami do gry w piłkę nożną;
- boisko sportowe w Kowalewie. Zlokalizowane na działce nr 87/1 o powierzchni 0,4062 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki z siatkami do gry w piłkę nożną wraz z zamontowanymi za nimi piłkochwyty. Usytuowana jest tam także scena. Przy boisku znajduje się również siłownia zewnętrzna oraz wybudowany w 2021 r. plac zabaw z ogrodzeniem i obiektami małej architektury;
- boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Jędrzychowicach. Na boisku znajdują się dwie bramki z siatkami do gry w piłkę nożną oraz boisko do piłki siatkowej;
- boisko sportowe w Jędrzychowicach. Zlokalizowane na działce nr 89/81 o powierzchni 1,0254 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki z siatkami do gry w piłkę nożną wraz z zamontowanymi za nimi piłkochwyty. Usytuowana jest tam także scena wraz z parkietem tanecznym, stół do tenisa stołowego, plac zabaw oraz siłownia zewnętrzna;
- boisko sportowe w Górczynie. Zlokalizowane na działce nr 318/1 o powierzchni 0,1496 ha. Na boisku znajduje się boisko do siatkówki oraz kosz do gry w koszykówkę wyposażone w piłkochwyt, plac zabaw, siłownię oraz zaplecze;
- boisko sportowe w Zamysławie. Zlokalizowane na działce nr 333 o powierzchni 1,0300 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki do gry w piłkę nożną. Usytuowana jest tam także scena wraz z parkietem tanecznym i 5 ławkami;

- boisko sportowe w Goli. Zlokalizowane na działce nr 97/5 o powierzchni 0,4994 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki do gry w piłkę nożną;
- boisko sportowe w Starych Drzewcach. Zlokalizowane na działce nr 497 o powierzchni 1,8000 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki do gry w piłkę nożną, scena wraz z parkietem tanecznym oraz boisko do siatkówki;
- boisko sportowe przy Szkole Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach. Na boisku znajdują się bramki do gry w piłkę nożną, boisko do siatkówki plażowej, plac zabaw oraz siłownia⁴.
- plac zabaw przy świetlicy wiejskiej w Nowych Drzewcach,
- plac zabaw przy świetlicy wiejskiej w Małych Drzewcach,
- plac zabaw wraz z siłownią zewnętrzną przy świetlicy w Goli (dopisać przy miejscowości Gola).

Na terenie gminy Szlichtyngowa przebiega także ścieżka pieszo-rowerowa z Górczyny do Jędrzychowic o długości 2,5 km i szerokości 3 m. ścieżka stwarza możliwości rozwoju rekreacji Nordic Walking, jazdy na rowerze czy rolkach. Dodatkowo na terenie Puszczy znajduje się **strzelnica sportowa, którą użytkuje Klub Strzelecki „Muskiet” w Szlichtyngowej**. Stowarzyszenie utrzymuje wzorowy stan strzelnicy oraz organizuje różne zawody strzeleckie, w tym również o zasięgu wojewódzkim.

Rozwój rekreacji i działalności sportowej na terenie gminy przyczynia się do rozwoju infrastruktury sportowej. Większość sołectw wyposażona jest w place zabaw, boiska, miejsca rekreacji. Do małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie sołectw można zaliczyć:

- 1) Wyszanów - betonowy stół do tenisa stołowego, plac zabaw wraz z siłownią zewnętrzną;
- 2) Dryżyna - plac zabaw i siłownia, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 3) Kowalewo (boisko) - plac zabaw, siłownia;
- 4) Kowalewo (szkoła) - plac zabaw, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 5) Jędrzychowice (świetlica) - plac zabaw;
- 6) Jędrzychowice (boisko) - plac zabaw, betonowy stół do tenisa stołowego, siłownia zewnętrzną;
- 7) Górczyna - plac zabaw, siłownia, kosz do koszykówki wraz z piłkochwytem;
- 8) Górczyna – Park Górczyński - plac zabaw i siłownia, betonowy stół do tenisa stołowego, stół do gry w szachy;
- 9) Szlichtyngowa (ul. Miodowa) - plac zabaw;
- 10) Szlichtyngowa (ul. Dożynkowa) - plac zabaw, siłownia;
- 11) Szlichtyngowa (przedszkole) - plac zabaw;
- 12) Zamysłów - betonowy stół do tenisa stołowego, plac zabaw wraz z siłownią zewnętrzną;
- 13) Gola - plac zabaw i siłownia, betonowy stół do tenisa stołowego;

⁴ Raport o stanie Gminy Szlichtyngowa za rok 2021, s. 16-17.

- 14) Stare Drzewce - plac zabaw, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 15) Stare Drzewce (szkoła) - plac zabaw, siłownia;
- 16) Nowe Drzewce - plac zabaw, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 17) Małe Drzewce - betonowy stół do tenisa stołowego, plac zabaw⁵.

IV.7 Działalność organizacji społecznych

Organizacje pozarządowe stanowią o sile gminy, a działania i zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne jest najlepszą gwarancją dalszego rozwoju lokalnej ojczyzny. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Szlichtyngowa angażują się w działania prospołeczne, aktywizują do działalności sportowej, wspierają różne działania o charakterze edukacyjnym, rekreacyjnym i sportowym. Na terenie gminy funkcjonuje

Tabela 15 Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Szlichtyngowa

Lp.	Nazwa organizacji społecznej
1	Stowarzyszenie na rzecz aktywizacji wsi „Przy szkole w Jędrzychowicach”
2	Miejski Klub Sportowy „Orzeł” Szlichtyngowa
3	Grupa Virtus
4	Uczniowski Klub Sportowy „Orlik” Stare Drzewce
5	Uczniowski Klub Sportowy „Szlichtyngowianka”
6	Stowarzyszenie „Jesteśmy Razem przy Szkole Podstawowej w Starych Drzewcach”
7	Zarząd Powiatowy Ligi Obrony Kraju
8	Klub Strzelecki „Muszkiet” w Szlichtyngowej
9	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy we Wschowie
10	Stowarzyszenie na Rzecz Aktywizacji Wsi Kowalewo i Jędrzychowice „Wiejskie Horyzonty”
11	Polski Związek Działkowców Rodzinny Ogród Działkowy im. Jedności Robotniczej
12	Stowarzyszenie - Koła Gospodyń Wiejskich „Jędrzychowianki”
13	Koło Parafialne NAZARET
14	Nasza Wieś Gola

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa

Każdego roku gmina Szlichtyngowa drogą uchwały zatwierdza **Program współpracy Gminy Szlichtyngowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego**. Program na 2022 r., zatwierdzony uchwałą nr XXVIII/2019/21 Rady Miejskiej Szlichtyngowa w dniu 29 listopada 2021 r., pozwolił na prowadzenie działań zmierzających do osiągnięcia głównego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy Szlichtyngowa poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą a organizacjami pozarządowymi. W programie wyznaczono również cele szczegółowe współpracy między organami, do których należą:

1. Promowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie aktywności mieszkańców gminy.
2. Poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy.

⁵ Raport o stanie Gminy Szlichtyngowa za rok 2021, s. 17-18.

3. Otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność w wykonywaniu zadań publicznych.
4. Zwiększenie udziału mieszkańców gminy w procesie tworzenia polityki lokalnej.
5. Integracja organizacji lokalnych obejmujących zakresem działania sferę zadań publicznych.
6. Wspieranie lokalnych przedsięwzięć.

Współpraca między samorządem lokalnym a organizacjami pozarządowymi przyjmuje każdego roku dwojaki charakter. Z jednej strony gmina udziela wsparcia finansowego na wykonywanie zadań publicznych organizowanych przez podmioty III sektora, z drugiej wspiera stowarzyszenia w formie niefinansowej poprzez pomoc w realizacji wielu działań, doradztwo, wsparcie merytoryczne, organizacyjne i rzeczowe. Każdego roku samorząd ogłasza konkursy ofert dla organizacji pozarządowych na realizację działań o różnym charakterze. Konkursy stwarzają możliwości pozyskania środków finansowych na prowadzenie i rozwój własnych działań statutowych. W latach 2018 – 2021 samorząd lokalny przeznaczył określone kwoty finansowe na realizację Programu współpracy, które zostały podzielone na poszczególne rodzaje działalności organizacji pozarządowych. Stałe wartości zostały przyjęte dla działań na rzecz osób w wieku emerytalnym, działania w zakresie kultury i sztuki oraz ochrony dziedzictwa narodowego, a także na działania wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. Każdego roku wzrasta kwota środków przeznaczonych na działania w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Tabela 16 Środki zaplanowane na realizację zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe z terenu gminy Szlichtyngowa w latach 2018-2021

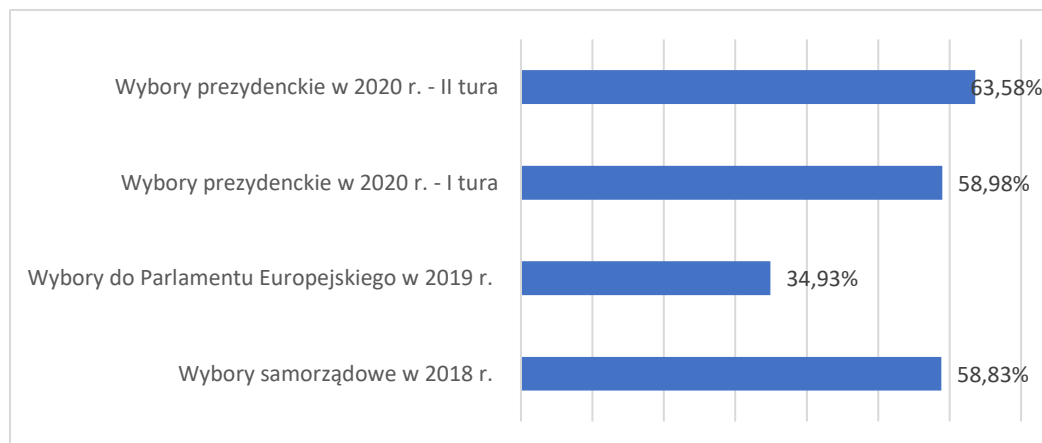
Działania	2018	2019	2020	2021
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	62 000	64 000	66 000	66 000
Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	2 500	2 500	2 500	2 500
Działania na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	3 500	3 500	3 500	3 500
Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	7 000	5 500	5 500	5 500
Razem	75 000	75 500	77 500	77 500

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BIP Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa, <http://bip.szlichtyngowa.pl/index.php/organizacje-pozarzadowe> (dostęp: 14.04.2022 r.)

Rozwój organizacji społecznych oraz aktywności mieszkańców wpływa na rozwój społeczności lokalnej i budowania tożsamości lokalnej. Jest to bardzo ważne w kontekście życia mieszkańców, ponieważ zaspokajane są w ten sposób podstawowe potrzeby aktywności społecznej, fizycznej i kulturalnej. Podmioty III sektora często realizują zadania polityki społecznej, wspierają samorząd w organizacji instytucji i placówek działających na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, wykluczonych społecznie. Stowarzyszenia prowadzą również działalność sportową, co dla młodego obywatela ma niejednokrotnie istotne znaczenie. Jego ambicje sportowe są bowiem zaspokajane w lokalnym środowisku.

Aktywność obywatelska to również udział mieszkańców gminy w wyborach. Frekwencja mieszkańców gminy Szlichtyngowa w wyborach samorządowych w 2018 r. wynosiła niecałe 58,83%, w wyborach do Parlamentu Europejskiego – 34,93%, a w wyborach prezydenckich w 2020 r. uczestniczyło 58,98% mieszkańców gminy w I turze oraz 63,58% w II turze. Prawie 40% mieszkańców gminy Szlichtyngowa nie angażuje się w życie polityczne i wyborcze w kwestiach wyboru przedstawicieli samorządu terytorialnego.

Wykres 10 Frekwencja wyborcza w latach 2018-2020

Źródło: oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej, <https://pkw.gov.pl/> (dostęp: 14.04.2022 r.)

IV.8 Dostępność społeczeństwa informacyjnego

W dobie cyfryzacji informacja i komunikacja stanowią fundamentalne znaczenie. Wiele spraw urzędowych i administracyjnych możliwych jest do załatwienia drogą elektroniczną w kontekście ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zarówno cyfryzacja, jak i sfera informacyjno-komunikacyjna są ważną kwestią życia społecznego.

Gmina Szlichtyngowa posiada własną stronę internetową, działającą pod adresem: <http://szlichtyngowa.pl/>, prowadzi też Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) pod adresem <http://bip.szlichtyngowa.pl/>. Na stronach tych publikowane są informacje oraz bieżące komunikaty dla mieszkańców, inwestorów, osób zainteresowanych. Obydwa adresy są zgodne z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Dużym ułatwieniem w poszukiwaniu informacji jest przejrzystość stron, logiczny układ, a także ułatwienia w postaci kontrastu, zmiany wielkości czcionki, widocznego fokusu. W obszarze strony internetowej i cyfryzacji urzędu wprowadzono szereg serwisów i aplikacji, które zostały scharakteryzowane poniżej.

Pod adresem <https://szlichtyngowa.sesja.pl/> udostępniane są nagrania video sesji Rady Miejskiej.

Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa zapewnia komunikację z klientami poprzez pocztę e-mail. Dodatkowo mieszkańcy gminy mogą korzystać z **Elektronicznej Skrzynki Podawczej (ESP)** na platformie ePUAP ([epuap: /umigszlichtyngowa/skrytka](https://epuap.umigszlichtyngowa.pl/)). ESP to dostępny publicznie środek komunikacji elektronicznej służący do przekazywania dokumentu elektronicznego

do podmiotu publicznego przy wykorzystaniu powszechnie dostępnego systemu teleinformatycznego.

W gminie funkcjonuje również **System Informacji Przestrzennej (SIP)** (<https://szlichtyngowa.e-mapa.net/>). Dostęp do SIP w gminie Szlichtyngowa służy do pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania danych zawierających informacje przestrzenne oraz towarzyszące im informacje opisowe o obiektach wyróżnionych w części przestrzeni objętej działaniem systemu. Podstawowym elementem Systemu Informacji Przestrzennej jest baza danych zawierająca informacje (przestrzenne i opisowe) o obiektach świata rzeczywistego reprezentowanych w systemie. Główną cechą systemów SIP jest możliwość prezentacji kartograficznej zawartych w nich danych.

IV.9. Środki zewnętrzne pozyskiwane w ramach rozwoju gminy

Od wielu lat gmina Szlichtyngowa pozyskuje środki zewnętrzne na rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Zdecydowana większość realizowanych projektów dotyczy aspektów społecznych, poprawy warunków życia, modernizacji dróg czy rozbudowy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Aktywność samorządu przyczynia się do pozyskiwania środków unijnych i krajowych, bez których rozwój gminy byłby bardzo ograniczony.

W poniższym zestawieniu ujęto najważniejsze realizacje współfinansowane ze środków zewnętrznych.

Tabela 17 Realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych przez gminę Szlichtyngowa

Lp.	Tytuł projektu	Źródło finansowania projektu	Okres realizacji	Całkowita kwota projektu [PLN]	Kwota dofinansowania [PLN]
1	Grupowa oczyszczalnia ścieków Szlichtyngowa	PAOW	01.04.2004 r.- 30.10.2004 r.		2 396 122,00 zł
2	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wyszaków	SAPARD	29.06.2004- 30.10.2004 r.	561 051,71 zł	420 788,78 zł
3	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Dryżyna	SAPARD	15.10.2004 r.- 31.12.2004 r.	992 175,07 zł	691 631,30 zł
4	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Górczyna	SAPARD	24.06.2004 r.- 30.10.2004 r.	1 273 290,56 zł	715 589,29 zł
5	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Szlichtyngowa	ZPORR	03.01.2005 r.- 30.10.2005 r.	2 201 761,98 zł	1 113 200,13 zł
6	Budowa Kanalizacji sanitarnej w m. Jędrzychowice, Kowalewo, Zamysłów"	ZPORR	25.09.2006 r.- 31.07.2007 r.	3 988 554,53 zł	2 142 164,00 zł
7	Budowa Kanalizacji sanitarnej w m. Stare i Nowe Drzewce"	LRPO	07.08.2009 r.- 31.08.2010 r.	3 684 183,75 zł	2 534 543,95 zł

8	„Rozbudowa budynku zaplecza sportowego i modernizacja boiska sportowego w Szlichtyngowej i remont dachu na świetlicy wiejskiej w Jędrzychowicach wraz z zagospodarowaniem jej terenu	PROW	30.10.2009 r. - 31.08.2010 r.	671 574,63 zł	374 958,00 zł
	Remont dachu w budynku świetlicy wiejskiej w Jędrzychowicach wraz z ogrodzeniem jej terenu		13.10.2009 r. - 31.08.2010 r.		
9	Remont Stacji uzdatniania wody w Górczynie, gmina Szlichtyngowa	PROW	01.03.2010 r.- 25.07.2010 r.	1 000 858,27 zł	530 839,00 zł
10	Termomodernizacja i remont budynku świetlicy w m. Gola	PROW LEADER	maj-wrzesień 2012	314 710,41 zł	204 761,00 zł
11	Termomodernizacja budynku GOK w Szlichtyngowej	PROW LEADER	maj-lipiec 2012	157 295,58 zł	250 819,00 zł
12	Przebudowa i remont świetlicy wiejskiej w Jędrzychowicach	PROW LEADER	styczeń-czerwiec 2014	408 619,23 zł	265 619,00 zł
13	Bańsiowe place zabaw w gminie Szlichtyngowa	PROW LEADER	kwiecień 14	135 862,37 zł	63 626,00 zł
14	Remont dróg tj. ulic Daszyńskiego i Rynek polegające na odnowie nawierzchni i chodników	Fundusz Dróg Samorządowych	26.08.2011 r.- 30.11.2011 r.	1 562 751,54 zł	679 592,67 zł
15	Przebudowa i budowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Stare Drzewce	WFOŚiGW - pożyczka	wrzesień 2017- maj 2018	3 041 790,00 zł	393 703,00 zł
16	Rewitalizacja Parku Górczyńskiego- etap I oraz budowa placów zabaw w miejscowości Stare Drzewce i Nowe Drzewce	PROW	luty 2017- wrzesień 2018	349 060,14 zł	222 106,00 zł
17	Budowa trzech otwartych stref aktywności w Parku Górczyńskim, Kowalewie i Szlichtyngowej	Ministerstwo Sportu i Turystyki	maj 2018- październik 2018	193 000,00 zł	96 500,00 zł
18	Projekt grantowy pn. Zdalna Szkoła-wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego	Programu Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020	2020	59 999,80 zł	59 999,80 zł
19	Projekt grantowy pn. Zdalna Szkoła+-wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego	Programu Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020	2020	53 726,40 zł	53 726,40 zł

20	Dostawa pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych dla Szkoły Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach	Ministerstwo Edukacji Narodowej ze środków rezerwy części ogólnej subwencji oświatowej	2020	69 990,05 zł	69 990,05 zł
21	Dostawa pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych dla Szkoły Podstawowej w Jędrzychowicach	Ministerstwo Edukacji Narodowej ze środków rezerwy części ogólnej subwencji oświatowej	2019	67 753,00 zł	67 753,00 zł
22	Dostawa pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych dla Szkoły Podstawowej im. JP II	Ministerstwo Edukacji Narodowej ze środków rezerwy części ogólnej subwencji oświatowej	2021	74 185,00 zł	74 185,00 zł
23	Budowa dróg na Osiedlu Leśnym w Górczynie	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	2020	3 780 240,18 zł	3 591 228,18 zł
24	Rozbudowa placu zabaw i siłowni zewnętrznej w m. Jędrzychowice	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa OT Gorzów Wlkp. Filia Zielona Góra	2020	33 049,42 zł	29 744,00 zł
25	Zakup systemu nawadniającego na boisko sportowe w Szlichtyngowej	Budżet Województwa Lubuskiego na 2020 r.- dotacja celowa na dofinansowanie zadań własnych gmin i powiatów z zakresu kultury fizycznej i turystyki- "Nawadnianie boisk piłkarskich"	2020	14 966,64 zł	12 000,00 zł
26	Rozbudowa z przebudową istniejącego budynku wraz ze zmianą sposobu użytkowania na pomieszczenia świetlicy wiejskiej w Dryżynie	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	2021	1 200 000,00 zł	1 020 000,00 zł

27	Przebudowa wraz z termomodernizacją istniejącego budynku świetlicy wiejskiej w Wyszanie	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	2021	1 500 000,00 zł	1 275 000,00 zł
28	Remont ulicy Łąkowej wraz ze skrzyżowaniem z ulicą Przemysłową w Szlichtyngowej	Fundusz Dróg Samorządowych	2021	577 094,23 zł	526 815,00 zł
29	i Budowa zabezpieczenia elektroenergetycznego z OZE obiektów wodociągowo – kanalizacyjnych Gminy Szlichtyngowa	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	2021	1 700 000,00 zł	1 615 000,00 zł
30	Budowa infrastruktury rekreacyjnej i sportowej w Zamysłowie i w Wyszanie	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	2021	409 289,59 zł	368 360,63 zł
31	Budowa placu zabaw w Miejscowości Małe Drzewce oraz placu zabaw i siłowni zewnętrznej w miejscowości Gola, gmina Szlichtyngowa	PROW LEADER	2021	176 995,08 zł	112 621,00 zł
32	Rozbudowa placu zabaw i budowa ogrodzenia w m. Kowalewo, gm. Szlichtyngowa	KOWR	2021	105 873,48 zł	88 227,90 zł
33	Dostawa sprzętu informatycznego w ramach realizacji konkursu grantowego Cyfrowa Gmina.	Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej V Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT-EU działania 5.1 Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia dotycząca realizacji projektu grantowego „Cyfrowa Gmina”	2022	150 569,96 zł	150 569,96 zł

34	Dostawa sprzętu komputerowego w ramach realizacji projektu - „Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym - Granty PPGR”	Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014- 2020, Osi Priorytetowej V Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT – EU, działania 5.1 Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia dotycząca realizacji projektu grantowego „Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Granty PPGR		633 000,00 zł	633 000,00 zł
35	Wymiana ogrodzenia przy boisku sportowym przy ul. Przemysłowej w Szlichtyngowej – etap I	Lubuska Baza Sportowa	2021	39 900,00 zł	11 083,00 zł
36	Budowa zespołu boisk sportowych przy Szkole Podstawowej w Jędrzychowicach – Etap 1	Lubuska Baza Sportowa	2022	322 196,64 zł	120 000,00 zł
37	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Małe Drzewce w formule zaprojektuj i wybuduj	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	2022	4 000 000,00 zł	3 920 000,00 zł
38	Poprawa bezpieczeństwa na drodze gminnej o nr 005838F, położonej na dz. nr 253, położonej w obrębie Nowe Drzewce	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	2021	500 000,00 zł	350 000,00 zł

39	Usługi opiekuńcze w Gminie Szlichtyngowa	Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020 w ramach Osi priorytetowej 7. Równowaga społeczna Działania 7.5 Usługi społeczne	2022	846 612,50 zł	719620,62
40	Odkrywcy swoich możliwości - projekt realizowany przez Szkołę Podstawową im. Danuty Siedzikówny "Inki" w Starych Drzewcach	Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020	2021	113 385,00 zł	96 759,75 zł
41	Aktywnie i Twórczo z Pluszowym Misiem projekt realizowany przez Szkołę Podstawową im.JPII w Szlichtyngowej	Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020	2022	297 113,40 zł	329 046,39 zł
42	Wielkie działania małych dzieci – ciuchcią dookoła marzeń - projekt realizowany przez Szkołę Podstawową w Jedrzychowicach	Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020	2022	183 355,85 zł	293 968,16 zł
43	Strefa przedszkolaka – uczę się, liczę, koduję ... - projekt realizowany przez Szkołę Podstawową im Danuty "Inki" "Siedzikówny w Starych Drzewcach	Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020	2022	183 355,85 zł	155852,47

44	Kreatywne przedszkolaki przetrza wszystkie szlaki - projekt realizowany przez Szkołę Podstawową im Danuty "Inki" Siedzikówny w Starych Drzewcach	Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020	2021	187 785,10 zł	159 617,33 zł
45	Przebudowa drogi wewnętrznej w Goli	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	2022	747 713,86 zł	710328,17
46	Przebudowa ulicy Browarowej, Polnej i część ul. Miodowej w mieście Szlichtyngowa wraz z wymianą sieci wodociągowej w formule zaprojektuj i wybuduj.	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	2022	4 380 000,00 zł	4 161 000,00 zł
47	Przebudowa ulicy Cichej i ulicy Sienkiewicza w mieście Szlichtyngowa.	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	2022	1 617 000,00 zł	1 536 150,00 zł
48	Dostawa pomocy edukacyjnych w ramach programu "Laboratoria przyszłości"	Laboratoria przyszłości	2021	160 000,00 zł	160 000,00 zł

Źródło: dane z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa

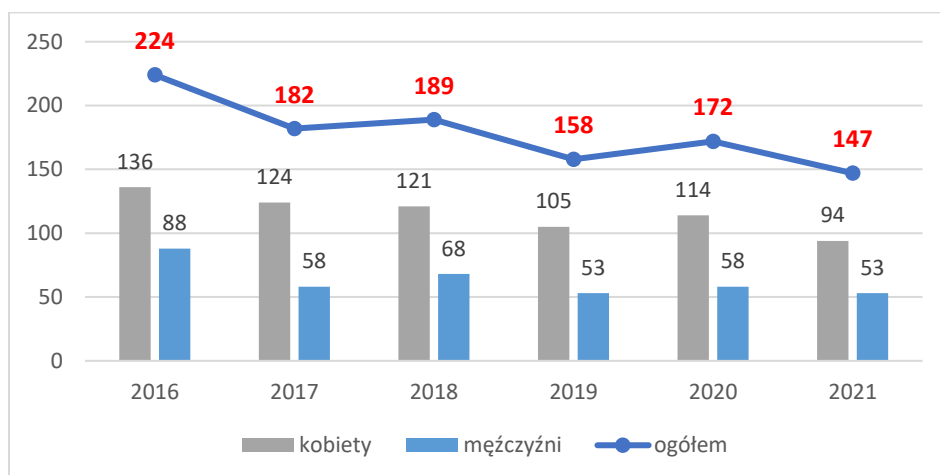
Diagnoza stanu gospodarczego gminy Szlichtyngowa

Rozdział zawiera charakterystykę uwarunkowań gospodarczych gminy Szlichtyngowa, gdzie opisano sytuację na rynku pracy, liczbę podmiotów gospodarczych i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie. Stan gospodarczy gminy odnosi się także do ładu przestrzennego, czyli zjawisk uchwalanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Stan gospodarczy zawiera również opis gospodarki mieszkaniowej w gminie, w tym stan zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych. W ramach uwarunkowań gospodarczych scharakteryzowano stan dróg lokalnych, ich dostępność i wpływ na rozwój gospodarki, a także przedstawiono stan sieci wodno-kanalizacyjnej. W ramach niniejszego rozdziału opisano również dział gospodarki jakim jest turystyka na terenie gminy.

V.1 Rynek pracy

Na koniec grudnia 2021 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy we Wschowie zarejestrowanych było 147 osób bezrobotnych z terenu gminy Szlichtyngowa, w tym 94 kobiety i 53 mężczyzn. Zjawisko pandemii COVID-19 spowodowało wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w całym kraju, co również można zaobserwować w gminie Szlichtyngowa, gdzie w stosunku do 2019 r. przybyło 14 nowych bezrobotnych, choć jest to wynik bardzo zadowalający i świadczący o tym, że pandemia nie wpłynęła znacząco na wzrost poziomu bezrobocia w gminie.

Wykres 11 Liczba osób bezrobotnych w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W analizowanym okresie obserwuje się ogólny spadek bezrobocia w gminie. Zachwiana sytuacja niewielkim wzrostem w roku 2018 i w 2020 nie wpłynęła znacząco na rynek pracy, a wskaźniki liczbowe z roku 2021 wskazują na dalszy spadek liczby osób bezrobotnych w gminie. W 2021 r. w porównaniu do 2020 r. odnotowano o 25 osób mniej zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Dane z lat 2016-2021 dotyczące bezrobocia w gminie Szlichtyngowa wskazują, iż większy odsetek osób pozostających bez zatrudnienia w gminie stanowią kobiety. Bezrobocie wśród kobiet ma zazwyczaj kilka przyczyn: brak chęci do pracy, sprawowanie opieki nad osobami zależnymi, niższe kwalifikacje i doświadczenie zawodowe oraz brak odpowiednich ofert pracy dla kobiet na lokalnym rynku. W kontekście rozwoju gminy Szlichtyngowa należy zwrócić szczególną uwagę na bezrobocie wśród kobiet w gminie, aby minimalizować wystąpienie zjawiska wykluczenia społecznego.

Ważną grupę wśród bezrobotnych stanowią również (oprócz kobiet) osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należą do nich osoby młode – do 30 roku życia, starsze – po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotne. We wszystkich analizowanych grupach osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy odnotowano w analizowanym okresie spadek liczby osób bezrobotnych. W 2021 r. było 42 osoby bezrobotne do 30 roku życia, 49 osób bezrobotnych po 50 roku życia oraz 89 osób długotrwale bezrobotnych.

Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych na terenie gminy Szlichtyngowa stanowią osoby długotrwale bezrobotne. W latach 2016-2021 odnotowano spadek liczby długotrwale bezrobotnych o 37 osób. Osoby długotrwale bezrobotne często posiadają nieodpowiednie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe, mają trudności ze znalezieniem pracy, co przyczynia się do pogorszenia ich jakości życia, zniechęcenia, strachu, braku aktywności zawodowej, a co za tym idzie do wykluczenia społecznego. Często również zasilają tzw. „szarą strefę” albo przejmują status bezrobotnego, w wyniku czego działania aktywizacyjne skierowane do osób długotrwale bezrobotnych są nieefektywne i mało skuteczne. Praca

z tą grupą osób należy do najtrudniejszych, gdyż często dobrowolnie nie chcą one współpracować. Odpowiednie wsparcie i doradztwo w zakresie ukazywania korzyści płynących z zatrudnienia powinny wypływać z różnych instytucji i organizacji, nie tylko tych oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

Tabela 18 Liczba bezrobotnych z grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Szlichtyngowa w latach 2016 -2021

ROK	Bezrobotni		Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Ogółem	Ogółem
2016	224	136	58	74	126
2017	182	124	55	51	106
2018	189	121	58	54	101
2019	158	105	46	45	85
2020	172	114	47	46	98
2021	147	94	42	49	89

Źródło: opracowanie własne, GUS124 BDL

Analizując sytuację na rynku pracy w powiecie wschowskim i zapotrzebowanie na kadrę pracowniczą w regionie, zwrócono uwagę na wyniki kolejnej edycji „Barometru zawodów 2021”, w której pokazane jest prognozowane zapotrzebowanie na zawody na lokalnych rynkach pracy województwa lubuskiego, w tym na terenie powiatu wschowskiego. **Według wyników badań deficyt dotknął wielu branży. Najbardziej poszukiwani w powiecie byli:** administratorzy stron internetowych, analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych, biotechnolodzy, biochemicy, blacharze i lakiernicy samochodowi, cukiernicy, dekarze i blacharze budowlani, dentyści, lekarze, pielęgniarzy i farmaceuci, elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy, fizjoterapeuci i masażyści, fryzjerzy, inspektorzy nadzoru budowlanego, inżynierowie budownictwa, kierowcy autobusów, samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, kierownicy budowy, listonosze i kurierzy, logopedzi i audiofonolodzy, magazynierzy, monterzy instalacji budowlanych, nauczyciele (głównie przedmiotów zawodowych i angielski), ogrodnicy i sadownicy, operatorzy aparatury medycznej, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych opiekuńcy dziecięce, optycy i pracownicy wytwarzający protezy, piekarze, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, pracownicy służb mundurowych, pracownicy socjalni, psycholodzy i psychoterapeuci, ratownicy medyczni, samodzielni księgowi, spawacze, sprzątaczkę i pokojowe, szefowie kuchni, ślusarze oraz weterynarze.

Z kolei w zawodach nadwyżkowych znalazło się niewiele branż, tj.: nauczyciele nauczania początkowego, nauczyciele przedszkoli oraz specjaliści technologii żywności i żywienia.

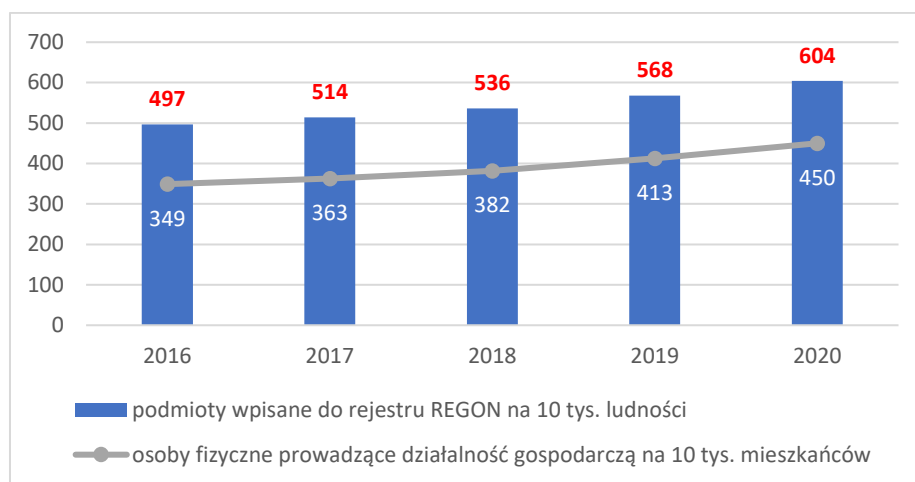
Z uwagi na atak zbrojny na Ukrainę i falę uchodźców z tego kraju, którzy znaleźli się w Polsce, sytuacja na lokalnym rynku pracy w najbliższym czasie może znacząco się zmienić. Z jednej strony należy spodziewać się zwiększenia liczby osób bezrobotnych w gminie, z drugiej silnego

zasilenia rynku nowymi osobami do pracy. W obecnej sytuacji zbyt wcześnie jest mówić o konsekwencjach nagłego przyrostu stanu ludności także w gminie Szlichtyngowa.

V.2 Przedsiębiorczość

Gmina Szlichtyngowa charakteryzuje się wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości. W 2020 r. w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w gminie zarejestrowanych było 604 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 450 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W analizowanym okresie wzrosła liczba podmiotów gospodarczych o 107 na 10 tys. ludności, w tym odnotowano wzrost o 101 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

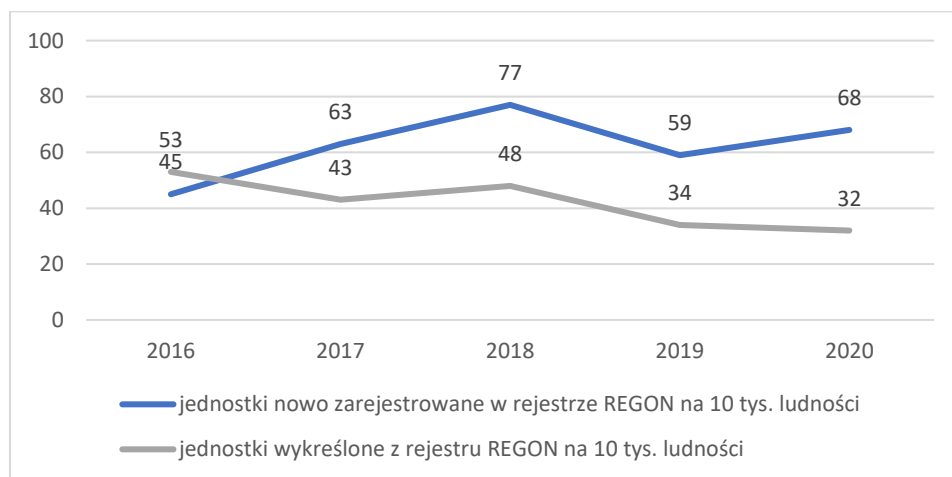
Wykres 12 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2020 r. zarejestrowano 68 nowych podmiotów, a 32 podmioty zostały wyrejestrowane. Warto podkreślić, iż w okresie pandemii odnotowano większą liczbę nowych podmiotów niż w roku 2019. Sytuacja podmiotów wpisanych do rejestru REGON wskazuje na lepszą sytuację lokalnych przedsiębiorstw, która przejawia się zmniejszającą się liczbą podmiotów wykreślanych z rejestru REGON.

Wykres 13 Liczba podmiotów wpisanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2020

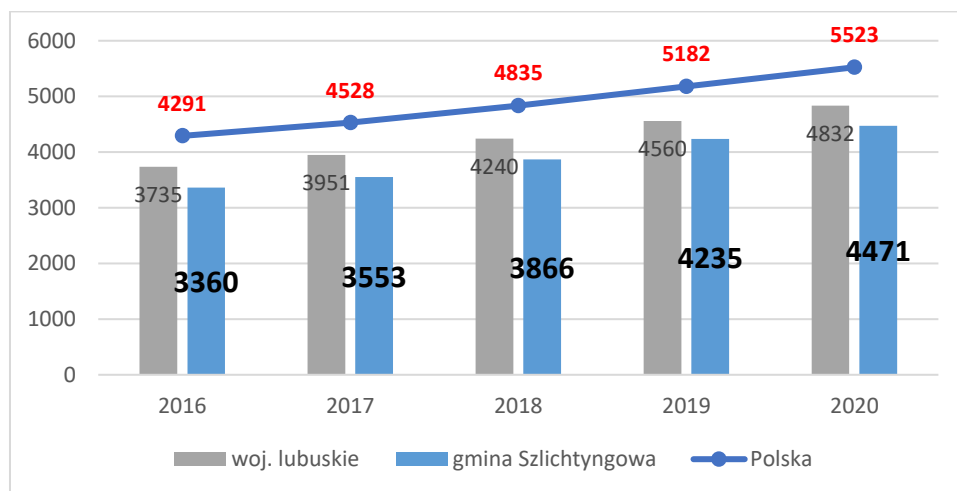

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według danych GUS z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Szlichtyngowa najwięcej (11) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (291) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 4,0% (12) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 32,3% (98) podmiotów, a 63,7% (193) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Szlichtyngowa najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: budownictwo (34,1%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (22,6%).

Poziom przedsiębiorczości w gminie Szlichtyngowa od wielu lat wykazuje tendencję rosnącą, choć niewątpliwie obecność pobliskiego Głogowa determinuje czynniki rozwojowe w gminie Szlichtyngowa. Odnotowuje się również wzrost konkurencyjności regionalnej i wyższy poziom średniego wynagrodzenia otrzymywanego za pracę. Wzrost wynagrodzeń wynika również z wyższego poziomu ogólnopolskiego minimalnego wynagrodzenia brutto. Z danych GUS wynika, że w 2020 r. odnotowano średnie wynagrodzenie brutto w gminie na poziomie 4 471 zł, co odpowiadało 80,9% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Należy zauważyć, że od roku 2016 wzrosła wartość otrzymywanego średniego wynagrodzenia brutto w gminie o 1 111zł / mies.

Wykres 14 Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Istotne dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy Szlichtyngowa jest zwracanie uwagi na gospodarcze i naturalne potencjały gminy, po to, by dysponować adekwatnymi przesłankami do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej dla mieszkańców, a także celem zachęcenia zewnętrznych inwestorów oferujących nowe miejsca pracy. Organem, który oferuje swoją pomoc w zakładaniu działalności gospodarczej i rozwijaniu przedsiębiorczości mieszkańców, a także uczestniczy w aktywizacji do podejmowania pracy zawodowej powinien być przede wszystkim samorząd lokalny, jako przedstawiciel administracji samorządowej.

Warto zwrócić uwagę na warunki, w jakich mieszkańcy mogą prowadzić działalność gospodarczą i co pomaga kształtować ich postawy przedsiębiorcze, aby móc zapewnić im ciągłość prowadzonej przez siebie działalności.

Gmina Szlichtyngowa z uwagi na brak charakterystycznych walorów turystycznych czy gospodarczych rozwija się stosunkowo wolno niż inne gminy w powiecie. Dodatkowo bliskość Głogowa hamuje rozwój działalności gospodarczych. Zdecydowana większość osób pracujących dojeżdża do pobliskiego Głogowa i tam znajduje zatrudnienie. Szlichtyngowa stała się „sypialnią” Głogowa, gdzie możliwością rozwojową gminy staje się potencjał przyrodniczy oraz możliwy rozwój mieszkalnictwa.

ZINTEGROWANY SYSTEM KWALIFIKACJI

Ogromny wpływ na rozwój przedsiębiorczości w gminie ma system edukacji lokalnej. Nauczanie stanowi kluczowy obszar rozwoju potencjału gminy, dlatego niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do rozwijania systemu edukacji, w szczególności poprzez rozwój kwalifikacji rynkowych, które są najbardziej potrzebne na lokalnym rynku pracy. Tworzenie partnerstw instytucji zaangażowanych w rozwój rynku pracy z pracodawcami oraz zaoferowanie całonocnego poradnictwa zawodowego sprzyjać mogą zmniejszeniu luki kompetencyjnej na lokalnym rynku pracy, przyczyniając się do rozwoju gminy, stąd ważne jest podjęcie działań rozwojowych poprzez wykorzystanie istniejących narzędzi łączących edukację z rynkiem pracy.

Istotne znaczenie dla realizacji tych zamierzeń ma włączenie w ramy systemu szkolnictwa oraz kształcenia ustawicznego m.in. takich rozwiązań, jakie oferuje **Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)**. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji porządkuje system umiejętności w Polsce oraz stwarza podmiotom rynkowym możliwość elastycznego reagowania na zmieniające się zapotrzebowanie na kwalifikacje w gospodarce. Przygotowanie zawodowe jest odpowiedzią na potrzeby rynku i określa wymogi w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych potrzebnych do pracy na danym stanowisku, w kontekście specyfiki lokalnego rynku pracy.

Doradztwo zawodowe na obszarze gminy Szlichtyngowa w szkołach podstawowych powinno uwzględniać aspekty zapotrzebowania lokalnego rynku pracy. Zajęcia te realizowane w ostatnich klasach szkoły podstawowej stanowią niejednokrotnie podstawę do obierania ścieżki zawodowej, która powinna wynikać z predyspozycji uczniów jak również powinna stymulować rozwój zawodów deficytowych, co stworzy większe możliwości zapotrzebowania na pracowników na lokalnym rynku w przyszłości.

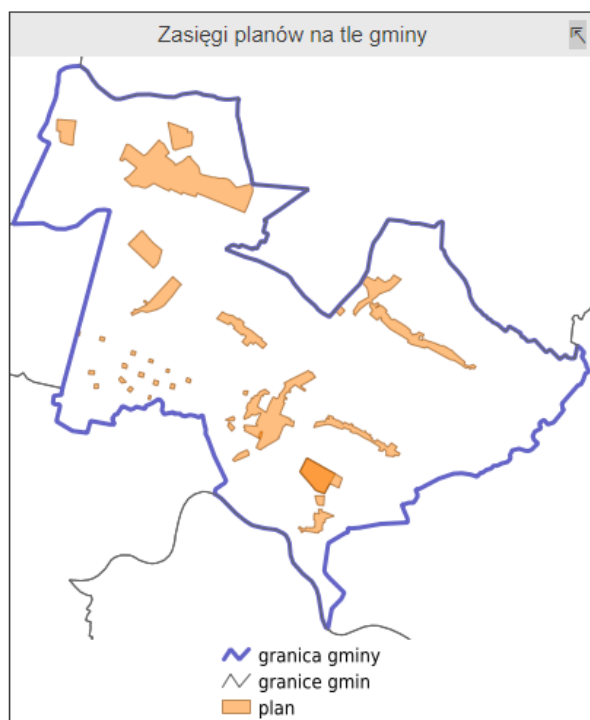
V.3 Ład przestrzenny

Uchwałą nr VIII/76/99 Rady Gminy i Miasta w Szlichtyngowej z dnia 15 lipca 1999 r. uchwalono „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa. W ramach przeprowadzonej analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta i Gminy Szlichtyngowa **podjęto uchwałę nr X/87/19 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 12 września 2019 r. w sprawie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków**

zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Szlichtyngowa.

Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta i Gminy Szlichtyngowa i ocena postępów w opracowywaniu planów miejscowych wraz z opracowaniem programu ich sporządzenia wykazała, że obowiązujące Studium jest w większości aktualne. **Pokrycie gminy Szlichtyngowa obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi 1 061,1 ha, co stanowi ok. 10,67%.**

Mapa 2 Zasięg planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Szlichtyngowa

Źródło: <https://szlichtyngowa.e-mapa.net/wykazplanow/> (dostęp: 14.04.2022 r.)

Na dzień 28 stycznia 2022 r. w gminie obowiązywało 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 19 Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Szlichtyngowa

Lp.	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała nr	Opublikowany
1.	Zmiana nr 1 i 2 Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Szlichtyngowa	Uchwała Nr XX/156/96 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 4 grudnia 1996 r.	Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 11, poz. 53
2.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, uchwalonego uchwałą nr VII/49/92 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 14.12.1992 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Leszczyńskiego nr 12/93, w części dotyczącej miasta Szlichtyngowa i wsi Górczyna	Uchwała Nr XII/116/99 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 30 grudnia 1999 r.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 25A, poz. 263

3.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa, uchwalonego uchwałą nr VII/49/92 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 14.12.1992 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Leszczyńskiego nr 12/93, w części dotyczącej wsł Wyszanów	Uchwała Nr XII/117/99 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 30 grudnia 1999 r.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 25A, poz. 264
4.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa, uchwalonego uchwałą nr VII/49/92 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 14.12.1992 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Leszczyńskiego nr 12/93, w części dotyczącej wsł Zamysłów	Uchwała Nr XII/118/99 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 30 grudnia 1999 r.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 25A, poz. 265
5.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa, uchwalonego uchwałą nr VII/49/92 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 14.12.1992 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Leszczyńskiego nr 12/93, w części dotyczącej wsł Dryżyna	Uchwała Nr XII/119/99 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 30 grudnia 1999 r.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 25A, poz. 266
6.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa, uchwalonego uchwałą nr VII/49/92 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 14.12.1992 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Leszczyńskiego nr 12/93, w części dotyczącej wsł Gola	Uchwała Nr XII/121/99 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 30 grudnia 1999 r.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 25A, poz. 268
7.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa, uchwalonego uchwałą nr VII/49/92 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 14.12.1992 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Leszczyńskiego nr 12/93, w części dotyczącej wsł Jędrzychowice, Kowalewo	Uchwała Nr XII/122/99 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 30 grudnia 1999 r.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 25A, poz. 269
8.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Szlichtyngowa w obrębach: Gola, Górczyna i Zamysłów, (teren górniczy)	Uchwała Nr XXI/120/16 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 19 sierpnia 2016 r.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2016, poz. 1796 (obow. od 22.09.2016)
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu w obrębie Dryżyna , gmina Szlichtyngowa	Uchwała Nr XXV/135/16 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 15 grudnia 2016 r.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2017, poz. 77 (obow. od 20.01.2017)
10.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie Stare Drzewce, Nowe Drzewce i Małe Drzewce	Uchwała Nr XXII/180/21 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z 3 lutego 2021 r.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2021r., poz. 418

--	--	--	--

Źródło: dane z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa

Rada Miejska Szlichtyngowa w 2021 roku podjęła dwie uchwały w sprawie sporządzenia MPZP:

- Nr XXIV/188/21 z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie wsi Gola,
- Nr XXVI/207/21 z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie miasta Szlichtyngowa i wsi Górczyna.

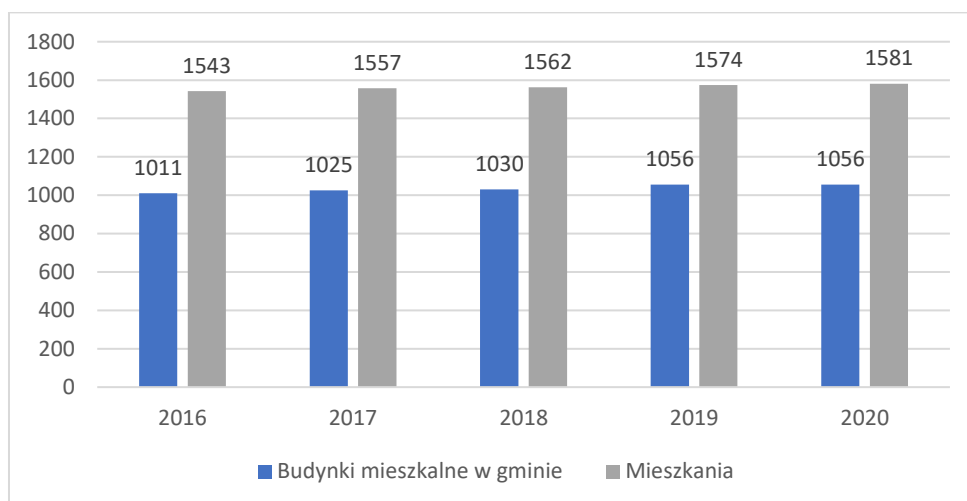
Do końca 2021 roku w ramach prowadzonych prac polegających na sporządzeniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie miasta Szlichtyngowa i wsi Górczyna oraz dla obszaru w rejonie wsi Gola, dokonano:

- 1) analizy materiałów wejściowych do projektu planów,
- 2) analizy wniosków do projektu planów oraz przygotowano propozycję ich rozpatrzenia,
- 3) inwentaryzacji urbanistycznej terenu,
- 4) sporządzenia projektu planów wraz z prognozami oddziaływania na środowisko,
- 5) wprowadzono częściowo zmiany do projektu planów.

V.4 Gospodarka mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków). Na terenie gminy Szlichtyngowa, według dostępnych danych GUS, w 2020 r. znajdowało się 1 056 budynków mieszkalnych i 1 581 nieruchomości (mieszkań). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 27,9m², a przeciętna powierzchnia mieszkania – 88,5m².

Wykres 15 Liczba budynków mieszkalnych i liczba mieszkań w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

Mieszkaniowy zasób gminy stanowią lokale będące własnością gminy znajdujące się zarówno w budynkach będących w całości własnością gminy jak też lokale położone w budynkach wspólnot mieszkaniowych. Gmina dysponuje ogółem 34 lokalami mieszkalnymi na terenie miasta Szlichtyngowa, wszystkie znajdują się w budynkach wspólnot mieszkaniowych. Na terenie wiejskim gmina posiada 8 lokali mieszkalnych zlokalizowanych w 2 budynkach będących w całości własnością gminy i w 6 budynku wspólnoty mieszkaniowej.

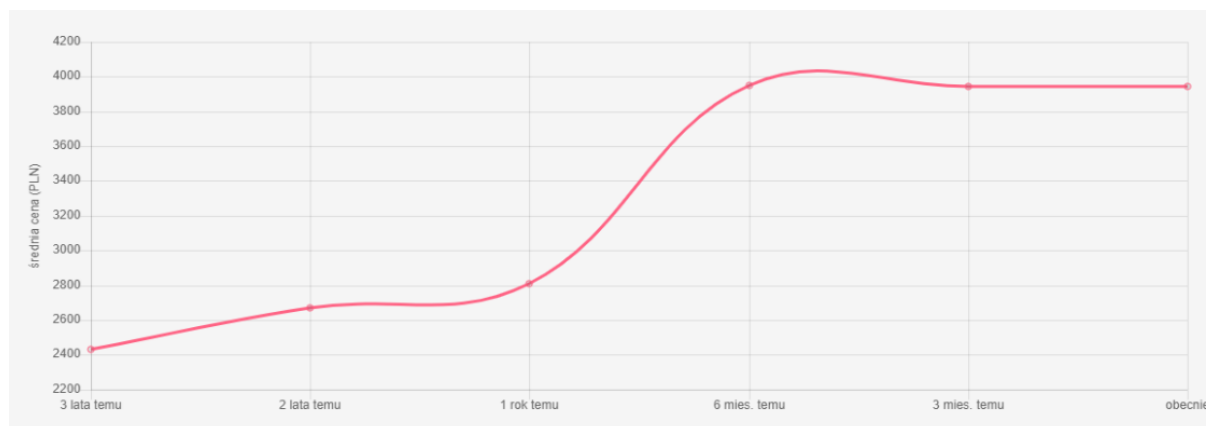
Gmina Szlichtyngowa w swoim zasobie mieszkaniowym nie ma wydzielonych lokali socjalnych. Lokale mieszkalne wynajmowane są na czas nieoznaczony. Ogólna powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych wynosi 1 968,69 m², a lokali użytkowych 276,14 m².

Lokale mieszkalne to najczęściej budynki w średnim lub złym stanie technicznym wymagające napraw i remontów. Wszystkie mieszkania wyposażone są w instalacje elektryczne, mają doprowadzoną wodę oraz kanalizację natomiast 4 lokale mieszkalne nie są wyposażone w WC, mieszkańcy korzystają z toalet na zewnątrz budynków. Część z mieszkań wymaga natychmiastowego remontu dachów, klatek schodowych, części wspólnych, elewacje budynków również wymagają remontu. Prace remontowo-konserwatorskie utrudnia brak zgody wszystkich współwłaścicieli na udział w partycypacji kosztów remontu.

Analizując stan gospodarki mieszkaniowej w gminie Szlichtyngowa, zwrócono uwagę na ceny lokali. Wraz ze wzrastającą liczbą nowych inwestycji mieszkalnych rośnie również koszt zakupu nieruchomości. Obecnie, jak podaje portal ceny.szybko.pl, średnia cena za metr kwadratowy mieszkania na terenie powiatu wschowskiego wynosi 3 941zł/m². W ciągu ostatnich 12 miesięcy zaobserwowano wzrost cen mieszkań o 40% w powiecie. Przeciętna wartość mieszkania w powiecie wschowskim wynosi 201 566 zł za mieszkanie o przeciętnej powierzchni użytkowej 54 m². Poniższy wykres przedstawia zmiany cen mieszkań w powiecie wschowskim w ostatnich 3 latach. **Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2020/2021 ceny mieszkań drastycznie wzrosły.** Warto podkreślić, iż Gmina Szlichtyngowa udziela bonifikat przy zakupie lokali komunalnych. Na podstawie Uchwały nr XXII/123/16 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 10 listopada 2016 r. **w sprawie: określenia warunków udzielania**

bonifikat i wysokości stawek procentowych przy sprzedaży w trybie bezprzetargowym lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Szlichtyngowa.

Wykres 16 Zmiany cen mieszkań w powiecie wschowskim w latach 2019-2022

Źródło: Strona internetowa szybko.pl, <https://ceny.szybko.pl/lubuskie-ceny-mieszkan.html> (dostęp: 14.04.2022 r.)

Zasoby mieszkaniowe, jakie dostępne są w gminie, stanowią istotną kwestię dla młodych osób, które zakładają rodziny lub chcą się usamodzielnąć. Ceny mieszkań wciąż wzrastają, a zachodzące niekorzystne zmiany związane z otrzymaniem kredytu na zakup nieruchomości będą powodowały trudności w usamodzielnianiu się młodych ludzi. Zadaniem samorządu jest zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie dostępności mieszkań komunalnych lub socjalnych dla osób najbardziej potrzebujących. **Stan istniejących mieszkań komunalnych w gminie wymaga remontów i dostosowania do podstawowych potrzeb mieszkaniowych.**

V.5 Mienie komunalne

Gmina Szlichtyngowa jest właścicielem gruntów o łącznej powierzchni 356,9800 ha. W skład mienia komunalnego gminy wchodzi:

1. **Użytki rolne – 120,3974 ha, w tym:**
 - grunty rolne – 62,2846 ha
 - sady – 0,4034 ha
 - łąki trwałe – 12,3197 ha
 - pastwiska trwałe – 9,2231 ha
 - użytki rolne zabudowane – 6,0500 ha
 - rowy – 29,9766 ha
2. **Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 12,2872 ha, w tym:**
 - lasy – 12,0350 ha
 - grunty zadrzewione i zakrzewione – 0,2522 ha
3. **Grunty zabudowane i zurbanizowane – 41,8261 ha , w tym:**
 - tereny mieszkaniowe – 2,5015 ha
 - tereny przemysłowe – 6,5184 ha
 - inne tereny zabudowane – 8,7263 ha
 - zurbanizowane tereny niezabudowane – 0,2181 ha

- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe – 19,7718 ha
- użytki kopalne – 4,0900 ha
- 4. **Tereny komunikacyjne** – **176,3444 ha**, w tym:
 - drogi – 174,1030 ha
 - tereny kolejowe – 0,1194 ha
 - tereny pod budowę dróg lub linii kolejowych – 1,9796 ha
 - inne tereny komunikacyjne – 0,1424 ha
- 5. **Tereny różne** – **0,5252 ha**
- 6. **Nieużytki** – **4,2287 ha**
- 7. **Grunty pod wodami** – **1,3710 ha**
w tym:
 - grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi – 1,3710 ha⁶.

Oprócz gruntów gmina Szlichtyngowa jest właścicielem nieruchomości, które stanowią siedzibę jednostek organizacyjnych działających na terenie gminy. Ogółem wartość majątku trwałego w 2021 r. w stosunku do roku 2020 zmalała o kwotę 227 072,45 zł. Złożyły się na to m.in. likwidacja Zespołu Świetlic i przejęcie majątku przez Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa, sprzedaż autobusu szkolnego przez Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej oraz przekazanie nieruchomości z ZGKiM w Szlichtyngowej na poczet Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa.

Tabela 20 Wartość mienia komunalnego wg jednostek organizacyjnych

Lp.	Nazwa jednostki	Stan na dzień 31.12.2021 r. [zł]
1	ZGKiM Szlichtyngowa	50.229,24
2	Biblioteka Publiczna	14.414,67
3	SP Stare Drzewce	2.001,00
4	SP Jędrzychowice	3.132,93
5	ZPE Szlichtyngowa	16.687,71
6	UMiG Szlichtyngowa	40.046,45
7	MGOPS Szlichtyngowa	10.818,26
	Razem	137 330,26

Źródło: Raport o stanie Gminy Szlichtyngowa za 2020 r., s. 12.

⁶ Źródło: Raport o stanie Gminy Szlichtyngowa za 2020 r., s. 11-12.

V.6 Infrastruktura drogowa

Przez gminę Szlichtyngowa przebiega droga krajowa nr 12, droga wojewódzka nr 324 oraz 8 dróg powiatowych. Suma powierzchni działek, które są drogami wynosi 178,8519 ha. Całkowita długość publicznych dróg gminnych w gminie Szlichtyngowa wynosi 192,63 km. **Stan dróg gminnych uważa się za dobry, choć część dróg gminnych wymaga naprawy, sukcesywnie są wykonywane remonty dróg. Większość dróg gminnych na terenach zurbanizowanych wymaga kompleksowej przebudowy.** Gmina Szlichtyngowa w miarę możliwości finansowych wykonuje inwestycje drogowe polepszające ich stan techniczny. W granicach administracyjnych miasta znajduje się łącznie 7,08 km dróg lokalnych i dojazdowych. Natomiast poza granicami miasta znajduje się 185,53 km dróg gminnych, w tym w zdecydowanej większości są to drogi lokalne.

Tabela 21 Wykaz dróg gminnych

Nawierzchnia	w granicach adm. miasta		poza granicami adm. miasta	
	L- lokalna	D- dojazdowa	L- lokalna	D- dojazdowa
bitumiczna	3,056 km	0,551 km	4,209 km	0,137 km
kostka brukowa	0,247 km	0,402 km	0 km	0 km
brukowcowa	0 km	0,590 km	0 km	0,123 km
tłuczniowa	0,222 km	0,204 km	2,014 km	0,163 km
naturalna	1,088 km	0,720 km	173,861 km	5,046 km
Razem	7,080 km		185,553 km	

Źródło: Raport o stanie Gminy Szlichtyngowa za 2020 r., s. 48.

Mapa 3 Sieć dróg gminnych na terenie gminy Szlichtyngowa

Źródło: <https://www.google.com/>, (dostęp: 16.04.2022 r.)

Gmina Szlichtyngowa systematycznie (w miarę możliwości finansowych) poprawia stan nawierzchni dróg gminnych, modernizuje je i remontuje. Dzięki temu poprawia się estetyka gminy, jak również bezpieczeństwo jej mieszkańców. W latach 2019-2021 wyremontowano i zmodernizowano wiele odcinków gminnych dróg, zrealizowano także wiele projektów infrastrukturalnych w postaci odpowiedniego oznakowania, wymiany oświetlenia ulicznego, zmiany organizacji ruchu. Prace remontowe dotyczyły większość sołectw oraz ulic na terenie miasta.

Istotnym odcinkiem przebiegającym przez Szlichtyngową jest odcinek drogi krajowej nr 12 łączącej Wschowę z Głogowem. Jest to droga o dużym natężeniu ruchu, która przebiega przez główną część miasta i sam rynek. Od wielu lat władze samorządowe podejmują działania w celu wybudowania obwodnicy miasta, która spowodowałaby przeniesienie przede wszystkim transportu samochodów ciężarowych poza tereny zabudowane. **W kontekście strategii rozwoju gminy ważnym aspektem staje się budowa obwodnicy, a także ścieżki pieszko-rowerowej łączącej Szlichtyngową z Głogowem oraz Wschową w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.** Wzmożony ruch tranzytu na drodze krajowej nr 12 jest

spowodowany tym, że jest to odcinek łączący S3 z S5, przez co cały ruch transportowy przebiega właśnie przez teren gminy Szlichtyngowa.

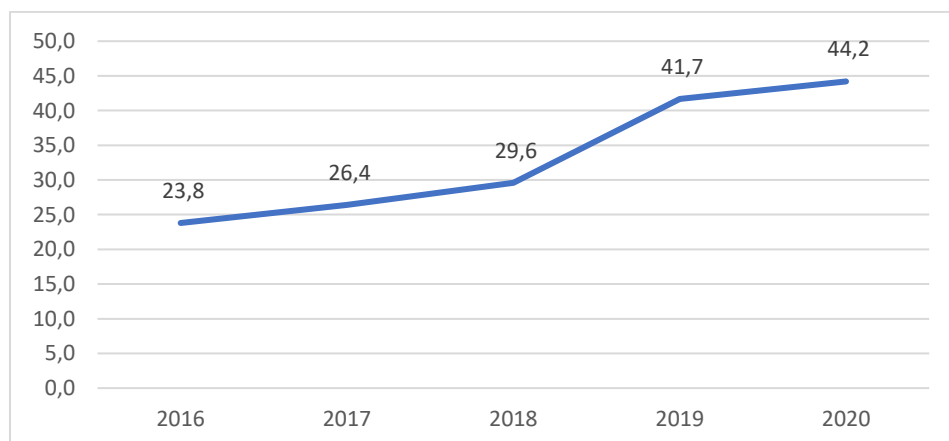
Na terenie gminy Szlichtyngowa znajduje się 33 przystanków autobusowych, z tego 3 są własnością gminy a 30 przystanków jest własnością powiatu. Na terenie gminy Szlichtyngowa nie ma publicznego transportu zbiorowego, natomiast są przewozy prywatne świadczące usługi w zakresie przewozu pasażerów na trasie Głogów – Szlichtyngowa - Wschowa- Leszno oraz Niechlów – Szlichtyngowa – Głogów. Na terenie gminy odbywają się także kursy przewozów specjalnych (do szkół i dużych zakładów produkcyjnych).

V.7 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa

Według stanu na rok 2020 **długość czynnej sieci wodociągowej w gminie Szlichtyngowa wynosiła 72,7km**. Odnotowano 1 009 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych. W 2020 r. wykonano zadanie inwestycyjne pn.: „Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na działkach o nr ewid. 87/8, 87/9 i 251 obręb Wyszaków”. W ramach zadania wykonano odcinek sieci wodociągowej o długości 39,9 m wraz z włączeniem do sieci budynku położonego na działce nr 87/8 (Remiza OSP Wyszaków) oraz wykonano odcinek sieci kanalizacyjnej o długości 13,0m. Ponadto wykonano niezbędne uzbrojenie sieci w postaci trójników, zasuw, hydrantów, studni rewizyjnych, przedmiaru geodezyjnego i geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej. Wartość inwestycji wyniosła 25 799,50 zł. Na zlecenie gminy Szlichtyngowa zadanie zostało wykonane przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Szlichtyngowej. Jednostka ta wydaje również pozwolenia na wykonanie nowych przyłączy do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Według danych GUS zużycie wody na jednego mieszkańca w gminie wynosiło 44,2m³. Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej utrzymuje się od dłuższego czasu na mniej więcej stałym poziomie. W 2020 r. było to 4 896 osób, **czyli 97,5% mieszkańców gminy**, z tego 1 227 zamieszkiwało miasto. W analizowanym okresie odnotowano wzrost zużycia wody w gospodarstwach na 1 mieszkańca o 20,4m³.

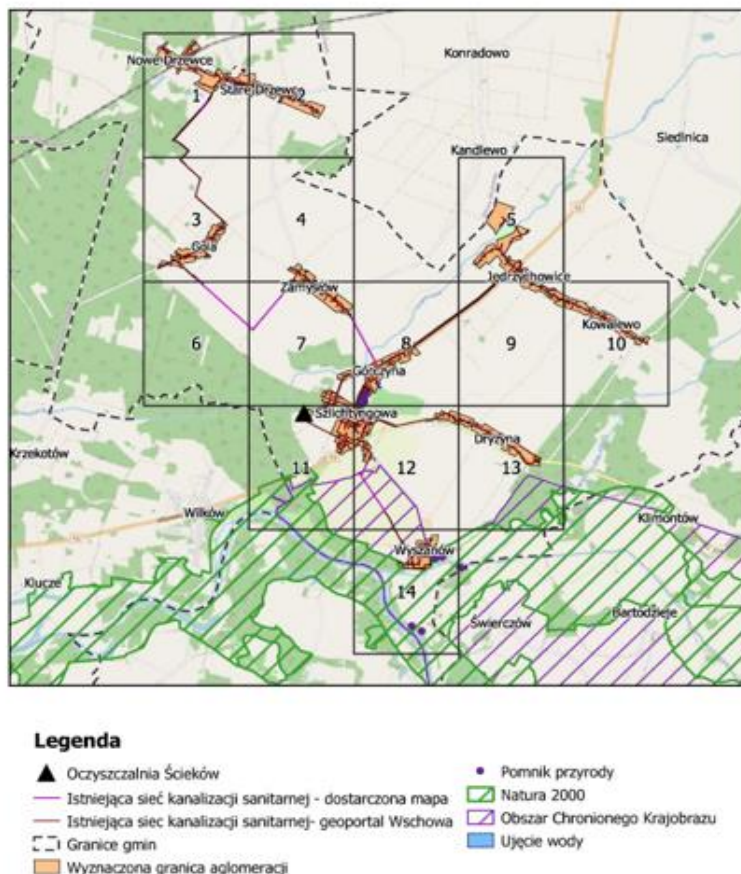
Wykres 17 Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m³]

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

Uchwałą nr XXI/170/20 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 30 grudnia 2020 r. **wyznaczono aglomerację Szlichtyngowa**. Aglomeracja Szlichtyngowa obejmuje swym zasięgiem tereny objęte systemem kanalizacji zbiorczej zakończonym oczyszczalnią ścieków w miejscowości Górczyna (działka ewidencyjna nr: 53/1 obręb Górczyna). Obszar aglomeracji Szlichtyngowa wyznacza się na terenie miejscowości: Szlichtyngowa, Górczyna - Górczyna Puszcza, Nowe Drzewce, Stare Drzewce, Gola, Zamysłów, Kowalewo, Jędrzychowice, Dryżyna, Wyszanów.

Mapa 4 Aglomeracja Szlichtyngowa

Źródło: Uchwała nr XXI/170/20 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 30 grudnia 2020 r.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi łącznie 86,4km, na terenie obsługiwanym przez stację uzdatniania wody Górczyna jest to 52,5km, natomiast na terenie obsługiwanym przez Stację Uzdatniania Wody w Starych Drzewcach jest to 31km. **Gmina Szlichtyngowa skanalizowana jest w 99 %**, na jej terenie funkcjonuje 26 przepompowni. Gminna sieć kanalizacyjna jest siecią grawitacyjną i w przeważającej części siecią ciśnieniową. Ścieki spływają na mechaniczno - biologiczną oczyszczalnię ścieków, skąd po oczyszczeniu trafiają docelowo do odbiornika - Rowu Krzyckiego. **Gmina Szlichtyngowa dąży w przyszłości do wykonania inwestycji związanej z wykonaniem kanalizacji do ostatniej nie podłączonej do oczyszczalni ścieków miejscowości Małe Drzewce. Będzie to sieć o długości ok. 2,5 km z niezbędną infrastrukturą, zapewni odbiór ścieków 88 mieszkańcom.** Realizacja inwestycji pozwoli uzyskać 100% skanalizowania gminy. Obecnie nie przewiduje się włączenia tej miejscowości do aglomeracji, gdyż nie jest spełniony minimalny warunek wskaźnika koncentracji na ww. obszarze. Jednakże

gmina podejmuje działania w zakresie rozwoju sieci wodociągowej. Planowane są inwestycje związane z modernizacją oczyszczalni ścieków.

Warto podkreślić, że **gmina Szlichtyngowa nie posiada sieci gazowej, gmina nie jest zgazyfikowana**. Dotychczasowe rozeznanie rynku oraz opinia mieszkańców na temat zgazyfikowania gminy nie była wystarczająca do podjęcia prób przyłączenia gminy Szlichtyngowa do gazociągu. Jednakże gmina podejmuje działania w celu budowy i rozwoju sieci gazowej na terenie gminy.

V.8 Turystyka

Gmina Szlichtyngowa posiada charakter leśno-rolniczy oraz handlowo-usługowy. Położona jest na Wzgórzach Dalkowskich, co stanowi potencjał rozwojowy gminy. Użytki rolne zajmują około 65% jej powierzchni, a miasto Szlichtyngowa jest ośrodkiem handlowo-usługowym. Na terenie gminy turystyka rozwija się powoli. Do najciekawszych zabytków na terenie gminy należą:

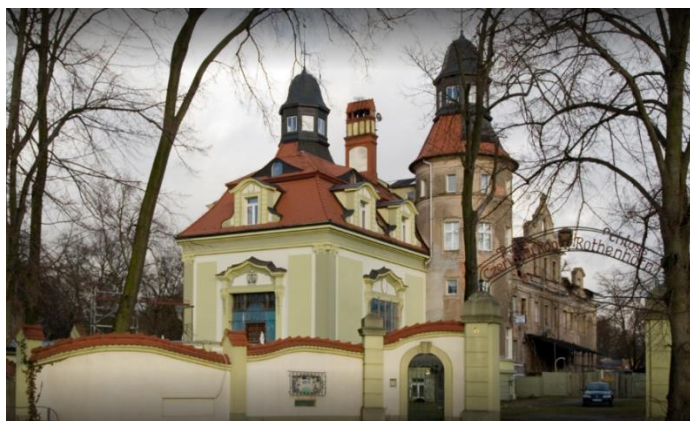
- Ratusz miejski z XIX w. w Szlichtyngowej,
- Drewniana dzwonnica z XVII i XVIII w.,
- Pomnik Wdzięczności znajdujący się w parku na rynku w Szlichtyngowej,
- Pałac w Zamysłowie,
- Pałac Czerwony Róg,
- Dwór w Jędrzychowicach,
- Ruiny kościoła Św. Michała w Wyszanie,
- Dwór w Starych Drzewcach.

Zdjęcie 4 Zabytkowe zabudowania w Wyszanie

Źródło: <http://www.polskaniezwykla.pl/> (dostęp: 15.04.2022 r.)

Zdjęcie 5 Pałac Czerwony Róg

Źródło: <http://www.polskaniezwykla.pl/> (dostęp: 15.04.2022 r.)

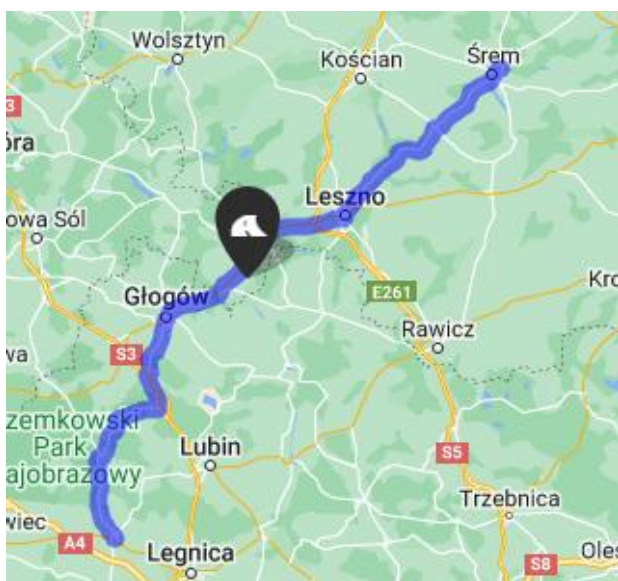
Zdjęcie 6 Pałac w Zamystowie

Źródło: <http://www.polskaniezwykla.pl/> (dostęp: 15.04.2022 r.)

Przez teren gminy Szlichtyngowa przebiega szlak samochodowy na odcinku 148 km ze Śremu do Chojnic – Droga Św. Jakuba.

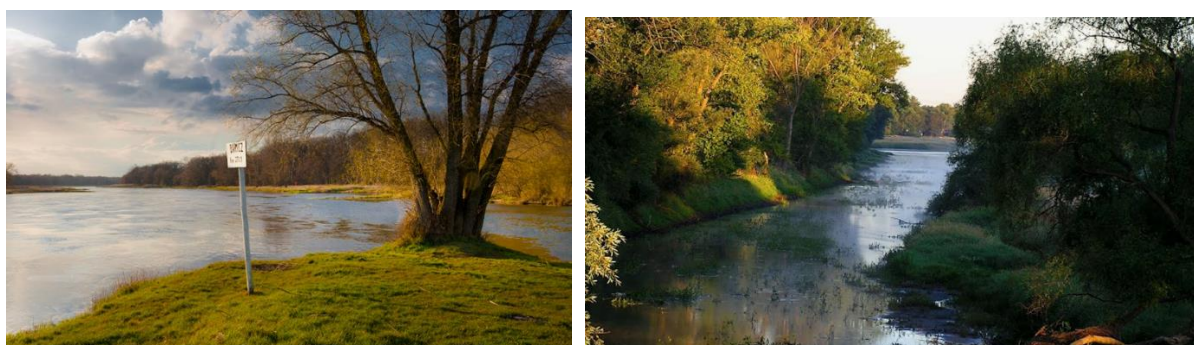
Mapa 5 Szlak samochodowy – Droga Św. Jakuba Śrem - Chojnów

Źródło: <http://www.map4u.pl/poi/3301665> (dostęp: 15.04.2022 r.)

Potencjałem do rozwoju turystyki na terenie gminy są malownicze tereny zlokalizowane u ujścia rzeki Baryczy, które zachęcają do spacerów i obcowania z przyrodą. Wykorzystując potencjał rzeki powstała **Ścieżka Przyrodnicza „ujścia Baryczy”**, która znajduje się na terenie gminy Szlichtyngowa, na zachód od Wyszana i mierzy 3 km długości. Ścieżka ma kształt podkowy, z początkiem i końcem w Wyszanowie. Początkowo przechodzi ona przez obszar rolniczy, potem na krótko zagłębia się w lasy gospodarcze, by w końcu zbliżyć się do pradoliny rzecznej. Biegąc przy Odrze, dochodzi do ujścia Baryczy, gdzie kieruje się w górę jej biegu - do Wyszana. Z wysokiej, nadrzecznej skarpy rozciągają się malownicze widoki na Odrę i obszar przyujściowy.

Zdjęcie 7 Ujście Baryczy

Źródło: <https://mapio.net/>, (dostęp: 15.04.2022 r.)

Dostępność i bogactwo lasów otaczających gminę Szlichtyngowa stwarza odpowiednie warunki do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Przez miejscowość Zamysłów przebiega Droga Św. Jakbua. Widzi się możliwości rozwoju tej dziedziny gospodarki jako kierunku działań politycznych w kontekście rozwoju gminy. Powiat wschowski cechujący się silnym rozwojem Sławy jako miejsca rekreacyjnego z dostępem do jezior jest regionem rozwijającym się turystycznie. Stworzenie możliwości silniejszych połączeń trzech gmin w powiecie wpłynie pozytywnie na rozwój całego powiatu. Gmina Szlichtyngowa jest gminą najmniejszą w powiecie, z niewielką liczbą miejsc i atrakcji turystycznych. Rozwój turystyki rowerowej oraz pieszej stanowi potencjał do dalszego jej rozwoju gospodarczego.

Diagnoza stanu środowiskowego gminy Szlichtyngowa

Rozdział zawiera charakterystykę uwarunkowań środowiskowych, które mają wpływ na stan społeczno-gospodarczy gminy oraz świadczy o potencjale rozwojowym. W ramach diagnozy stanu środowiskowego scharakteryzowano jakość powietrza, stan wód powierzchniowych i podziemnych, gospodarkę odpadami i utylizację wyrobów zawierających azbest. Dodatkowo omówiono i opisano stan inwestowania w odnawialne źródła energii na terenie gminy.

VI.1 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach

stężeń substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. Pomiarom podlegają następujące substancje szkodliwe dla człowieka: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył PM 10, pył PM 2,5, ołów Pb w PM 10, arsen As w PM 10, kadm Cd w PM 10, nikiel Ni w PM 10, benzo(a)piren B(a)P w PM 10. Polski indeks jakości powietrza stanowi informację o ocenie jakości powietrza wraz z dopuszczalnymi normami.

Do dwóch głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w gminie Szlichtyngowa można zaliczyć zanieczyszczenia komunikacyjne oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji. Zanieczyszczenia przemysłowe również występują, jednak na mniejszą skalę. W województwie lubuskim pomiary jakości powietrza dokonywane są w podziale na trzy strefy: miasto Gorzów Wielkopolski, miasto Zielona Góra i strefę lubuską, obejmującą resztę województwa. **Gmina Szlichtyngowa należy do ostatniej z wymienionych stref – strefy lubuskiej.**

W rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2020, z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, klasę C⁷ wszystkie strefy uzyskały ze względu na zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem w pyłe PM₁₀. Strefa lubuska jako jedyna dostała również klasę C z powodu zanieczyszczenia ozonem. W przypadku pozostałych zanieczyszczeń wszystkie trzy strefy województwa zostały sklasyfikowane jako A (A1 pod kątem pyłu PM_{2,5} faza II). Ocenę przeprowadzono głównie w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w roku 2020 na stacjach włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Jako metody uzupełniające wykorzystano dla wybranych zanieczyszczeń dostępne wyniki modelowania, metody szacowania, uwzględniające modelowanie, pomiary wykonywane w innych strefach i województwach oraz informacje o lokalizacji źródeł i wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela 22 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM_{2,5})

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
Strefa lubuska	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie lubuskim. Raport wojewódzki za rok 2020, s. 80.

W rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2020 r. z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę roślin, w przypadku wszystkich zanieczyszczeń strefa lubuska uzyskała klasę A⁸. Na uwzględnionym w ocenie stanowisku pomiarowym tła pozamiejskiego, zlokalizowanym w Smolarach Bytnickich (powiat krośnieński), nie zanotowano wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych / docelowych określonych dla kryterium celu ochrony roślin. Strefa lubuska została natomiast zaliczona do klasy D2 z uwagi na wystąpienie przekroczenia poziomu celu długoterminowego określonego dla stężenia ozonu.

⁷ Klasa C – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy

⁸ Klasa A – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego / docelowego

Tabela 23 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

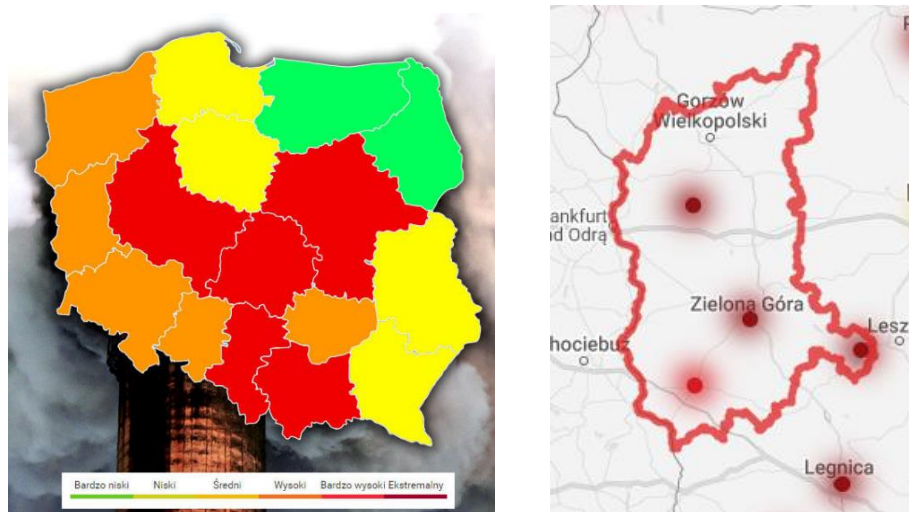
Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa lubuska	PL0803	A	A	A

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020, s. 93.

Stan jakości powietrza w gminie Szlichtyngowa można określić jako dobry. Przekroczenia zanieczyszczenia powietrza dotyczyły ozonu O₃, zarówno w kryteriach przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi jak i roślin. W okresie jesienno-zimowym zwiększa się również poziom zanieczyszczeń powietrza benzo(a)pirenem w wyniku palenia w piecach i ogrzewania mieszkań nieekologicznymi źródłami. Gmina Szlichtyngowa uchwałą NR XXI/175/20 RADY MIEJSKIEJ SZLICHTYNGOWA z dnia 30 grudnia 2020 r. **pokreśliła zasady udzielania dotacji celowej na wymianę źródeł ciepła w celu ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Szlichtyngowa.**

SMOG to współczesne zagrożenie jakości powietrza w Polsce, powstające w głównej mierze przez działalność człowieka. Smog to zanieczyszczenia powietrza wielopierścieniowymi węglowodarami aromatycznymi. Powstają podczas niecałkowitego spalania wszystkich węglowodorów z wyjątkiem metanu. Jak wynika z centrum informacji o smogu (SMOGowe.info), województwo lubuskie należy do strefy średniego zagrożenia jakości powietrza pod względem smogu.

Mapa 6 SMOG oraz stan zanieczyszczenia CO w województwie lubuskim

Źródło: Strona internetowa Smogowe Info, <https://smogowe.info/> oraz <https://www.rockwool.com/pl/> (dostęp: 19.04.2022 r.)

Uchwałą nr XXII/323/20 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 7 września 2020 r. **uchwalono Programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych.** Program określa konkretne działania służące poprawie jakości powietrza w województwie lubuskim. Dodatkowo nakłada na gminy konkretne działania w celu osiągnięcia założonych celów, tj. popularyzacja informacji na temat różnych programów

środowiskowych i wspieranie mieszkańców w działaniach np. w ramach Programu „Czyste powietrze”, „Mój prąd”.

VI.2 Stan wód powierzchniowych i podziemnych

Wody powierzchniowe

Powiat wschowski znajduje się w dorzeczu Odry, która przepływa zaledwie na długości 6,0 km wzdłuż granicy z powiatem głogowskim. Rzeka charakteryzuje się licznymi zakolami oraz starorzeczami. Jej dolina na terenie powiatu aż do ujścia Baryczy to tereny zalewowe. Druga pod względem wielkości rzeka – Barycz na odcinku 3,0 km wpada bezpośrednio do Odry w Wyszanowie. Stanowi główny ciek odwadniający pradolinę Głogowską. Rzeka posiada minimalny spadek. Po obu stronach cieku występują tereny zalewowe.

Jeziora na terenie powiatu wschowskiego znajdują się głównie w gminie Sława i kilka jezior w gminie Wschowa. **Na terenie gminy Szlichtyngowa nie ma jeziora, ale za to jest bogata sieć rzeczna, do której należą przede wszystkim: rzeka Krzycki Rów, rzeka Rów Polski i rzeka Barycz.**

Najnowsze badania stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych prowadzone przez WIOŚ w Zielonej Górze dotyczą roku 2017. **Oceniono trzy JCWP znajdujące się na terenie powiatu wschowskiego, a ich stan oceniono jako zły.** Krzycki Rów na południe od Wschowy (m. Siedlnica) osiągnął słaby potencjał ekologiczny ze względu na elementy biologiczne. Zdecydowały o tym przekroczenia w zakresie fitobentosu. Stan chemiczny nie był badany. Krzycki Rów ujście do Odry (most na drodze Nowa Sól - Stany) otrzymał słaby potencjał ekologiczny ze względu na elementy biologiczne, które otrzymały 4 klasę z powodu przekroczeń w zakresie makrobezkręgowców bentosowych. Stan chemiczny określono poniżej dobrego. Obrzyca powyżej ujścia Ciekącej (m. Konotop) była badana tylko w zakresie elementów chemicznych, gdzie stan chemiczny oceniono poniżej dobrego⁹.

Wody podziemne

Od 2016 r. zgodnie z zatwierdzoną przez Radę Ministrów aktualizacją Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry (aPGW) obowiązuje nowa wersja podziału obszaru Polski na 172 jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Zgodnie z tym podziałem na terenie powiatu wydzielono trzy Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerze 69 (europejski kod PLGW600069), 78 (europejski kod PLGW600078) i 79 (europejski kod PLGW600079).

⁹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wschowskiego na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 roku, s. 49.

Mapa 7 JCWPd w powiecie wschowskim

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wschowskiego na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 roku, s. 53.

Teren gminy Szlichtyngowa znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, który został określony nr 306 Zbiornik Wschowa. Swym zasięgiem obejmuje duży fragment centralnej i wschodniej części powiatu. Posiada powierzchnię 261,67 km².

Badania jakości wód podziemnych prowadzone są w oparciu o krajową sieć pomiarową i zostały wykonane przez Państwowy Instytut Geologiczny na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Ocena jakości wód wykonana jest w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych. Klasy jakości wód podziemnych I - III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV i V oznaczają słaby stan chemiczny. **Wody podziemny w 2016 r. były badane tylko we Wschowie, osiągnęły dobrą jakość.**

Mapy zagrożenia powodziowego sporządza się dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, tj. obszarów, na których stwierdza się istnienie znaczącego ryzyka powodziowego lub jego wystąpienie jest prawdopodobne. Dla obszarów wskazanych na mapach zagrożenia powodziowego sporządza się mapy ryzyka powodziowego. Mapy ryzyka powodziowego określają wartości potencjalnych strat powodziowych oraz przedstawiają obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia.

Według map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP) część gminy Wschowa i gminy Szlichtyngowa (obszary zlokalizowane wzdłuż rzek: Rów Polski, Barycz i Odra) znajduje się:

- w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%) oraz na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- w obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%)

- oraz wybrane obszary w opracowanym wariantcie – całkowitego zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, który określa zagrożenie powodziowe wynikające z możliwości awarii odcinka obwałowania.

Przed ewentualną powodzią mieszkańców powiatu chronią wały przeciwpowodziowe o ogólnej długości 7 889m. Stan techniczny w większości przypadków oceniany jest jako mogący zagrażać bezpieczeństwu. Wyjątek stanowi rzeka Odra i rzeka Barycz, gdzie stan techniczny oceniany jest jako dobry. Wykaz wałów na terenie powiatu przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24 Wykaz wałów przeciwpowodziowych

Lp.	Rzeka (miejscowość, gmina)	Długość [m]	Stan techniczny
1	Rzeka Odra P-1A obręb Szlichtyngowa, gm. Szlichtyngowa	603	Stan dobry, niezagrożający bezpieczeństwu
2	Rzeka Barycz P-1 obręb Wyszaków, gm. Szlichtyngowa	1600	Stan dobry
3	Rzeka Rów Polski L-1 obręb Wyszaków, gm. Szlichtyngowa	1360	Stan mogący zagrażać bezpieczeństwu
4	Rzeka Rów Polski L-2 – obręb Dryżyna - Kowalewo, gm. Szlichtyngowa	1550	Stan mogący zagrażać bezpieczeństwu
5	Rzeka Rów Polski P-1 - obręb Wyszaków, gm. Szlichtyngowa	1226	Stan mogący zagrażać bezpieczeństwu
6	Rzeka Rów Polski P-2 - obręb Dryżyna - Kowalewo, gm. Szlichtyngowa	1550	Stan mogący zagrażać bezpieczeństwu

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wschowskiego na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 roku, s. 56.

VI.3 Utylizacja wyrobów zawierających azbest

Zgodnie z *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubuskiego* na terenie gminy Szlichtyngowa zewidencjonowano łącznie 1 249 103 kg wyrobów zawierających azbest. W tym u osób fizycznych azbest występuje w wielkości 958 309 kg, natomiast u osób prawnych – 290 794 kg.

Mapa 8 Azbest występujący na terenie gminy Szlichtyngowa

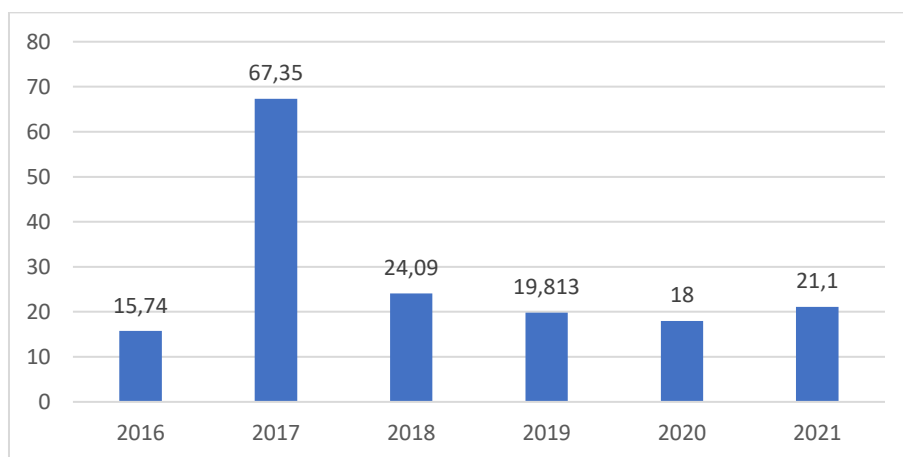

Źródło: <https://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>, (dostęp: 19.04.2022 r.)

W gminie Szlichtyngowa zinwentaryzowano 76 516 m² pokryć dachowych stanowiących płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płaskie, stosowane w przeważającej większości jako pokrycia dachowe budynków mieszkalnych, gospodarczych i przemysłowych. Zdecydowana większość wyrobów azbestowych występuje na budynkach gospodarczych. Pokrycia dachów mieszkalnych stanowią ok. 3,6% całości. Gmina Szlichtyngowa podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na lata 2015-2032*.

Od 2016 roku gmina corocznie przystępuje do realizacji zadania polegającego na usuwaniu wyrobów zawierających azbest przy pomocy dotacji ze środków WFOŚiGW oraz NFOŚiGW. **Do tej pory usunięto łącznie 166,093 Mg wyrobów zawierających azbest.**

Wykres 18 Ilość zutylizowanego azbestu w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2021 [Mg]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa

Z danych Urzędu Miasta i Gminy wynika, że kilka, kilkanaście gospodarstw domowych każdego roku usuwa zewidencjonowany azbest na swoich posesjach. W latach 2019-2022 łączna waga całkowitego demontażu i odbioru materiałów azbestowych wynosiła 55 694,4 kg, z tego najczęściej udało się unieszkodliwić w roku 2020.

Tabela 25 Liczba gospodarstw utylizująca azbest oraz waga całkowita zutylizowanego azbestu w latach 2019-2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Liczba gospodarstw	10	9	13	8
Liczba przeprowadzonego demontażu	1	4	1	1
Liczba odbioru	9	5	12	7
Waga demontaż [kg]	850	14 790	1 800	935
Waga odbiór [kg]	15 590	3 210	10 730	7 789,4
Waga całkowita demontaż/odbior	16 440	18 000	12 530	8 724,4

Źródło: dane z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa

VI.4 Gospodarka odpadami komunalnymi

Zadania gospodarki odpadami komunalnymi realizowane są na terenie gminy Szlichtyngowa przez Związek Międzygminny „Eko-Przyszłość” w Nowej Soli. W 2021 r. liczba deklaracji na segregowanie odpadów komunalnych z terenu gminy Szlichtyngowa wynosiła łącznie 1 306, w tym nieruchomości zamieszkałe – 1 233 oraz niezamieszkałe – 73. Odbiorem odpadów z terenu gminy zajmuje się firma Spółka Komunalna Wschowa Sp. z o.o. we Wschowie, która również obsługuje gminę Wschowa i gminę Sława.

Na terenie gminy Szlichtyngowa nie ma zlokalizowanego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, lecz na terenie 13 gmin należących do Związku Międzygminnego „Eko-Przyszłość” w Nowej Soli znajduje się 10 PSZOK-ów, które zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Wschowa, Sława, Kargowa, Bojadła, Kolsk, Nowa Sól, Okopiec, Bytom Odrzański, Kozuchów oraz Nowe Miasteczko.

W 2021 r. **osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych dla gminy Szlichtyngowa wynosił 25,17%**. Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych osiągnął wskaźnik 100%. Z kolei **poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynosił 21,14%**.

W analizowanych latach 2016-2021 można odnotować w gminie Szlichtyngowa wzrost odebranych odpadów komunalnych niesegregowanych. W 2021 r. odebrano łącznie 980,08 Mg odpadów niesegregowanych. Na przestrzeni badanych lat wzrost odpadów jest niewielki, jednakże porównując dane z roku 2018 i 2021 odnotowano wzrost odebranych odpadów niesegregowanych o 171,26 Mg. **Zadowalający jest fakt, że wraz ze wzrostem odpadów wzrasta również wskaźnik segregowanych odpadów komunalnych.** W latach 2016-2021 wynosi on 328,01 Mg, co świadczy o większej świadomości mieszkańców na temat ochrony środowiska, dbania o ekologię i możliwości powtórnego wykorzystania surowców tj. plastik, szkło czy papier.

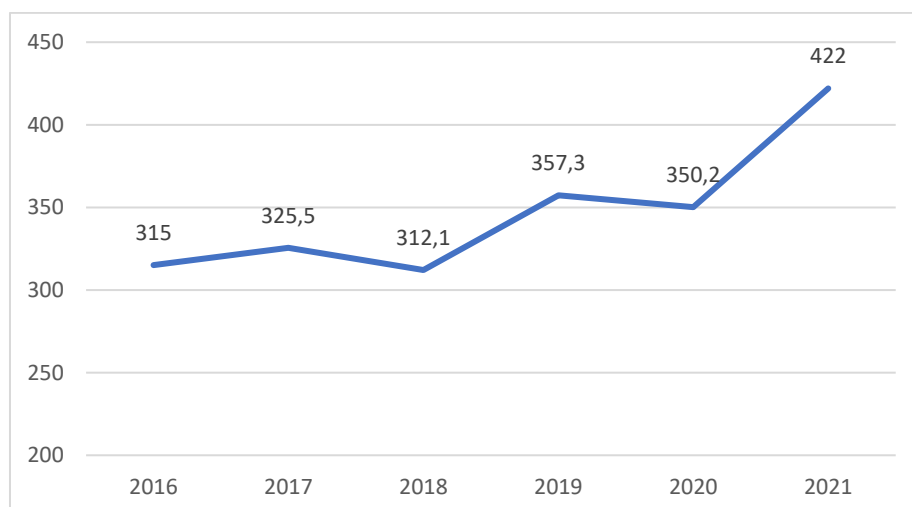
Tabela 26 Ilość odpadów segregowanych i niesegregowanych odebranych z terenu gminy Szlichtyngowa w latach 2016-2021

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ilość odpadów odebranych segregowanych [Mg]	198,31	334,58	291,61	470,40	360,0	526,32
Ilość odpadów odebranych niesegregowanych [Mg]	958,13	962,08	884,54	808,82	914,40	980,08

Źródło: dane ze Związku Międzygminnego „Eko-Przyszłość” w Nowej Soli

Wraz z odnotowanym wzrostem odebranych odpadów komunalnych segregowanych i niesegregowanych wzrasta wskaźnik ilości odpadów przypadających na 1 mieszkańca z gminy Szlichtyngowa. W 2016 r. jeden mieszkaniec produkował 315 Mg odpadów w ciągu roku, a w 2021 r. aż 422 Mg. Wzrost tego wskaźnika świadczy o zwiększonym popycie na różnego rodzaju materiały i produkty pakowane.

Wykres 19 Ilość odpadów przypadających na 1 mieszkańca w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2021

Źródło: dane ze Związku Międzygminnego „Eko-Przyszłość” w Nowej Soli

Planowane działania w kontekście dalszego rozwoju gminy powinny uwzględniać również aspekty ochrony środowiska. Odpowiednia edukacja ekologiczna realizowana przez instytucje oświatowe, kulturalne, społeczne, sportowe oraz samorząd lokalny powinny dążyć realizacji tego zadania na jak najwyższym poziomie.

VI.5 Odnawialne źródła energii

Energia odnawialna jest to energia uzyskiwana z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych. Odnawialne źródła energii (OZE) stanowią alternatywę dla tradycyjnych pierwotnych nieodnawialnych nośników energii (paliw kopalnych). Ich zasoby uzupełniają się w naturalnych procesach, co pozwala traktować je jako niewyczerpalne. W warunkach krajowych energia ze źródeł odnawialnych obejmuje energię z bezpośredniego wykorzystania promieniowania słonecznego (przetwarzanego na ciepło lub energię elektryczną), wiatru, zasobów geotermalnych (z wnętrza Ziemi), wodnych.

Pozyskiwanie energii z tych źródeł jest, w porównaniu do źródeł tradycyjnych (kopalnych), bardziej przyjazne środowisku naturalnemu. Wykorzystywanie OZE w znacznym stopniu zmniejsza szkodliwe oddziaływanie energetyki na środowisko naturalne, głównie poprzez ograniczenie emisji szkodliwych substancji, zwłaszcza gazów cieplarnianych.

Gmina Szlichtyngowa realizuje politykę gospodarki niskoemisyjnej. W całej gminie dokonywane są termomodernizacje budynków z wykorzystaniem OZE, m.in. byłego gimnazjum w Szlichtyngowej, termomodernizacja świetlicy miejskiej w Szlichtyngowej, świetlicy wiejskiej w Goli, nowe ogrzewanie gazowe w szkole podstawowej w Starych Drzewcach, ogrzewanie gazowe w szkole podstawowej w Jędrzychowicach, ogrzewanie gazowe i olejowe w Zespole Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej, ogrzewanie gazowe w świetlicach wiejskich: Gola, Kowalewo, świetlica miejska w Szlichtyngowej, w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Szlichtyngowej.

Wydano dwie decyzje środowiskowe na inwestycje polegające na: „Budowie elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 1,0 MW, linii SN wraz z kablami sterowania i telekomunikacyjnymi, dróg wewnętrznych oraz niezbędnych urządzeń elektroenergetycznych” na części działki o nr ewid. 36/3 oraz na części działki o nr ewid. 36/4, obręb ewid. Jędrzychowice, gmina Szlichtyngowa. Dodatkowo budynek sanitarno-szatniowy na boisku sportowym w Szlichtyngowej został wyposażony w węzeł grzewczy wykorzystujący odnawialne źródła energii. Kolejne inwestycje z wykorzystaniem OZE są realizowane w chwili obecnej w nowo budowanej świetlicy wiejskiej w Dryżynie, a także zabezpieczenie elektroenergetyczne obiektów wodociągowo-kanalizacyjnych gminy Szlichtyngowa.

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwydatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady

analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 27 Analiza SWOT

Sytuacja społeczna	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwinięty system oświatowo-wychowawczy, ➤ zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej, ➤ poprawiająca się sytuacja materialna rodzin, ➤ aktywna działalność instytucji sportowych i kulturalnych, ➤ dostęp do podstawowej opieki medycznej, ➤ realizacja usług opiekuńczych, ➤ realizacja poradnictwa specjalistycznego, ➤ działalność Klubów Seniora na terenie gminy, ➤ aktywna działalność organizacji pozarządowych, ➤ dobra współpraca samorządu z organizacjami społecznymi, ➤ prowadzenie świetlic środowiskowych, ➤ realizacja wielu projektów współfinansowanych ze środków zew. w ramach rozwoju społecznego, edukacyjnego, rekreacyjnego itp., ➤ działalność Ochotniczych Straży Pożarnych, ➤ cyfryzacja urzędu i realizacja polityki dostępności cyfrowej dla potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, ➤ rozwijająca się infrastruktura sportowo-rekreacyjna, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zmniejszanie się liczby ludności w gminie, ➤ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, ➤ ujemny przyrost naturalny, ➤ ujemne saldo migracji, ➤ niewystarczająca liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, ➤ ubóstwo wielu rodzin z terenu gminy, ➤ wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, ➤ brak żłobka na terenie gminy,
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozbudowa infrastruktury społeczno-kulturalnej i zwiększenie oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy, ➤ możliwość szybkiej i efektywnej reakcji na problemy społeczne, ➤ zwiększenie integracji społecznej mieszkańców, ➤ rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych, schorowanych i z niepełnosprawnościami, ➤ wzrastająca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie, ➤ pozyskiwanie dalszych środków na rozwój lokalny i działalność społeczną, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, ➤ pogłębiająca się izolacja społeczna osób ubogich i wykluczonych, ➤ ujemne saldo migracji, wyjazd młodych osób z terenu gminy, ➤ zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym w gminie,
Sytuacja gospodarcza	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek poziomu bezrobocia w gminie, ➤ rozwój gospodarczy gminy, ➤ wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, ➤ wzrost liczby budynków mieszkalnych i mieszkań, ➤ walory krajobrazowe gminy, potencjał do rozwoju turystyki, agroturystyki i prowadzenia działalności gospodarczych, ➤ bieżące remonty i modernizacje dróg gminnych, ➤ realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych, ➤ poprawiający się stan sieci wodno-kanalizacyjnej, ➤ ścieżka rowerowa, ➤ ciekawa infrastruktura zabytkowa, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski udział dużych przedsiębiorstw na lokalnym rynku pracy, ➤ słabo rozwinięta baza noclegowa, ➤ brak zgazyfikowania gminy, ➤ wzmożony ruch na drodze krajowej nr 12, ➤ duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz niepracujących kobiet.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój działalności lokalnej, ➤ rozwój turystyki i agroturystyki, ➤ wzrost udziału dużych przedsiębiorstw, ➤ efektywniejsze wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki, ➤ efektywniejsza promocja produktów regionalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ deficyt pracowników na lokalnym rynku pracy, ➤ wysokie nakłady finansowe na rozwój gminy, ➤ bliskość rozwijającego się Głogowa, który hamuje rozwój gospodarczy gminy,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwój turystyczny gminy, ➤ zwiększanie ilości usług turystycznych, ➤ rozwój infrastruktury mieszkaniowej, 	
Sytuacja przestrzenna i środowiskowa	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ atrakcyjność przyrodniczo-turystyczna (rzeki, lasy), ➤ dobra jakość powietrza, ➤ termomodernizacja budynków będących w posiadaniu gminy, ➤ realizacja programu usuwania azbestu z terenu gminy, ➤ wzrost ilości odpadów segregowanych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nieodpowiedni system ogrzewania gospodarstw domowych, ➤ niewystarczający odsetek inwestowania w odnawialne źródła energii w gosp. prywatnych. ➤ zagrożenia powodzią, ➤ wzrost ilości odpadów niesegregowanych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost inwestycji w odnawialne źródła energii w budynkach użyteczności publicznej, ➤ budowa ścieżek rowerowych, ➤ rozbudowa infrastruktury technicznej, ➤ rozwój powstających farm fotowoltaicznych jako potencjału regionu, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ występowanie barier i ograniczeń w rozwoju związanych z ochroną przyrody i środowiska, ➤ wysokie nakłady finansowe gminy na inwestycje w zakresie budowy OZE,

Źródło: opracowanie własne

V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Rozwój struktur osadniczych i użytkowanie terenu

Gmina Szlichtyngowa posiada typowo rolniczy charakter z dominacją terenów rolnych w strukturze użytkowania terenu pokrywających część centralną gminy tworząc krajobraz wiejski z zabudową zagrodową oraz nowszą zabudową mieszkaniową. Lasy okalają gminę od strony zachodniej, południowej i wschodniej. Krajobraz wiejski charakteryzuje zabudowa wsi o charakterystycznym rozkładzie typowym dla łańcuchówki (rozkład leśno-łanowy). Zabudowa wiejska ciągnie się wzdłuż lokalnych dróg – najczęściej powiatowych oraz na niedługim odcinku wzdłuż drogi krajowej nr 12 (wieś Górczyna) – w kierunku północnym tworząc względnie zwarty kompleks z miastem Szlichtyngowa. **Układ struktur osadniczych w gminie tworzy cztery tzw. klastry funkcjonalno-urbanistyczne, które stanowią względnie zwarte struktury zabudowy.** Rozwój zabudowy powinien ograniczać się do wyznaczonych klastrów w celu przeciwdziałania antropopresji, w tym rozwoju zabudowy na terenach chronionych, zalesionych, uprawowych, zagrożonych zalaniem lub podtopieniami. Kolejnym celem wyznaczenia określonych zasad rozwoju zabudowy w ramach klastrów jest koncentracja funkcji oraz ich komplementarność i dobra dostępność. **Każda z wyznaczonych**

stref posiada funkcję mieszkaniową, która powinna być uzupełniona o podstawowe funkcje usługowe. Klaster południowy składający się z miasta Szlichtyngowa oraz wsi: Dryżyna, Wyszaków, Górczyna i Puszcza posiada charakter wielofunkcyjny, w związku z pełnieniem centrum funkcjonalnego gminy. Klaster zachodni tworzą wsie: Gola, Zamysłów; klaster północny: Małe Drzewce, Nowe Drzewce i Stare Drzewce; klaster wschodni: Chudec, Jędrzychowice, Kowalewo. Większość wsi posiada dwojaką funkcję: mieszkaniową oraz rolną. Priorytetowe funkcje oznaczono na poniższej mapie. Na obszarach wiejskich wskazano wsie, które wykazują potencjał do rozwoju przede wszystkim jednej funkcji: mieszkaniowej – wieś Nowe Drzewce, Górczyna, Kowalewo i Jędrzychowice, rekreacyjnej – wieś Wyszaków, rolną – Stare Drzewce, Gola, Zamysłów, Jędrzychowice, Kowalewo, Dryżyna. Wskazane wsie posiadają największy potencjał do rozwoju wyżej wymienionych funkcji z uwagi na rezerwy terenu pod zabudowę, położenie wokół terenów leśnych oraz obszarów chronionych z dostępem do rzeki oraz wysoki udział terenów rolnych w strukturze użytkowania. **Miasto Szlichtyngowa pełni jednocześnie kilka funkcji: administracyjną, mieszkaniową, handlowo-usługową, gospodarczą, społeczno-kulturową, oświatową.**

Rozwój funkcji gospodarczej w gminie oparty jest między innymi na zasobach naturalnych – złożach gazu ziemnego. Zlokalizowane są w południowo-zachodniej i centralnej części gminy i obejmują następujące udokumentowane złoża: Wilków, Kandlewo, Szlichtyngowa. Z uwagi na wysoki potencjał gminy do eksploatacji złóż gazu ziemnego, które potencjalnie mogą występować również w części wschodniej gminy, wymagany jest ograniczanie rozwoju zabudowy, głównie mieszkaniowej, na tych obszarach. Należy także odnotować, że w północnej części gminy występują złoża kruszyw: Nowe Drzewce, Drzewce II oraz niewielkie złoża w części południowej: Wyszaków. Ponadto rozwój zabudowy powinien nie wykraczać poza granice terenów zagrożonych powodzią, które zlokalizowane są wzdłuż południowej granicy gminy obejmując znaczną część terenów zalesionych, w tym obszarów chronionych (łęgi Odrzańskie) oraz część miejscowości Wyszaków. Rozwój głównie funkcji mieszkaniowej odbywać się powinien przede wszystkim w oparciu o dostępną sieć dróg lokalnych. Nowa zabudowa mieszkaniowa powstaje na terenach charakterystycznych dla zabudowy zagrodowej, gdzie wciąż prowadzona jest działalność rolnicza. W związku z potrzebą ochrony terenów cennych dla rozwoju działalności rolniczej nowa zabudowa mieszkaniowa powinna wypełniać puste przestrzenie pomiędzy już istniejącymi zagrodami i osiedlami. Relatywnie duża dostępność tego rodzaju terenów powinna być wystarczająca by zahamować niekontrolowany rozwój zabudowy na terenach bardziej oddalonych od centrum miejscowości oraz miasta, w tym na terenach wzdłuż głównych dróg łączących miejscowości gminne.

Obszar wiejski obejmuje wszystkie jednostki wiejskie z otaczającymi terenami rolniczymi i zielenią nie stanowiącą dużych kompleksów. **Na tym obszarze należy podjąć działania w zakresie osadnictwa polegające na porządkowaniu i uzupełnianiu istniejącej zabudowy na terenach osadniczych, wskazaniu nowych terenów możliwych do pełnienia wyżej wymienionego użytkowania, uzupełnionych o niezbędną infrastrukturę techniczną.** Istotne

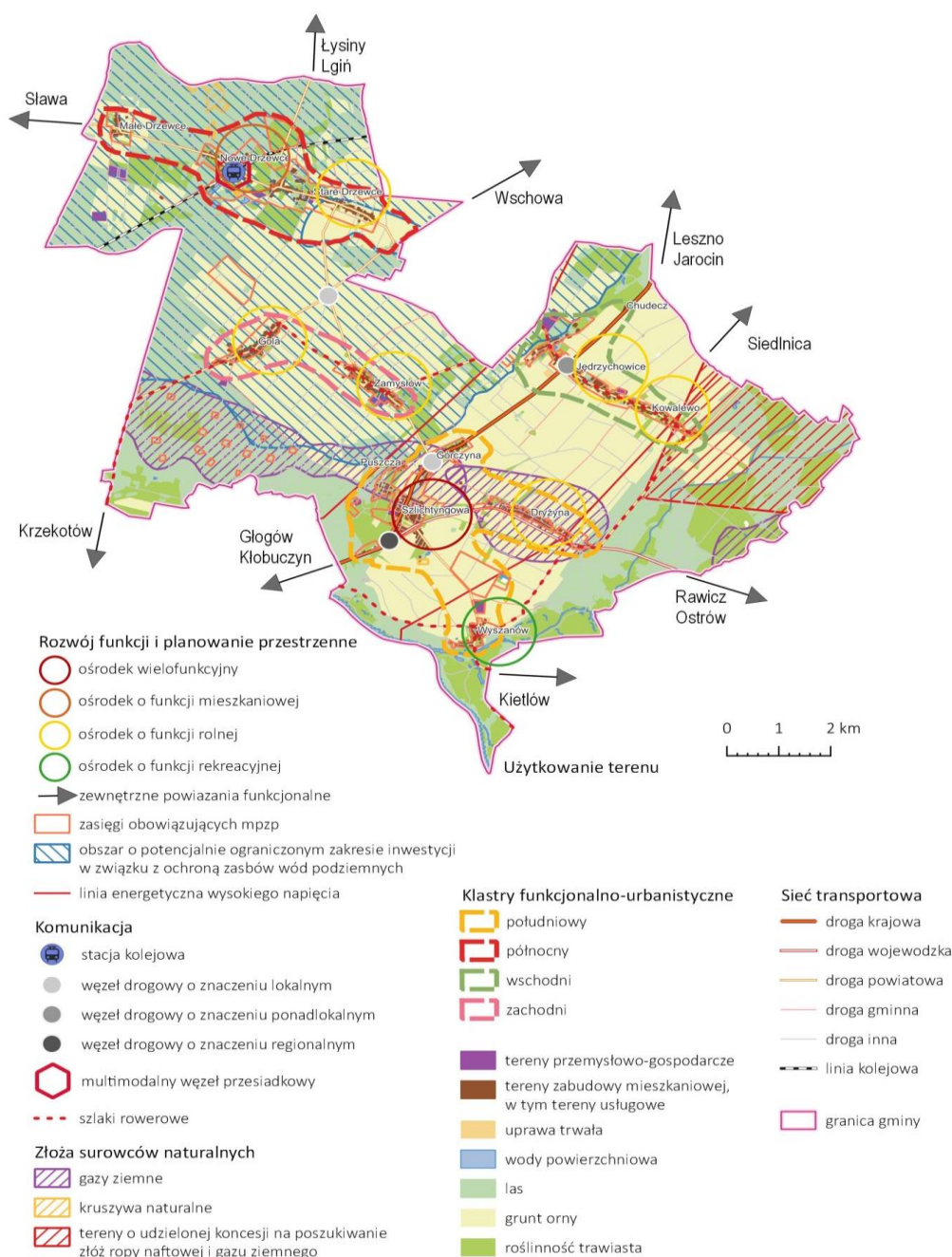
jest również usprawnienie powiązań komunikacyjnych, tworzenie tras rowerowych, pieszych i konnych, intensyfikacja rozwoju gminy poprzez wyznaczenie terenów przeznaczonych pod obszary mieszkalnictwa oraz działalności gospodarczej, tworzenie komunalnych zasobów gruntów przeznaczonych pod zabudowę usługami publicznymi i mieszkalnictwem samorządowym, określenie kierunków i zasad zagospodarowania terenów, z podaniem ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym szczególnie związanych z ochroną walorów krajobrazowych, głównego zbiornika wód podziemnych 306 Wschowa, ochrona istniejących ciągów ekologicznych przecinających strefy głównie w postaci dolin wzdłuż cieków wodnych, zachowania terenów zadrzewionych, dolesienie gruntów ornych i użytków zielonych o niskiej klasie bonitacyjnej gleby oraz nieużytków w pobliżu kompleksów leśnych lub zespołów zieleni wysokiej i zakrzewień.

Obszar miejski powinien rozwijać się w sposób zrównoważony pod względem zabudowy mieszkaniowej jak również przestrzeni gospodarczej. **Korzystne położenie komunikacyjne miasta sprzyja rozwojowi gospodarczemu, jednakże konieczne jest wyznaczenie i uzbrojenie terenów pod inwestycje.** Rozwój zabudowy mieszkaniowej w pierwszej kolejności powinien obejmować puste przestrzenie w strukturze miasta, a następnie wykraczać poza obszar zabudowy z wykorzystaniem dróg lokalnych.

Komunikacja i powiązania funkcjonalne

Gmina i miasto Szlichtyngowa dysponują dużym potencjałem związanym z dobrą dostępnością drogową. Transport kolejowy odbywa się przez miejscowość Stare Drzewce. Obecnie na tej linii realizowany jest ruch towarowy i osobowy. Ponadto przez gminę przebiega droga krajowa nr 12, jednakże pomimo względnie dobrej przepustowości związanej ze statusem tej drogi, stanowi ona uciążliwość dla mieszkańców miasta jak również wsi Jędrzychowice i Górczyna. **W związku z dużym natężeniem ruchu wymagana jest budowa obwodnicy miasta jak również wyżej wymienionych miejscowości oraz wsi Kowalewo. Utworzenie węzła drogowego ciągu drogi nr 12 z przyszłą obwodnicą na południe od miasta pozwoliłoby na utworzenie strefy inwestycyjnej w tej części gminy.** Spójność sieci komunikacyjnej powinna zostać zapewniona zarówno w skali lokalnej jak też ponadlokalnej, regionalnej i krajowej, co stanowi istotny argument za budową obwodnicy w perspektywie konieczności planowania dalszych inwestycji drogowych na terenie gminy. W obrębie gminy Szlichtyngowa istnieją stałe powiązania funkcjonalne pomiędzy poszczególnymi jednostkami osadniczymi. Główne powiązania przestrzenne występują pomiędzy obszarem wiejskim a miastem Szlichtyngowa. Ponadto występują powiązania zewnętrzne, które stanowią istotny czynnik rozwojowy. Wyznaczone są przez sieć dróg – krajową nr 12 relacji Głogów-Leszno, drogę wojewódzką nr 324 oraz drogi powiatowe.

Mapa 9 Polityka przestrzenna, użytkowanie terenu i komunikacja

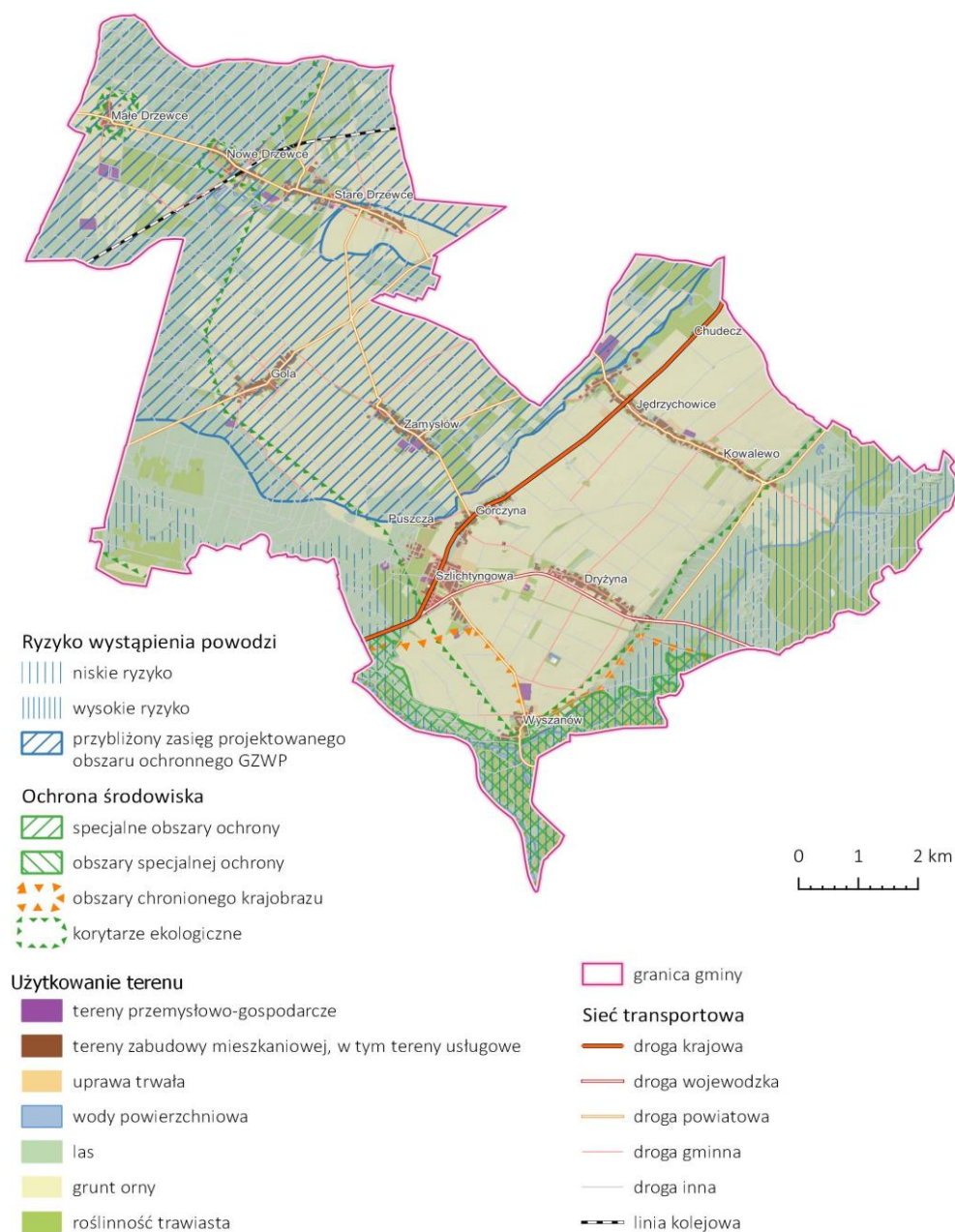
Źródło: opracowanie własne

Ochrona środowiska i zagrożenie powodzią

W strukturze zagospodarowania przestrzennego gminy dużą rolę odgrywa obszar problemowy związany z zagrożeniem powodzią. Gmina położona jest nad rzeką Odrą tuż przy ujściu Baryczy. **Przepływające przez gminę Szlichtyngowa rzeki Odra oraz Barycz powodują okresowe zagrożenie powodzią - wysokie (10%) oraz średnie (1%).** Istniejące zabezpieczenia w pełni nie gwarantują pełnego bezpieczeństwa. Naturalne pasmo przyrodnicze wzdłuż rzeki Odry w powiązaniu z czytelnymi kierunkami rozwoju osadnictwa stwarza dogodne warunki do zrównoważonego rozwoju gminy. Rozwój turystyki w tym paśmie wzbogaci gospodarczo

gminę. Warto podkreślić występowanie na tym obszarze obszarów chronionych, w tym obszarów chronionego krajobrazu, obszaru specjalnej ochrony i specjalnych obszarów ochrony (Łęgi Odrzańskie), a korytarza ekologicznego ciągnącego się od północno-zachodniego krańca gminy w okolicach wsi Nowe Drzewce w kierunku południowym wzdłuż granicy gminy i znowu w kierunku północnym wzdłuż granicy w okolicy wsi Kowalewo. **Należy także zaznaczyć, że w Rozporządzeniu Wojewody Lubuskiego i Wojewody Dolnośląskiego w sprawie utworzenia strefy ochronnej zbiornika wód podziemnych 306 Wschowa wyznaczono projektowany obszar ochronny głównych zbiorników wód podziemnych, co oznacza potencjalne ograniczenia w rozwoju wszelkich inwestycji na tym terenie.**

Mapa 10 Ochrona środowiska

Źródło: opracowanie własne

VI. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Szlichtyngowa

Polityka przestrzenna gminy Szlichtyngowa skupia się na kilku zasadniczych aspektach związanych z rozwojem przestrzennym funkcji osadniczych i gospodarczych, w tym turystyki, produkcji rolnej, komunikacji, eliminacją potencjalnych konfliktów przestrzennych, kontrolą rozwoju zabudowy oraz zapewnieniem ładu przestrzennego. Rekomendacje dla polityki przestrzennej opracowano z zachowaniem spójności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Szlichtyngowa i brzmią następująco:

- **Poprawa funkcjonalno-przestrzennej struktury** w tym podniesienie ładu przestrzennego, zwiększenie walorów wizerunku i sprawności funkcjonowania oraz wzmocnienie powiązań z regionem, krajem i zagranicą.
- **Stworzenie atrakcyjnych i zróżnicowanych możliwości dla rozwoju gospodarczego**, poprzez działania na rzecz budowy obwodnicy, wyznaczenia terenów inwestycyjnych, stworzenia oferty inwestycyjnej dla potencjalnych inwestorów w oparciu o atrakcyjną politykę przestrzenną.
- **Rozwój energetyki odnawialnej (energii słonecznej, wiatrowej).**
- **Podniesienie standardów życia mieszkańców poprzez poprawę infrastruktury technicznej**, inwestycje w miejsca wypoczynku dla mieszkańców.
- **Racjonalne wykorzystanie terenów i intensyfikacja ich zagospodarowania** na obszarach rezerw terenowych, w tym przede wszystkim na obszarach o rzadkiej zabudowie w celu wypełniania niezagospodarowanych przestrzeni w obrębie istniejącej zabudowy w celu ograniczania presji inwestycyjnej na tereny rolnicze, cenne przyrodniczo oraz tereny wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych.
- **Wdrożenie polityki przestrzennej poprzez koordynację planowania miejscowego**, ustalenia narzędzi pozwalających na wdrożenie tej polityki.
- **Promowanie dużej atrakcyjności miasta Szlichtyngowa** posiadającego wiele terenów ofertowych.
- **Wykorzystanie wyróżniającego położenia miasta i gminy** wzdłuż drogi krajowej nr 12.
- **Rozwinięcie turystycznych walorów terenów**, uwzględniając zróżnicowaną rzeźbę terenu, tereny leśne i położenie wzdłuż skarpy doliny rzeki Odry i ujścia Baryczy.
- **Wzrost aktywności działalności rolniczej** w ramach działań restrukturyzacyjnych i działalności leśnej przy wykorzystaniu naturalnych zasobów.
- **Rozwinięcie przemysłu na bazie surowców i kopalin** przy zapewnieniu wysokiej jakości towarów i należytej ochrony środowiska przyrodniczego.
- **Rozwój usług podstawowych** w ramach klastrów funkcjonalno-urbanistycznych.
- **Wykorzystanie rezerwy terenów dla zamieszkania** w obrębie miasta Szlichtyngowa oraz na terenach wiejskich.
- **Rozwój rekreacji** na terenach w pobliżu wsi Wyszaków.
- **Ukształtowanie sprawnego układu komunikacyjnego miasta dla ruchu ponadlokalnego i głównego miejskiego** poprzez realizację zewnętrznych powiązań

dróg krajowych i wojewódzkich, usprawnienie powiązań ulicami poszczególnych osiedli, utworzenie tras turystycznych.

- **Tworzenie bardziej zwartych układów osadniczych miasta i wsi**, bez rozproszonej zabudowy, jej porządkowanie i doposażanie w infrastrukturę.
- **Rozbudowa układu komunikacyjnego** szczególnie w ścieżki piesze i rowerowe, usprawnienie ciągów komunikacji kołowej.
- **Priorytetyzacja działań w zakresie opracowania kompleksowych dokumentów** planistycznych w postaci aktualnego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym w zakresie zapewnienia spójności z dokumentami na szczeblu regionalnym.
- **Sprawne planowanie w przestrzeni związane z rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnych** – logiczne i oparte na konsultacjach społecznych i potrzebach mieszkańców lokalizowanie różnego rodzaju kompleksów usługowych, uwzględnianie potencjalnych konfliktów przestrzennych w procesach planowania.
- **Kierowanie się zasadami ładu przestrzennego w planowaniu przestrzeni** w aspekcie estetycznym, społecznym, gospodarczym, środowiskowym i funkcjonalnym – w szczególności na obszarach o wysokim potencjale rozwoju turystyki, w tym na obszarach o wysokich walorach krajobrazowych.
- **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie wertykalnym**: na poziomie lokalnym ze szczeblem krajowym i regionalnym – uwzględnienie w planowaniu rozwoju przestrzennego inwestycji krajowych i wojewódzkich.
- **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie horyzontalnym**: uwzględnienie i konsultowanie dokumentów planistycznych sąsiednich gmin w celu zapewnienia ciągłości struktur przestrzennych.
- **Budowanie poparcia społecznego w gospodarowaniu przestrzenią** – kontynuowanie dobrej praktyki w zakresie jawnych i dostępnych dla mieszkańców konsultacji społecznych w zakresie planowania inwestycji, opracowywania dokumentów planistycznych.
- **Uspójnienie zasad dotyczących walorów estetycznych nowych inwestycji**, w tym mieszkaniowych i związana z tym konieczność opracowania planów miejscowych dla obszarów przeznaczanych pod zabudowę, w tym zabudowy wielkolokalowej.
- **Ukierunkowanie celów polityki przestrzennej na rozwój obszarów atrakcyjnych turystycznie** ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki.
- **Ochrona obszarów o nieprzekształconych lub stosunkowo mało zmienionych walorach przyrodniczych i krajobrazowych**, oraz uwzględnianie pozostałych działań ochronnych w zakresie ochrony krajobrazu.
- **Zachowanie różnorodności biologicznej i rozwój systemu obszarów chronionych** oraz jego integracja z systemami pozaregionalnymi.

- **Ograniczenie przeznaczenia pod zabudowę podlegającą ochronie przed hałasem** terenów narażonych na ponadnormatywne oddziaływanie infrastruktury transportowej, głównie w ciągu drogi krajowej nr 12 oraz drogi wojewódzkiej nr 324.
- **Separowanie terenów zabudowy podlegającej ochronie przed hałasem** od dużych zwartych kompleksów terenów zabudowy produkcyjnej, usługowej lub produkcyjno-usługowej poprzez ustalenie minimalnych odległości między tymi terenami i kompleksami w dokumentach planowania przestrzennego.
- **Zachowywanie pomiędzy jednostkami osadniczymi wolnych od zabudowy i zagospodarowania (z wyłączeniem dróg i sieci uzbrojenia terenu) terenów otwartych lub zalesionych.**
- **Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych** o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy.
- **Uwzględnienie infrastruktury transportu rowerowego** przy planowaniu zintegrowanego systemu transportu.
- **Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych** (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.

VII. Obszary strategicznej interwencji

Gmina Szlichtyngowa położona jest w obrębie 15 wydzieleni obszarów specjalnych, które zostały wyznaczone w strategicznych i planistycznych dokumentach wojewódzkich. W celu ich identyfikacji przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- 6 strategii szczebla krajowego,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego.

Przez obszary specjalne rozumie się:

– OSPT (Obszary Specjalnej Polityki Terytorialnej) – terytoria zawierające wiele jednostek administracyjno-terytorialnych (gmin, powiatów, województw) lub ich części, dla których z uzasadnionych powodów potrzebne jest prowadzenie skoordynowanej i spójnej polityki rozwoju.

– OF (obszary funkcjonalne) – terytoria charakteryzujące się silnymi powiązaniami społeczno-ekonomicznymi o charakterze węzłowym lub sieciowym, które kształtują spójną, trwałą i samopodtrzymującą się strukturę przyrodniczą i (lub) społeczno-gospodarczą.

– OSI (obszary strategicznej interwencji) – terytoria wymagające wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia wewnętrznego potencjału rozwoju lub zapobiegania negatywnym procesom przyrodniczym i (lub) społeczno-gospodarczym, w tym:

- OP (obszary problemowe) – terytoria o niekorzystnych cechach i procesach społeczno-ekonomicznych i (lub) przyrodniczych, wymagające interwencji zewnętrznych.

- OW (obszary wzrostu) – terytoria o charakterze obszarów funkcjonalnych – aktualnie istniejących lub możliwych do wykreowania o szczególnie korzystnych właściwościach przyrodniczych lub społeczno-ekonomicznych dla rozwoju.

W poniższej tabeli zestawiono obszary specjalne, które obejmują gminę Szlichtyngowa.

Tabela 28 Obszary specjalne obejmujące gminę Szlichtyngowa

Lp.	Typ obszaru	Nazwa	Nazwa dokumentu	Uwagi
1	OF	Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego Tom I, Załącznik Nr 1 - TOM I do uchwały Nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r.	-
2	OF	Obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska (...) – Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy		Obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi Q=10%; gminy których prawdopodobieństwo powodzi dotyczy ponad 10% powierzchni; wskazano także w strategii rozwoju województwa
3	OF	Obszary kształtowania potencjału rozwojowego (...) – Obszary cenne przyrodniczo		Obecność obszaru Natura 2000
4	OF	Obszary kształtowania potencjału rozwojowego (...) – Obszary ochrony krajobrazów kulturowych		-
5	OF	Obszary kształtowania potencjału rozwojowego (...) – Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych		Obszary wysokiego i bardzo wysokiego zagrożenia wód podziemnych czynnikami antropopresyjnymi
6	OF	Obszary kształtowania potencjału rozwojowego (...) – Obszar funkcjonalny ochrony strategicznych złóż kopalin		Obecność złóż gazu ziemnego
7	OF	Obszary funkcjonalne wymagające restrukturyzacji (...) – Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych		Najniższy stopień rozwoju

8	OF	Obszary funkcjonalne wymagające restrukturyzacji (...) – Obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze			-
9	OF	Obszary funkcjonalne wymagające restrukturyzacji (...) – Obszary przygraniczne			III strefa
10	OF	Obszary funkcjonalne wymagające restrukturyzacji (...) – Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich			Występowanie złóż ropy naftowej, węglowodorów, kopalin chemicznych, skalnych i metali
11	OF	Obszary predysponowane do rozwoju energetyki wiatrowej			Obszary II strefy, wskazany również w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030
12	OF	Obszary predysponowane do rozwoju energetyki słonecznej			Węzeł znaczenia lokalnego
13	OSI	Gminy o utrudnionych warunkach rozwoju	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXVIII/397/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 lutego 2021 r.	Dokumenty na szczepku krajowym	II strefa
14	OF	Obszary przygraniczne			
15	OSI	Gminy powolnego tempa rozwoju spowodowanego powolnym rozwojem przedsiębiorczości	Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, Załącznik do uchwały nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (poz. 1150)		-

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów krajowych i wojewódzkich

VIII. Ocena warunków życia w opinii respondentów

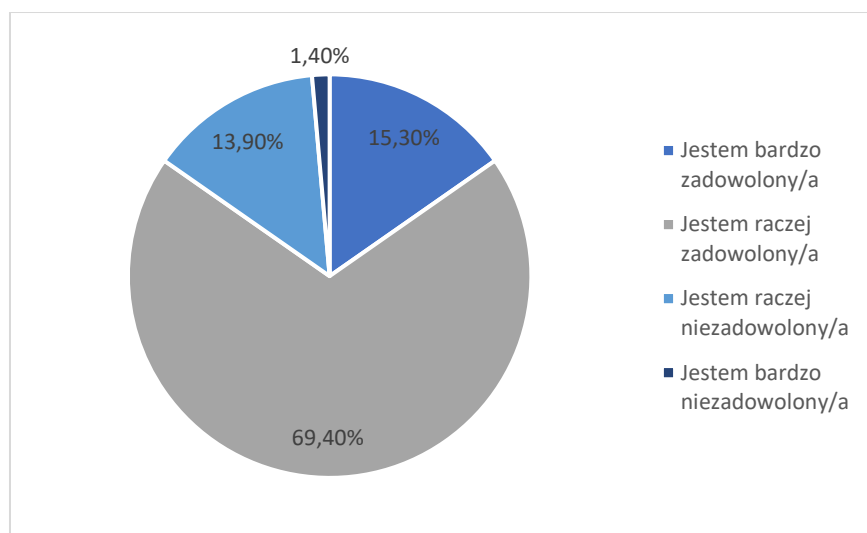
Ocenę warunków życia w gminie Szlichtyngowa dokonano na podstawie ankiety wśród mieszkańców gminy. Ankieta została przeprowadzona w miesiącu czerwcu i w lipcu 2022 r. Celem badania opinii publicznej nt. warunków życia, jakie stwarza gmina Szlichtyngowa było zdiagnozowanie problemów oraz potencjałów rozwojowych występujących na jej terenie. Wyniki badania wraz z dokonaną diagnozą i charakterystyką gminy posłużyły do opracowania

celów strategicznego działania na kolejne lata, poprzez odpowiednie zaplanowanie celów operacyjnych oraz działań i projektów do realizacji.

W badaniu wzięło udział 72 respondentów z terenu gminy. Kobiety stanowiły 70,8% a mężczyźni 29,2% respondentów. Połowa badanych osób znajdowała się w przedziale wiekowym 36-50 lat. Drugą najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (23,6%), a następnie osoby w wieku 51-60 lat (16,7%). Wyniki z przeprowadzonych badań przedstawiają się następująco:

69,4% respondentów jest raczej zadowolona z życia w gminie Szlichtyngowa, a 15,3% badanych wykazuje na duże zadowolenie z tego powodu. Niewielki odsetek badanych twierdzi (1,4%), że jest bardzo niezadowolona z życia w gminie. Natomiast 13,9% badanych osób jest raczej niezadowolona z warunków życia oferowanych przez gminę.

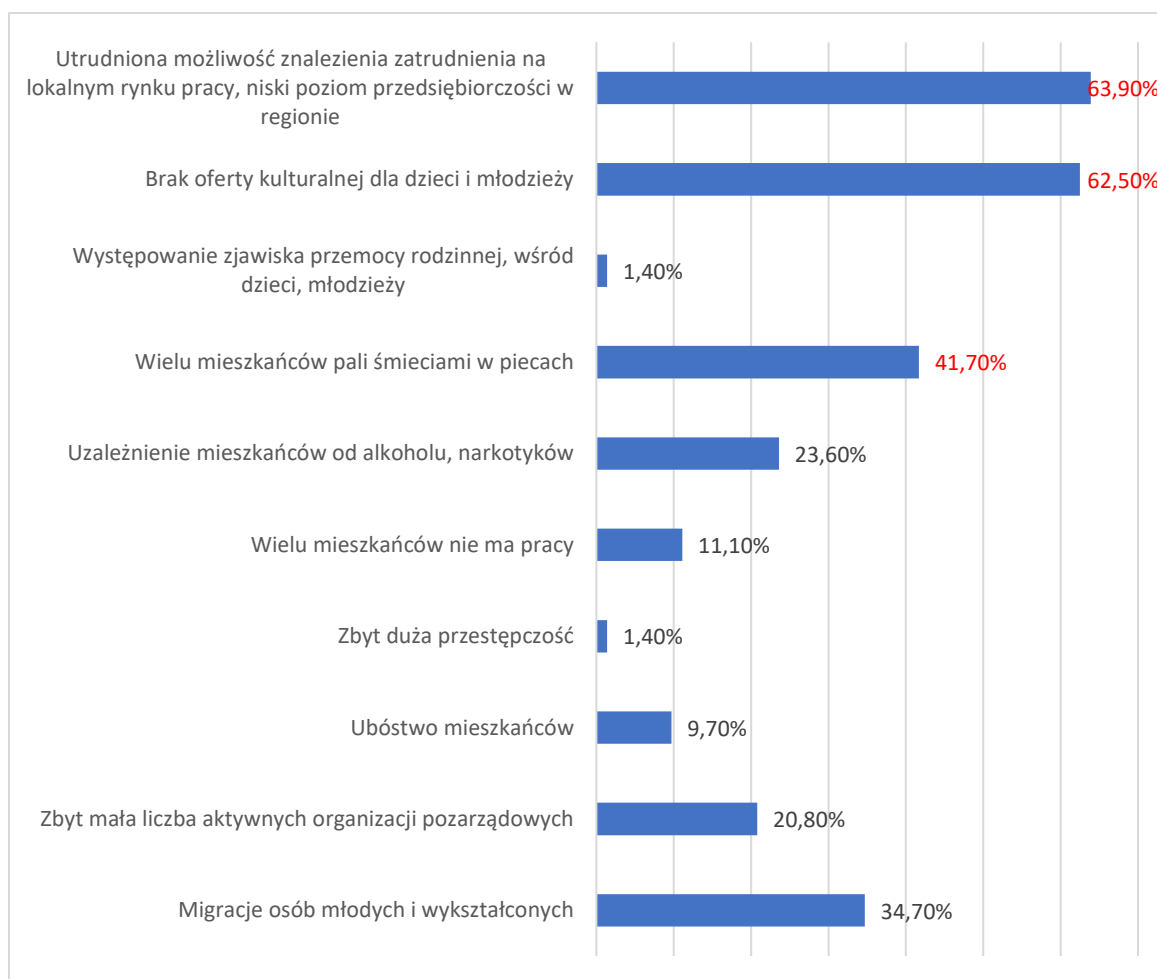
Wykres 20 Ocena warunków życia oferowanych przez gminę Szlichtyngowa w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Do głównych problemów społecznych w opinii respondentów, które występują na terenie gminy Szlichtyngowa należą przede wszystkim utrudniona możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy (niski poziom przedsiębiorczości w regionie) oraz brak oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży. Uważa tak ponad 60% osób biorących udział w badaniu. 41,7% respondentów zauważa również problemy środowiskowe, które wynikają z nieodpowiedniego ogrzewania własnych mieszkań. Poniższy wykres przedstawia główne problemy wskazane przez respondentów.

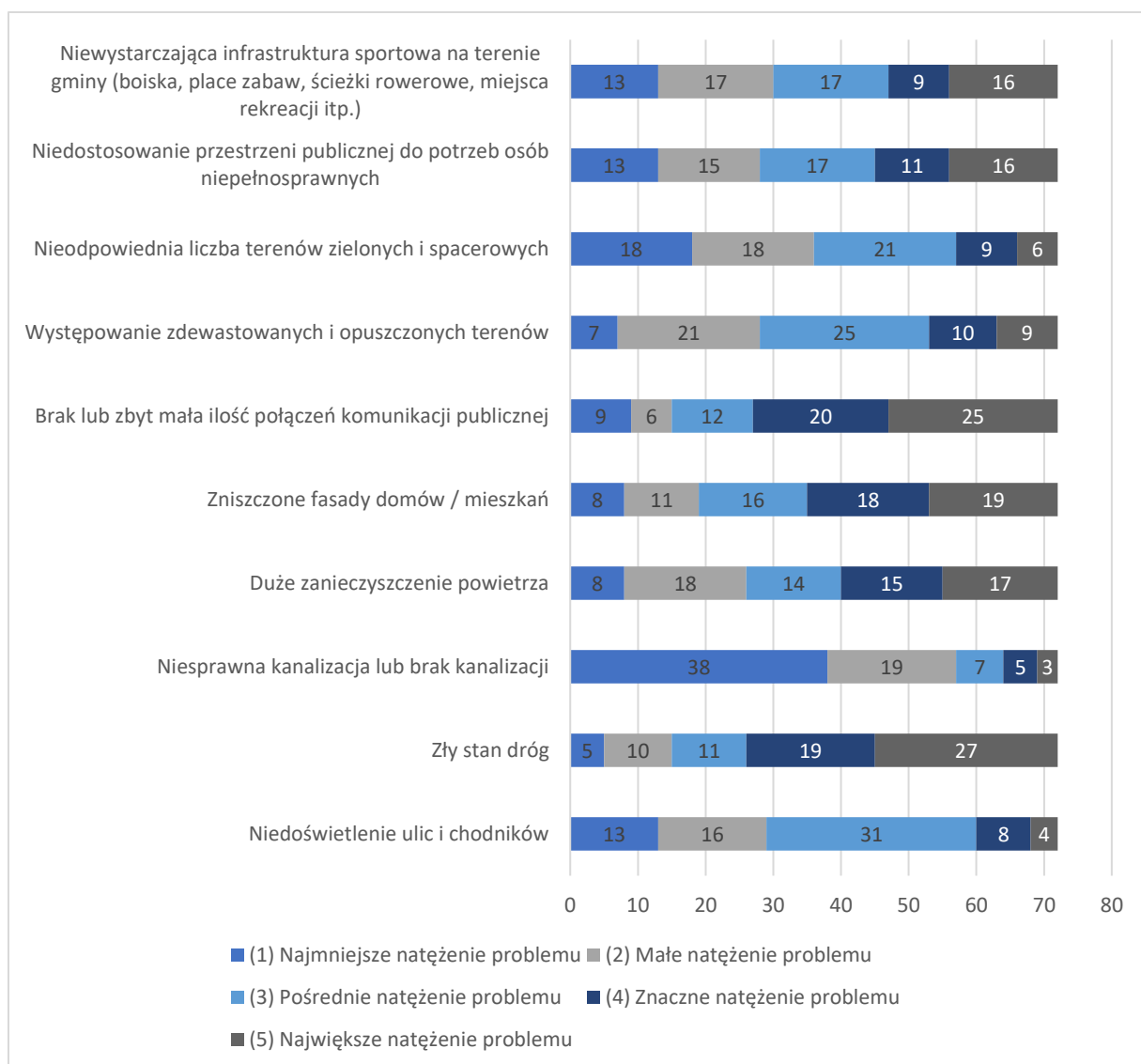
Wykres 21 Główne problemy społeczne występujące na terenie gminy w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród problemów społeczno-gospodarczych występujących na terenie gminy Szlichtyngowa respondenci wskazali, iż największym natężeniem charakteryzuje się zły stan dróg oraz problem niewystarczającej liczby połączeń komunikacji publicznej, a następnie zniszczone fasady mieszkań (budynków). 16 respondentów wskazało, iż dużym problemem jest także niewystarczająca infrastruktura sportowa na terenie gminy, a także niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Z kolei wśród problemów o najmniejszym natężeniu wskazano niesprawną kanalizację lub jej brak (38 osób).

Wykres 22 Ocena natężenia problemów występujących na terenie gminy Szlichtyngowa w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

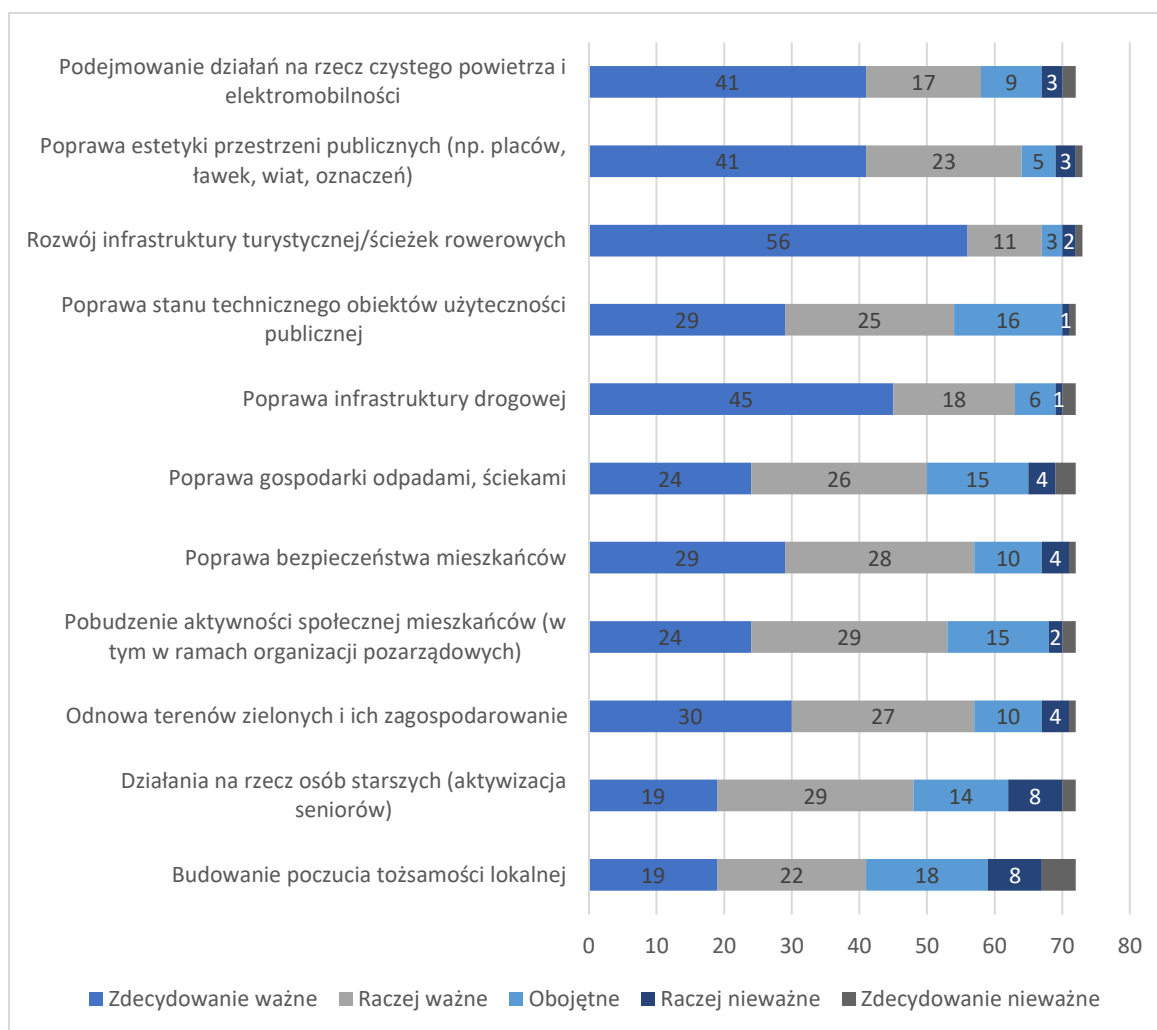
W trakcie badania poproszono respondentów o wskazanie propozycji konkretnych działań do realizacji w kontekście dalszego rozwoju gminy. Najwięcej wskazań dotyczyło m.in. następujących kwestii:

- rozbudowy lub modernizacji infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (np. ścieżki rowerowe, place zabaw, siłownie, boiska sportowe itp.);
- modernizacji i remontów dróg gminnych i powiatowych, w tym modernizacja oświetlenia ulicznego, doświetlenie przejść dla pieszych;
- budowy dróg osiedlowych z infrastrukturą otaczającą tj. chodniki, oświetlenie uliczne, przejścia dla pieszych, progi zwalniające;
- renowacji zabytków architektonicznych (np. w Wyszanowie);
- rozwoju przedsiębiorczości w regionie i w gminie, tworzenie nowych miejsc pracy;
- rozszerzenia oferty kulturalnej dla różnych grup odbiorców, w tym oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, oferta zajęć wakacyjnych;

- budowy remizy strażackiej w Szlichtyngowej;
- termomodernizacji szkół podstawowych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- budowa sal gimnastycznych przy szkołach podstawowych;
- rewitalizacji istniejących terenów zielonych wraz z odpowiednim zagospodarowaniem przestrzennym tych miejsc;
- rozwoju turystyki na terenie gminy poprzez budowę ścieżek edukacyjnych, rewitalizację parków, odpowiednie oznakowanie szlaków turystycznych, rozwój gastronomii i miejsc noclegowych;
- utrzymania czystości w miejscach publicznych (np. większa liczba koszy na odpady, częstsze koszenie traw, budowa szalet miejskich itp.);
- zwiększenia połączeń komunikacyjnych pomiędzy gminami;
- budowy przedszkola i żłobka miejskiego;
- budowy obwodnicy miasta;
- uzbrojenia terenów inwestycyjnych.

W opinii respondentów za najważniejsze obszary działań, które powinny zostać zaplanowane do realizacji w Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2022 – 2030 należą działania na rzecz rozwoju infrastruktury turystycznej – budowa ścieżek rowerowych. W dalszej kolejności widoczna jest potrzeba dalszej rozbudowy, modernizacji i poprawa stanu technicznego dróg gminnych na terenie miasta i terenów wiejskich. Respondenci wskazali również dużą potrzebę dbania o środowisko naturalne poprzez podejmowanie działań na rzecz ochrony powietrza i rozwoju elektromobilności. Istotną kwestią w dalszym rozwoju gminy jest odpowiednie planowanie rozwoju przestrzenno-funkcjonalnego w gminie. Zwrócono uwagę na poprawę estetyki przestrzeni publicznej oraz odnowę terenów zielonych wraz z ich odpowiednim zagospodarowaniem.

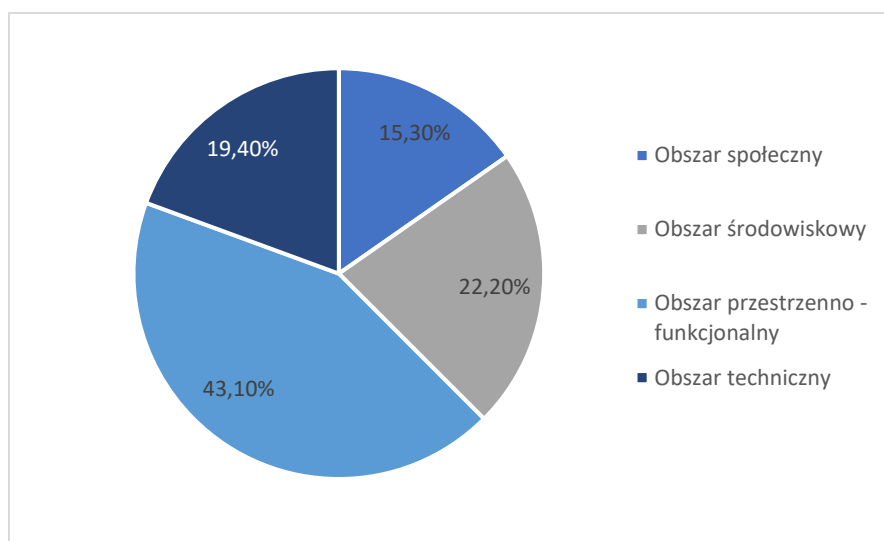
Wykres 23 Obszary działań, które powinny zostać zaplanowane w dalszym rozwoju gminy Szlichtyngowa do 2030 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Uwzględniając powyższe wskazania w ramach Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030 najwięcej działań rozwojowych powinno obejmować przedsięwzięcia w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym. Tego zdania jest 43,1% badanych osób. Inwestowanie w rozwój środowiskowy popiera 22,2% respondentów, a niewiele mniej, bo 19,4% jest zdania, aby wspierać w ramach strategii rozwoju działania techniczne i społeczne na rzecz wszechstronnego rozwoju kapitału ludzkiego (15,3%).

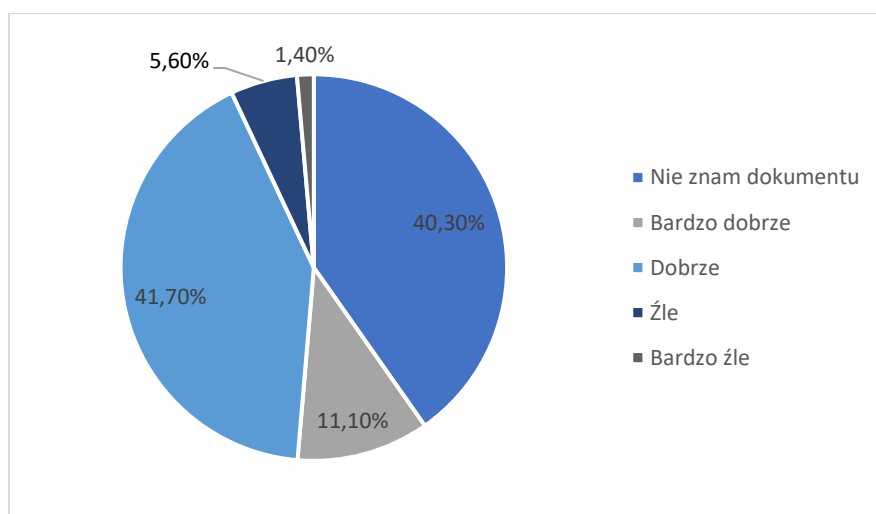
Wykres 24 Obszary strategicznego rozwoju gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

40,3% badanych osób nie znała wcześniejszego dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2016–2022. 41,7% badanych określiła stopień realizacji zaplanowanych działań w poprzedniej Strategii na poziomie dobrym, a 11,1% na poziomie bardzo dobrym.

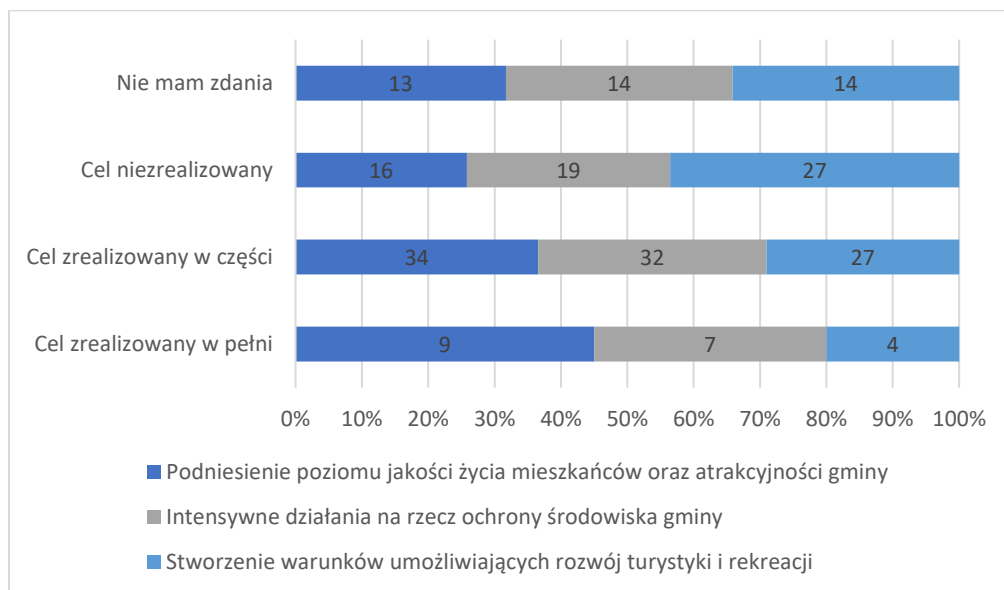
Wykres 25 Ocena stopnia realizacji zaplanowanych działań w ramach Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2016-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2016-2022 wyznaczała 3 kierunki strategicznego działania, które obejmowały działania w ramach podniesienia poziomu jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności gminy, ochrony środowiska oraz rozwoju turystyki i rekreacji. Osoby nie znające wcześniejszej Strategii nie posiadały wiedzy na temat realizacji zaplanowanych celów. Z kolei blisko połowa respondentów uznała, że cele nie zostały w pełni zrealizowane, głównie w obszarze rozwoju turystyki i rekreacji.

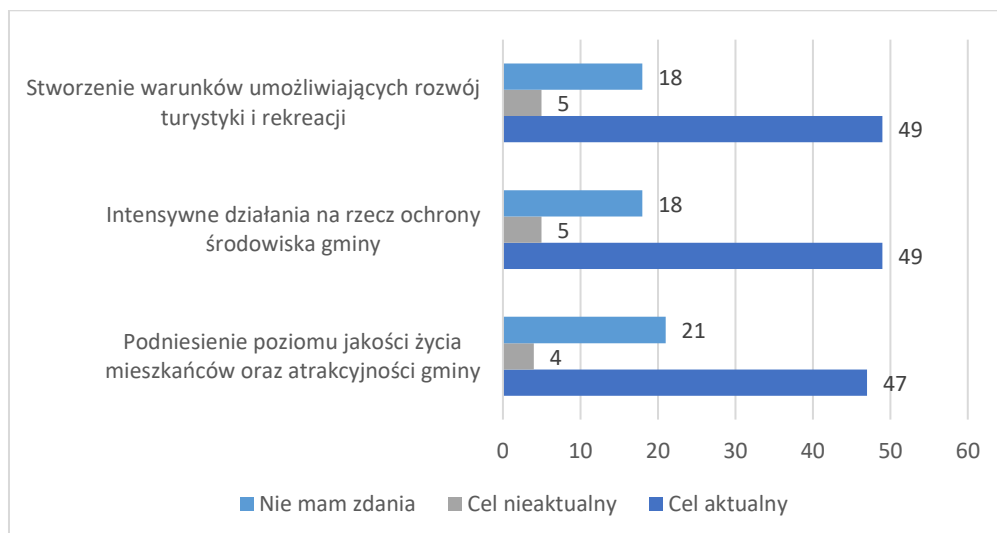
Wykres 26 Ocena stopnia realizacji zaplanowanych celów strategicznych w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2016-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W dalszym ciągu widoczna jest potrzeba realizacji celów szczegółowych, które zostały przedstawione w poprzednim dokumencie Strategii. Wszystkie zaplanowane cele do realizacji w poprzedniej Strategii zostały wykonane w latach 2019-2022, tj. budowa placów zabaw, realizacja projektów edukacyjnych wspierających uczniów młodszych, konserwacja rowów melioracyjnych, czy budowa świetlic na terenach wiejskich. Jednak jak zauważają mieszkańcy istnieją w dalszym ciągu zadania, które są aktualne, np. rekultywacja wysypiska śmieci w Dryżynie, budowa obwodnicy czy tworzenie ścieżek rowerowych.

Wykres 27 Aktualność celów szczegółowych w Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2016-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na zakończenie badania poproszono respondentów o wskazanie celów, które nie zostały uwzględnione w obecnie obowiązującej Strategii, a powinny zostać uwzględnione w Strategii na lata 2022 – 2030. Zdecydowana większość badanych osób nie posiadała wiedzy na ten

temat i nie wskazała żadnych odpowiedzi. Jednakże część respondentów wskazała na takie kwestie jak:

- remonty/budowa dróg gminnych i osiedlowych wraz z modernizacją chodników, oświetlenia itp.;
- rozbudowa ścieżek rowerowych;
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej i sportowej;
- rewitalizacja zabytków;
- rozwój sektora przedsiębiorczości;
- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców;
- rozwój usług gastronomicznych i turystycznych;
- tworzenie nowych i poprawa istniejących miejsc użyteczności publicznej;
- działania w obszarze ochrony środowiska;
- działania na rzecz rozwoju kultury i edukacji.

IX. Misja i wizja rozwoju gminy

Na podstawie wyników analizy SWOT sformułowano wizję rozwoju gminy Szlichtyngowa. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu działań strategicznych zrealizowana zostanie poprzez cele szczegółowe i operacyjne oraz przedsięwzięcia rekomendowane do wsparcia w ramach środków własnych gminy i funduszy zewnętrznych. Celem jest nie tylko rozwój gminy pod względem gospodarczym, ale rozwój społeczny jej mieszkańców. Istotnym aspektem dalszego rozwoju gminy jest aktywizacja społeczna wszystkich grup funkcjonalnych, aby minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego grup defaworyzowanych.

Dzięki kompleksowemu podejściu do rozwoju społeczno-gospodarczego i środowiskowego gminy nastąpi zagospodarowanie potencjału, jakim dysponuje gmina Szlichtyngowa w chwili obecnej. Zadaniem wizji jest pozytywne oddziaływanie na procesy rozwojowe. Wizja umożliwia skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych na określonej wiązce celów i działań realizacyjnych. Tak więc wizja rozwoju (generalny cel kierunkowy) to zestaw względnie trwałych dążeń władz gminy, na które powinny być przede wszystkim zorientowane działania realizacyjne.

Wizja rozwoju gminy Szlichtyngowa

Gmina Szlichtyngowa stanowi nowoczesny i ekologiczny obszar, który na kanwie stabilnego i wielofunkcyjnego rozwoju społeczno-gospodarczego i środowiskowego stwarza mieszkańcom możliwość wysokiej jakości życia, poprzez rozwój infrastruktury społecznej, komunikacyjnej, technicznej, środowiskowej i turystycznej.

Z kolei misja rozwoju gminy Szlichtyngowa do 2030 r. odnosić się będzie do obszarów wdrożenia działań strategicznych:

Misja rozwoju gminy Szlichtyngowa

- ❖ Gmina zapewnia zrównoważony rozwój społeczny, integrację lokalną oraz ochronę zdrowia;
- ❖ Gmina zapewnia odpowiednie warunki rozwoju gospodarczego regionu wraz z podniesieniem atrakcyjności turystycznej i ochroną dziedzictwa kulturowego;
- ❖ Gmina dba o ochronę środowiska naturalnego;
- ❖ Gmina dąży do poprawy jakości życia mieszkańców;
- ❖ Gmina zapewnia odpowiednie warunki rozwoju nowoczesnej i przyjaznej obywatelowi administracji publicznej.

Zrównoważony rozwój (*ang. sustainable development*) to proces zmian społecznych, gospodarczych i środowiskowych, który prowadzony w określonym horyzoncie czasowym, zapewnia równowagę pomiędzy zyskami i kosztami rozwoju w kontekście życia przyszłych pokoleń, czyli jest „odzwierciedleniem polityki i strategii ciągłego rozwoju gospodarczego i społecznego bez szkody dla środowiska i zasobów naturalnych, od których jakości zależy kontynuowanie działalności człowieka i dalszy rozwój”.

Zrównoważony rozwój gminy Szlichtyngowa dotyczy uwarunkowań społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych. Realizacja zaplanowanych działań służyć ma wzmocnieniu zrównoważonego rozwoju gminy we wszystkich wskazanych obszarach. Istotnym składnikiem zrównoważonego rozwoju jest przede wszystkim spójność społeczna. Rozwój jako podstawowy aspekt działania politycznego stanowi wiodący cel działań politycznych prowadzonych na różnych szczeblach sprawowania władzy (krajowej, lokalnej, międzynarodowej). Rozwój bowiem jest czynnikiem decydującym o sukcesie politycznym, społecznym i gospodarczym. Jednak skutki rozwoju, nad którym nie mamy kontroli, mogą być dotkliwe, zatem celem polityki rozwoju gminy jest w dużym stopniu nie tylko stymulowanie rozwoju, ale i równocześnie sterowanie nim w takim zakresie, aby przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom, które mogłyby mu towarzyszyć. Celem nadrzędnym działań samorządowych będzie poprawa poziomu życia mieszkańców poprzez zrównoważony rozwój. Poniżej sformułowano cele strategiczne, operacyjne i działania w obszarze strategii rozwojowej.

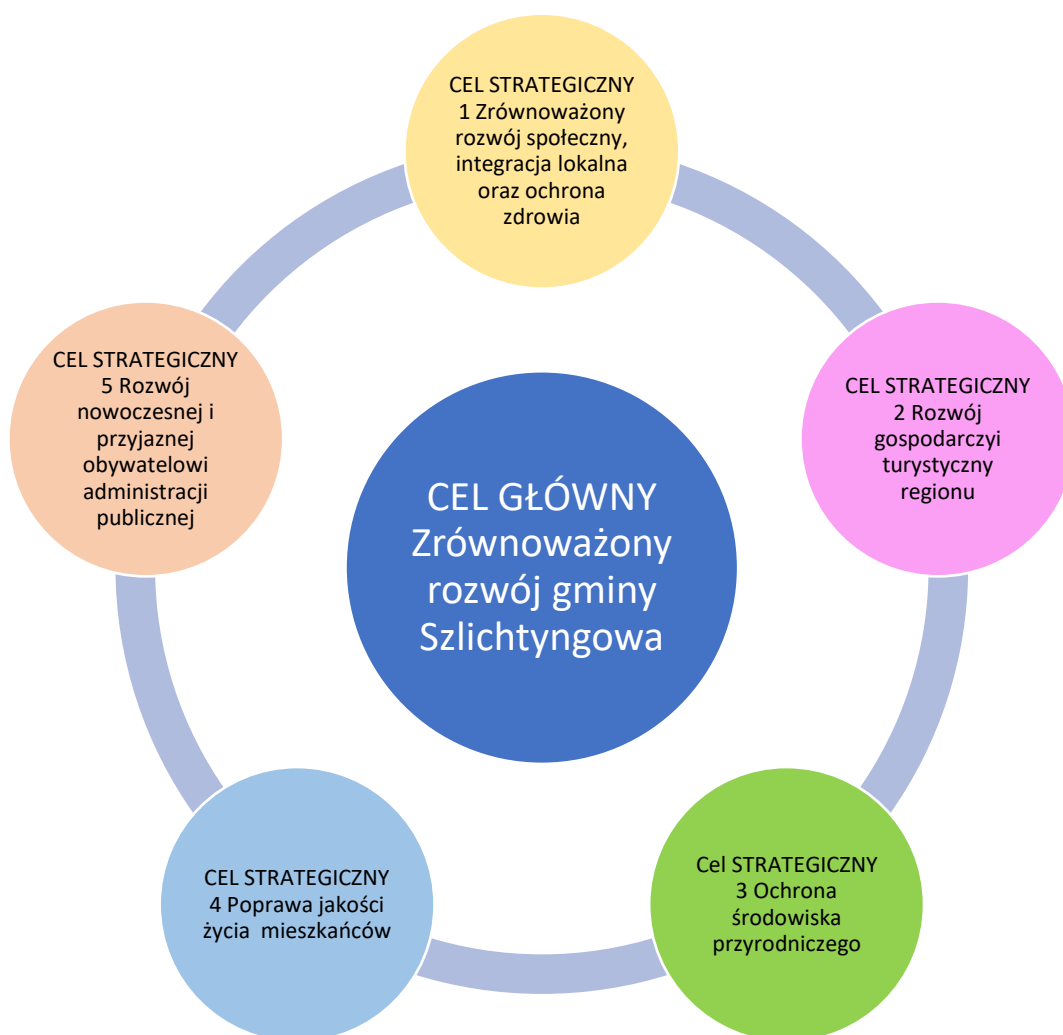
X. Cele i kierunki strategicznego rozwoju gminy Szlichtyngowa

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej, a także na podstawie opinii respondentów gminy Szlichtyngowa określone zostały potencjały i deficyty gminy analizowanych obszarów. Na podstawie analizy SWOT powstała wizja i misja dalszego rozwoju gminy. Z kolei misja rozwoju gminy stała się podstawą do wyznaczenia celów strategicznych. Zaprezentowane poniżej cele strategiczne odpowiadają zdiagnozowanym problemom w obszarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzenno-

funkcjonalnym **Realizacja celów strategicznych wynika z zaplanowanych celów operacyjnych, które wpływają na całokształt rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz jej główny cel rozwojowy, którym jest wieloaspektowy rozwój społeczno-gospodarczy gminy Szlichtyngowa z uwzględnieniem funkcji środowiskowych, turystycznych i kulturowych.**

Celem głównym dalszego rozwoju gminy jest zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy Szlichtyngowa, na który będzie się składać realizacja celów strategicznych. Cele strategicznego rozwoju gminy zostały przedstawione na poniższym schemacie w układzie odpowiadającym poszczególnym obszarom, tj. społecznym (SPOŁECZEŃSTWO), gospodarczym (GOSPODARKA I TURYSTYKA), środowiskowym (ŚRODOWISKO), technicznym (JAKOŚĆ ŻYCIA) oraz administracyjnym (ADMINISTRACJA). Taki układ jest tożsamy z założeniami Strategii Rozwoju Powiatu Wschowskiego na lata 2021-2030. Tym samym zachowuje spójność i korelację działań w zakresie rozwoju powiatu w ramach wyznaczonych obszarów.

Schemat 1 Cel główny i cele strategiczne rozwoju gminy

Źródło: opracowanie własne

Przedstawionym celom strategicznym odpowiadają cele operacyjne, realizacja których wpłynie na osiągnięcie celu wyższego rzędu. Zachowując układ kolorystyczny w poniższej tabeli zostały przedstawione cele operacyjne.

Tabela 29 Cele operacyjne

SPOŁECZEŃSTWO	CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny, integracja lokalna oraz ochrona zdrowia	
	Cele operacyjne	
	1.1	Wysoka jakość kształcenia i dostosowanie działań edukacyjnych do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych
	1.2	Rozwój i upowszechnianie kultury fizycznej
	1.3	Aktywizacja i integracja społeczna oraz budowa tożsamości lokalnej
	1.4	Ochrona i promocja zdrowia mieszkańców
	1.5	Ograniczanie obszarów wykluczenia społecznego i likwidacja barier izolacji społecznej
GOSPODARKA I TURYSTYKA	1.6	Rozwój polityki senioralnej i wsparcia dla osób niepełnosprawnych i wykluczonych
	CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój gospodarczy regionu	
	Cele operacyjne	
	2.1	Tworzenie warunków dla nowych inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości
	2.2	Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich
ŚRODOWISKO	2.3	Podnoszenie poziomu atrakcyjności turystycznej i rozwój bazy turystycznej
	2.4	Ochrona dziedzictwa kulturowego
	Cel STRATEGICZNY 3 Ochrona środowiska przyrodniczego	
	Cele operacyjne	
	3.1	Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska naturalnego
JAKOŚĆ ŻYCIA	3.2	Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu
	3.3	Poprawa jakości środowiska
	3.4	Podnoszenie efektywności energetycznej
	CEL STRATEGICZNY 4 Poprawa jakości życia mieszkańców	
	Cele operacyjne	
ADMINISTRACJA	4.1	Poprawa stanu technicznego dróg gminnych oraz wzmocnienie bezpieczeństwa komunikacyjnego
	4.2	Rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej
	4.3	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
	4.4	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
	4.5	Poprawa bezpieczeństwa publicznego
ADMINISTRACJA	CEL STRATEGICZNY 5 Rozwój nowoczesnej i przyjaznej obywatelowi administracji publicznej	
	Cele operacyjne	
	5.1	Rozwój zintegrowanego systemu informatycznego do obsługi klientów
	5.2	Podnoszenie jakości funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej
	5.3	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego
	5.4	Wzmocnienie współpracy międzygminnej i międzysektorowej

Źródło: opracowanie własne

Określenie celów strategicznych oraz uzupełniających celów operacyjnych wyznacza kierunki działań, które odpowiadają wskazanym celom. Na ich podstawie opracowano projekty oraz działania, które przyczynią się w sposób bezpośredni do realizacji założonych celów poprzez osiągnięcie wskazanych rezultatów i wskaźników. W poniższym zestawieniu zaprezentowano zaplanowane przedsięwzięcia do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030*.

Tabela 30 Zaplanowane kierunki działań w ramach rozwoju gminy do roku 2030

OBSZAR DZIAŁANIA	SPOŁECZEŃSTWO
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny, integracja lokalna oraz ochrona zdrowia
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1.1 Wysoka jakość kształcenia i dostosowanie działań edukacyjnych do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych	1. Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla uczniów i dzieci w wieku przedszkolnym. 2. Uruchomienie żłobka na terenie gminy, budowa przedszkola 3. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. 4. Termomodernizacja szkół, przebudowa, rozbudowa i remonty 5. Rozwój systemu stypendialnego dla uczniów szkół podstawowych. 6. Dostosowanie budynków szkolnych do potrzeb uczniów ze szczególnymi potrzebami. 7. Doposażenie bazy edukacyjnej i wyposażenia szkół w niezbędne pomoce dydaktyczne. 8. Rozszerzenie i udoskonalenie systemu wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz dla uczniów zdolnych. 9. Uruchomienie programów wymiany uczniów (rozszerzenie oferty edukacji językowej). 10. Wszelchstronny rozwój kompetencji kluczowych. 11. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży na różnych etapach kształcenia (przedszkola i szkoły podstawowe). 12. Budowa sal gimnastycznych i boisk sportowych przy szkołach. 13. Budowa placów zabaw i siłowni przy szkołach i przedszkolach. 14. Rozwój usług bibliotecznych (cyfryzacja biblioteki, wspieranie działań w zakresie edukacji, upowszechniania czytelnictwa).
1.2 Rozwój i upowszechnianie kultury fizycznej	1. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie sportu i rekreacji. 2. Rozbudowa infrastruktury sportowej na terenach wiejskich. 3. Budowa ścieżek rowerowych, placów zabaw i innych miejsc rekreacyjnych. 4. Budowa siłowni zewnętrznych. 5. Organizacja i współorganizacja wydarzeń o charakterze sportowym i rekreacyjnym.
1.3 Aktywizacja i integracja społeczna oraz budowa tożsamości lokalnej	1. Rozszerzenie oferty kulturalnej dla różnych grup odbiorców. 2. Realizacja wspólnych przedsięwzięć pomiędzy różnymi podmiotami (szkoły, instytucje kultury, samorząd) w zakresie aktywizacji społecznej i integracji różnych grup odbiorców.

	<ul style="list-style-type: none"> 3. Rozwój wolontariatu na terenie gminy. 4. Organizacja i współorganizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym wspierającym budowanie tożsamości lokalnej. 5. Budowa, remont, modernizacja, rozbudowa świetlic wiejskich.
1.4 Ochrona i promocja zdrowia mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> 1. Promocja i realizacja programów profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 2. Organizacja warsztatów i spotkań z dziećmi i młodzieżą w celu promowania zdrowego stylu życia. 3. Rozszerzenie oferty usług świadczonych przez ośrodek zdrowia oraz uzupełnienie braków kadrowych. 4. Budowa ścieżek zdrowia (rozwój infrastruktury rekreacyjnej). 5. Promocja zdrowia psychicznego poprzez realizację warsztatów tematycznych w szkołach oraz zwiększenie dostępności do psychologów i psychiatrów). 6. Podejmowanie działań na rzecz poprawy dostępności do opieki zdrowotnej. 7. Oferta po COVID-19. 8. Realizacja programów zdrowotnych. 9. Budowa ośrodka zdrowia (lub rozbudowa, remont).
1.5 Ograniczanie obszarów wykluczenia społecznego i likwidacja barier izolacji społecznej	<ul style="list-style-type: none"> 1. Aktywna realizacja polityki społecznej na terenie gminy. 2. Wspieranie działań na rzecz rodzin znajdujących się w kryzysie. 3. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez realizację różnych programów skierowanych do rodzin. 4. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla różnych grup mieszkańców. 5. Organizacja zajęć pozalekcyjnych na terenach wiejskich, zagospodarowanie czasu wolnego. 6. Rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (w tym organizacja wypoczynków, półkolonii, wyjazdów wakacyjnych itp.). 7. Zagospodarowanie czasu wolnego i aktywizacja osób starszych 50+ i długo bezrobotnych. 8. Wyposażenie w sprzęt rehabilitacyjny osób potrzebujących takiego wsparcia.
1.6 Rozwój polityki senioralnej i wsparcia dla osób niepełnosprawnych i wykluczonych	<ul style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja seniorów, osób niepełnosprawnych i wykluczonych poprzez realizację różnych programów. 2. Rozszerzenie oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej dla seniorów, osób wykluczonych i niepełnosprawnych. 3. Kształtowanie postaw uczenia się przez całe życie (rozwijanie zainteresowań, zdobywanie nowych kompetencji). 4. Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. 5. Realizacja programów na rzecz osób starszych, wykluczonych i niepełnosprawnych (np. opieka wytchnieniowa, asystent osoby niepełnosprawnej, programy rządowe). 6. Rozwój usług Klubu Senior+. 7. Powstanie Domu Dziennego Pobytu, rozwój opieki paliatywnej i geriatrycznej.
REZULTATY	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie jakości szkolnictwa podstawowego. Rozwijanie kultury fizycznej na terenie gminy.

	<p>Zwiększenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej dla różnych grup odbiorców.</p> <p>Poprawa stanu zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców gminy.</p> <p>Zwiększenie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.</p> <p>Zwiększenie aktywności seniorów w życiu społecznym.</p>
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2023 – 2030
SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTÓW	10 000 000 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<p>Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027</p> <p>Budżet Gminy</p> <p>Dotacje rządowe</p> <p>Program Interreg Brandenburgia – Polska 2021 – 2027</p> <p>Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FENIKS)</p>

OBSZAR DZIAŁANIA	GOSPODARKA I TURYSTYKA
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☐ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój gospodarczy i turystyczny regionu
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
2.1 Tworzenie warunków dla nowych inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie dokumentacji do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 2. Organizacja nowych terenów inwestycyjnych (Uzbrojenie terenów pod budowę jednorodzinną i wielorodzinną). 3. Wyznaczenie i przygotowanie terenów inwestycyjnych pod działalność gospodarczą. 4. Rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej w gminie. 5. Rozwój promocji gospodarczej w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej. 6. Wspieranie przedsiębiorców w zakresie zakładania własnych działalności oraz udzielanie wsparcia podmiotom już działającym na terenie gminy. 7. Budowanie i umacnianie współpracy międzysektorowej na rzecz wzmocnienia przedsiębiorczości w regionie. 8. Rozwijanie współpracy między placówkami edukacyjnymi a podmiotami gospodarczymi na terenie gminy w ramach zajęć z doradztwa zawodowego realizowanego na różnych etapach edukacyjnych. 9. Promowanie innowacyjności w zakresie rozwoju przedsiębiorczości. 10. Rozwój partnerstwa Publiczno-Prywatnego. 11. Rozwój internetu szerokopasmowego.

2.2 Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie dywersyfikacji działalności gospodarczej oraz tworzenie pozarolniczych miejsc pracy. 2. Promocja produktów lokalnych. 3. Wzmacnianie wykształconych kierunków produkcji rolniczej i przemysłu rolno-spożywczego. 4. Wzmacnianie towarowości i produktywności gospodarstw rolnych. 5. Realizacja i wspieranie działań na rzecz rozwoju konkurencyjnego rolnictwa. 6. Odnova centrów miejscowości wiejskich oraz podnoszenie estetyki przestrzenno-publicznej na tych terenach.
2.3 Podnoszenie poziomu atrakcyjności turystycznej i rozwój bazy turystycznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze. 2. Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. 3. Wsparcie rozwoju różnych form turystyki, produktów oraz wydarzeń turystycznych. 4. Budowa systemu oznaczeń szlaków turystycznych. 5. Promocja walorów turystycznych występujących na terenie gminy (również w formie zdalnej). 6. Utworzenie punktu informacji turystycznej. 7. Adaptacja terenu nad rzeką Baryczą pod zabudowę rekreacyjno-wypoczynkową. 8. Wsparcie rozwoju oferty agroturystycznej i jej promocja. 9. Budowa ścieżek rowerowych o charakterze turystycznym, wraz z ich oznakowaniem. 10. Rozwijanie współpracy w zakresie łączenia szlaków i tras w ponadgminne i regionalne sieci turystyczne. 11. Pielęgnowanie tożsamości regionalnej i lokalnej, kultywowanie tradycji. 12. Remonty osiedli mieszkaniowych w tym po byłych PGR-ach. 13. Rewitalizacja zabytków, przestrzeni i budynków gminnych. 14. Zagospodarowanie i odnowienie terenów zielonych oraz rekreacyjnych na terenie gminy.
2.4 Ochrona dziedzictwa kulturowego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów na rzecz poprawy funkcjonowania zabytków architektonicznych. 2. Zabezpieczanie ruin i zabytków cennych kulturowo. 3. Odnova obszarów dziedzictwa kulturowego. 4. Kształtowanie postaw obywatelskich oraz wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej poprzez organizację wydarzeń kulturalnych. 5. Renowacja obiektów zabytkowych (np. kościołów, pałaców, w tym prywatnych) oraz włączenie ich w obieg turystyczny.
REZULTATY	<p>Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości na terenie gminy.</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w gminie oraz rozwój bazy turystycznej, noclegowej i gastronomicznej.</p> <p>Zwiększenie programów na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego.</p>
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2023 - 2030
SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTÓW	20 000 000 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy

	Dotacje rządowe Program Interreg Brandenburgia – Polska 2021 – 2027 Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS)
--	---

OBSZAR DZIAŁANIA	ŚRODOWISKO
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CEL STRATEGICZNY	Cel STRATEGICZNY 3 Ochrona środowiska przyrodniczego
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
3.1 Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska naturalnego	1. Ochrona obszarów cennych przyrodniczo (w tym objętych ochroną prawną) i przeciwdziałanie ich fragmentacji. 2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu. 3. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią z poszanowaniem potrzeb ochrony środowiska. 4. Rekultywacja obszarów zdegradowanych.
3.2 Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu	1. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. 2. Odnowienie terenów zielonych i nadanie im nowych funkcji rekreacyjnych (np. ścieżki zdrowia). 3. Zapobieganie suszy i łagodzenie jej skutków. 4. Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w tym realizacja dedykowanych i inwestycji. 5. Kształtowanie świadomości ekologicznej w zakresie ochrony środowiska (edukacja ekologiczna mieszkańców gminy). 6. Wspieranie i realizacja przedsięwzięć na rzecz racjonalnego gospodarowania wodami (realizacja programu „Moja woda”).
3.3 Poprawa jakości środowiska	1. Wspieranie i realizacja przedsięwzięć na rzecz poprawy jakości powietrza atmosferycznego (realizacja programów np. „Czyste powietrze”). 2. Usuwanie wyrobów i odpadów niebezpiecznych (azbestu, odpadów z działalności rolniczej, itp.). 3. Kształtowanie świadomości ekologicznej w zakresie ochrony środowiska. 4. Wspieranie i realizacja działań w ramach ochrony i promocji zasobów krajobrazowych i przyrodniczych. 5. Racjonalne gospodarowanie odpadami. 6. Rozwijanie współpracy w zakresie uruchomienia PSZOK na terenie gminy. 7. Rekultywacja składowiska odpadów.
3.4 Podnoszenie efektywności energetycznej	1. Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych. 2. Upowszechnianie energooszczędnego i pasywnego budownictwa. 3. Wdrażanie w przedsiębiorstwach systemów ekozarządzania i energooszczędnych technologii produkcji. 4. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne. 5. Rozwój na terenie gminy odnawialnych źródeł energii.
REZULTATY	Poprawa stanu środowiska naturalnego.

	Zwiększenie wiedzy na temat ochrony środowiska w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą. Podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa przed podtopieniami, powodzią. Zwiększenie udziału wykorzystywania OZE na terenie gminy.
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2023 - 2030
SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTÓW	5 000 000 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Program Interreg Brandenburgia – Polska 2021 – 2027 Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS)

OBSZAR DZIAŁANIA	JAKOŚĆ ŻYCIA
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 4 Poprawa jakości życia mieszkańców
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
4.1 Poprawa stanu technicznego dróg gminnych oraz wzmocnienie bezpieczeństwa komunikacyjnego	1. Poprawa bezpieczeństwa na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich, poprzez modernizację nawierzchni, budowę chodników, przejść dla pieszych oraz montaż progów zwalniających w miejscach najbardziej niebezpiecznych (remont, budowa i przebudowa dróg, poprawa infrastruktury, np. wiaty przystankowe, elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego). 2. Modernizacja i rozbudowa systemu oświetlenia w gminie. 3. Budowa obwodnicy miasta oraz wsi. 4. Modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenie przejść dla pieszych na energooszczędne. 5. Komunikacja publiczna: autobusowa i kolejowa.
4.2 Rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	1. Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy. 2. Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy. 3. Budowa sieci gazowej na terenie gminy (gazyfikacja gminy). 4. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków.
4.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	1. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji. 2. Zaplanowanie i realizacja działań na rzecz poprawy społeczno-gospodarczej obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.
4.4 Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	1. Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej i rekreacyjnej w tym poprawa już istniejących miejskich i wiejskich boisk sportowych oraz boisk szkolnych. 2. Rozbudowa ścieżek rowerowych (w tym o charakterze turystycznym). 3. Rozbudowa bazy wypoczynkowej, turystycznej i agroturystycznej. 4. Rozbudowa i modernizacja (w tym doposażenie) świetlic wiejskich i terenu wokół nich, w tym o małą architekturę rekreacyjną.

	5. Zagospodarowanie istniejących terenów na funkcje rekreacyjne.
4.5 Poprawa bezpieczeństwa publicznego	1. Poprawa infrastruktury jednostek OSP – remont, budowa i rozbudowa remiz OSP. 2. Poprawa stanu wyposażenia specjalistycznego jednostek OSP, podnoszenie umiejętności, przeprowadzanie szkoleń i kursów. 3. Doskonalenie działania i współpracy podmiotów w ramach zarządzania kryzysowego, w tym szkolenie kadr, ćwiczenia służb, integracje systemów bezpieczeństwa.
REZULTATY	Zwiększenie bezpieczeństwa drogowego i komunikacyjnego na terenie gminy. Zwiększenie poziomu jakości życia mieszkańców gminy. Poprawa dostępności do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Gazyfikacja gminy. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych społecznie i gospodarczo. Zwiększenie dostępności do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2023 - 2030
SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTÓW	10 000 000 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Program Interreg Brandenburgia – Polska 2021 – 2027 Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FENiKS)

OBSZAR DZIAŁANIA	ADMINISTRACJA
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 5 Rozwój nowoczesnej i przyjaznej obywatelowi administracji publicznej
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
5.1 Rozwój zintegrowanego systemu informatycznego do obsługi klientów	1. Podnoszenie jakości i dostępności e-usług dla mieszkańców oraz partnerów społeczno-gospodarczych i instytucjonalnych. 2. Cyfryzacja, rozbudowa i udostępnianie informacji na zintegrowanej platformie cyfrowej – e-administracja. 3. Promocja gminy, oferty turystycznej w formie cyfrowej.
5.2 Podnoszenie jakości funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej	1. Doskonalenie kompetencji kadr administracji samorządowej. 2. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (działania na rzecz dostępności architektonicznej, komunikacyjno-informacyjnej oraz cyfrowej). 3. Likwidacja barier architektonicznych.
5.3 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego	1. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, KGW w ramach realizacji ich zadań statutowych. 2. Inicjowanie działań na rzecz współpracy międzysektorowej. 3. Budowanie współpracy z NGO w ramach partycypacji społecznych i wymiany doświadczeń.

	3. Wspieranie działalności stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, KGW. 4. Propagowanie działań KGW. 5. Organizacja lub współorganizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym.
5.4 Wzmocnienie współpracy międzygminnej i międzysektorowej	1. Realizacja różnych działań na rzecz poprawy jakości życia społeczno-gospodarczego w ramach współpracy międzygminnej lub/i międzysektorowej (np. LGD, związek gmin) 2. Współpraca w zakresie realizacji projektów inwestycyjnych na terenie gminy. 3. Współpraca w zakresie realizacji tzw. „projektów miękkich” na terenie gminy.
REZULTATY	Zwiększenie cyfryzacji obiektów użyteczności publicznej. Zwiększanie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej w jednostkach samorządowych. Rozwijanie współpracy międzysektorowej. Umocnienie i rozszerzenie współpracy międzygminnej.
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2023 - 2030
SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTÓW	2 500 000 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Program Interreg Brandenburgia – Polska 2021 – 2027 Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnKS)

Źródło: opracowanie własne

XI. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Powiatu i Strategii Rozwoju Województwa

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze gminy Szlichtyngowa, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 r., strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK).

W *Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030* oraz w *Strategii Rozwoju Powiatu Wschowskiego na lata 2021-2030* wyznaczono cele strategiczne, które zestawiono z celami

strategicznymi i operacyjnymi *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030*, aby ukazać spójność i korelację podejmowanych działań.

Tabela 31 Spójność celów strategicznych ujętych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030 z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030					
Cele strategiczne	CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny, integracja lokalna oraz ochrona zdrowia	CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój gospodarczy regionu	Cel STRATEGICZNY 3 Ochrona środowiska przyrodniczego	CEL STRATEGICZNY 4 Poprawa jakości życia mieszkańców	CEL STRATEGICZNY 5 Rozwój nowoczesnej i przyjaznej obywatelowi administracji publicznej
Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	<p>CEL STRATEGICZNY 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi</p> <p>2.1 Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi</p> <p>2.2 Promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów</p> <p>2.3 Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia</p> <p>2.4 Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna</p> <p>1.4 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu</p> <p>1.6 Rozwój potencjału turystycznego</p> <p>1.7 Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych</p> <p>CEL STRATEGICZNY 3. Integracja przestrzenna regionu</p> <p>3.7 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna</p> <p>1.2 Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku</p> <p>1.5 Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji</p> <p>CEL STRATEGICZNY 3. Integracja przestrzenna regionu</p> <p>3.4 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi</p> <p>2.5 Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu</p> <p>CEL STRATEGICZNY 3. Integracja przestrzenna regionu</p> <p>3.3 Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę</p> <p>4.1 Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna</p> <p>4.3 Wysoka sprawność działania administracji publicznej i instytucji regionalnych oraz współdziałanie na rzecz rozwoju regionu</p> <p>4.4 Wzmocnienie roli i integracja systemów zarządzania strategicznego oraz planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym</p> <p>4.5 Rozwój e-usług i kompetencji cyfrowych społeczeństwa</p>

Strategia Rozwoju Powiatu Wschowskiego na lata 2021-2030	<p>Cel strategiczny 1. Zapewnienie komfortu życia oraz dostępności wysokiej jakości usług publicznych, wzmacniających kapitał ludzki i społeczny.</p> <p>Cel operacyjny 1.1. Atrakcyjny, skuteczny oraz dopasowany do współczesnych potrzeb i wymagań rynku pracy system kształcenia.</p> <p>Cel operacyjny 1.2. Kompleksowa polityka społeczna i ochrona zdrowia, odpowiadające na wyzwania demograficzne i cywilizacyjne.</p> <p>Cel operacyjny 1.4. Sport i kultura jako instrumenty aktywizacji i integracji mieszkańców.</p>	<p>Cel strategiczny 2. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej powiatu, w oparciu o lokalne zasoby środowiskowe i kulturowe.</p> <p>Cel operacyjny 2.1. Rewitalizacja przestrzeni miejskich i obszarów wiejskich.</p> <p>Cel operacyjny 2.2. Zrównoważony rozwój infrastruktury i oferty turystycznej.</p> <p>Cel strategiczny 3. Trwały wzrost gospodarczy, gwarantujący możliwości rozwojowe powiatu oraz dobrobyt mieszkańców.</p> <p>Cel operacyjny 3.1. Budowa potencjału inwestycyjnego powiatu.</p> <p>Cel operacyjny 3.3. Rolnictwo i potencjał gospodarczy terenów wiejskich.</p>	<p>Cel strategiczny 2. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej powiatu, w oparciu o lokalne zasoby środowiskowe i kulturowe.</p> <p>Cel operacyjny 2.3. Zdrowe i chronione środowisko przyrodnicze.</p>	<p>Cel strategiczny 1. Zapewnienie komfortu życia oraz dostępności wysokiej jakości usług publicznych, wzmacniających kapitał ludzki i społeczny.</p> <p>Cel operacyjny 1.3. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu.</p> <p>Cel strategiczny 2. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej powiatu, w oparciu o lokalne zasoby środowiskowe i kulturowe.</p> <p>Cel strategiczny 2. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej powiatu, w oparciu o lokalne zasoby środowiskowe i kulturowe.</p>	<p>Cel strategiczny 4. Kreowanie warunków dla zrównoważonego rozwoju powiatu w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.</p> <p>Cel operacyjny 4.1. Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej.</p> <p>Cel operacyjny 4.2. Sprawność administracyjna.</p>
--	--	--	--	---	--

Źródło: opracowanie własne

XII. Finansowanie Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030

Realizacja zaplanowanych celów strategicznych oraz określonych działań w ramach *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030* wymaga wysokich nakładów finansowych. Kwota potrzebna na realizację zaplanowanych projektów wynosi w przybliżeniu **47 500 000,00 zł.**

Realizacja wszystkich celów i zadań określonych w Strategii wymaga nakładów finansowych przekraczających możliwości budżetu gminy, dlatego niezbędne jest poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania. Należy starannie monitorować pojawiające się możliwości, różnego rodzaju krajowe i międzynarodowe programy związane z nową perspektywą finansową funduszy europejskich, a następnie bardzo skutecznie aplikować o wsparcie. Gmina Szlichtyngowa posiada doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na własny rozwój, w związku z czym należy w dalszym ciągu kontynuować pozyskiwanie środków zewnętrznych, które umożliwiają realizację wiele inwestycji.

Środki zabezpieczające realizację zadań zapisanych w poszczególnych celach strategicznych pochodzić będą między innymi z programów pomocowych UE, z programów rządowych, budżetu państwa, budżetu gminy, ze środków zaangażowanych przez krajowych i zagranicznych inwestorów prywatnych, krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych, instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych. Planuje się, w ramach możliwości i ogłaszanych naborach, aplikowanie o środki zewnętrzne pochodzące z:

- Fundusze Europejskie dla Województwa lubuskiego 2021 – 2027,
- Dotacje rządowe,
- Program Interreg Brandenburgia – Polska 2021 – 2027,
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FENIKS).

Na etapie przygotowania *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030* nie jest możliwe precyzyjne określenie programów operacyjnych oraz kwot dofinansowania projektów, z których jednostka samorządu terytorialnego będzie mogła skorzystać, ponieważ sektorowe programy rozwoju oraz pakiety regulacji prawnych są w fazie przygotowania do nowej perspektywy finansowej na lata 2021 – 2027.

Tabela 32 Szacunkowa wartość realizacji zadań w ramach strategii rozwoju gminy

Lp.	Obszar strategicznego działania	Kwota szacunkowa
1	Zrównoważony rozwój społeczny, integracja lokalna oraz ochrona zdrowia	10 000 000
2	Rozwój gospodarczy regionu	20 000 000
3	Ochrona środowiska przyrodniczego	5 000 000
4	Poprawa jakości życia mieszkańców	10 000 000
5	Rozwój nowoczesnej i przyjaznej obywatelowi administracji publicznej	2 500 000
RAZEM		47 500 000

Źródło: opracowanie własne

XIII. System monitoringu i ewaluacji

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2023-2030 to kluczowy dokument realizacji polityki rozwoju gminy. W ramach realizacji zaplanowanych projektów, przewiduje się sporządzenie dokumentów wykonawczych, obowiązkowych lub fakultatywnych planów i programów, na podstawie których zostaną zrealizowane zaplanowane działania.

System sprawozdawczości

Corocznie Burmistrz Szlichtyngowej będzie sporządzał sprawozdanie z realizacji wykonanych zadań w ramach Strategii, które będzie przedstawiane w Raporcie o stanie miasta i gminy Szlichtyngowa za dany rok. Sprawozdanie będzie uwzględniało wnioski z przeprowadzonego systemu monitoringu oraz ewaluacji dokonywanych w ramach realizacji założeń Strategii.

Monitoring

Za monitorowanie *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030* odpowiedzialni będą pracownicy Urzędu Miejskiego w Szlichtyngowej oraz przedstawiciele instytucji, których może zaprosić do współpracy Burmistrz Szlichtyngowej, w przypadku zbieżności celów dokumentu z zadaniami realizowanymi przez instytucje. Rekomenduje się, aby byli to:

- przedstawiciele Urzędu Miejskiego (w tym instytucji, z terenu gminy, m.in. dla których gmina jest organem prowadzącym),
- przedstawiciele partnerów społecznych z terenu gminy (w szczególności przedstawiciele III sektora),
- przedstawiciele powiatu (w kontekście spójności z działaniami realizowanymi z poziomu powiatu),
- przedstawiciele województwa (w kontekście spójności z działaniami realizowanym z poziomu regionalnego).

Zespół może wspierać zewnętrzny ewaluator/ekspert, którego rolą będzie realizacja badań ewaluacyjnych oraz wsparcie eksperckie w zakresie prowadzonego monitoringu. Dodatkowo poszczególnym interwencjom, w momencie realizacji, przypisana zostanie odpowiedzialność instytucjonalna, co pozwoli w sposób uporządkowany monitorować efekty działań w ramach: głównych problemów i wyzwań rozwojowych gminy, celów i kierunków strategicznych rozwoju gminy oraz finansowania wdrażania strategii.

Jednocześnie należy podkreślić, że system monitorowania bazuje na doświadczeniach wynikających z systemu obowiązującego w programach współfinansowanych środkami UE. Przede wszystkim wykorzystana zostanie:

- cykliczna [przynajmniej roczna] ocena efektów realizacji Strategii poprzez system wskaźników postępu rzeczowego (wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu) monitorowanych w postaci sprawozdań; rekomendowane wskaźniki składać będą się z następujących elementów:
 - nazwa wskaźnika,
 - definicja wskaźnika,
 - przypisanie wskaźnika do celu i kierunku strategicznego rozwoju gminy,
 - jednostka miary,

- wartość bazowa,
 - wartość docelowa,
 - źródło danych.
- cykliczne spotkania [przynajmniej roczne] w zakresie formułowania rekomendacji usprawniających interwencję (w tym weryfikacja jej spójności w zakresie celów strategicznych oraz operacyjnych z dokumentami wyższego rzędu przede wszystkim na poziomie powiatu oraz regionu) organizowane we współpracy z wewnętrznym ewaluatorem;
- monitoring projektów (w tym podmiotów) na terenie gminy ze środków europejskich.

W ramach przeprowadzania systemu monitoringu przyjęto następujące wskaźniki realizacji poszczególnych zadań, które odpowiadają zaplanowanym celom operacyjnym. Wskaźniki zostały określone za pomocą symbolu, gdzie symbol ▲ oznacza wzrost zakładanego wskaźnika, a ▼ jego spadek.

Tabela 33 Wskaźniki realizacji zadań strategicznych

OBSZAR DZIAŁANIA	SPOŁECZEŃSTWO
CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny, integracja lokalna oraz ochrona zdrowia	
CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU
1.1 Wysoka jakość kształcenia i dostosowanie działań edukacyjnych do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych	* liczba zajęć dla dzieci i młodzieży ▲ * liczba nowopowstałej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej ▲ * liczba zmodernizowanych szkół ▲
1.2 Rozwój i upowszechnianie kultury fizycznej	* liczba zajęć sportowych ▲ * liczba infrastruktury sportowej, rekreacyjnej ▲ * długość ścieżek rowerowych ▲ * liczba zorganizowanych wydarzeń o charakterze sportowo-rekreacyjnym ▲
1.3 Aktywizacja i integracja społeczna oraz budowa tożsamości lokalnej	* liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży ▲ * liczba zorganizowanych wydarzeń w zakresie integracji społecznej ▲ * liczba wolontariuszy ▲
1.4 Ochrona i promocja zdrowia mieszkańców	* liczba programów profilaktycznych ▲ * liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych ▲
1.5 Ograniczanie obszarów wykluczenia społecznego i likwidacja barier izolacji społecznej	* liczba działań na rzecz osób wykluczonych, rodzin będących w kryzysie, seniorów, osób niepełnosprawnych ▲ * liczba osób korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej ▲ * liczba zajęć pozalekcyjnych na terenach wiejskich ▲ * liczba osób korzystających ze sprzętu rehabilitacyjnego ▲
1.6 Rozwój polityki senioralnej i wsparcia dla osób	* liczba działań aktywizacyjnych dla seniorów, osób niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie ▲

niepełnosprawnych i wykluczonych	<ul style="list-style-type: none"> * liczba działań/programów na rzecz seniorów, osób niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie ▲ * liczba usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ▲
OBSZAR DZIAŁANIA	GOSPODARKA
CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój gospodarczy i turystyczny regionu	
CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU
2.1 Tworzenie warunków dla nowych inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> * liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie gminy ▲ * liczba terenów inwestycyjnych ▲ * liczba mieszkań komunalnych ▲ * liczba podjętych działań na rzecz współpracy międzysektorowej ▲ * liczba działań na rzecz wspierania przedsiębiorczości w regionie ▲ * liczba partnerstw Publiczno-Prywatnych ▲
2.2 Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> * liczba utworzonych pozarolniczych miejsc pracy ▲ * liczba promowanych produktów regionalnych ▲ * liczba działań na rzecz rozwoju konkurencyjnego rolnictwa ▲ * liczba działań na rzecz odnowy centrów miejscowości wiejskich ▲
2.3 Podnoszenie poziomu atrakcyjności turystycznej i rozwój bazy turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> * liczba działań na rzecz wzmocnienia atrakcyjności turystycznej gminy ▲ * liczba systemów oznaczeń szlaków turystycznych, ścieżek zdrowia, tras rowerowych ▲ * liczba utworzonych punktów informacyjnych ▲ * długość ścieżek rowerowych ▲ * liczba wyremontowanych osiedli mieszkaniowych ▲ * liczba zrewitalizowanych zabytków ▲ * powierzchnia zagospodarowanych i odnowionych terenów zielonych ▲
2.4 Ochrona dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> * liczba programów na rzecz poprawy funkcjonowania zabytków architektonicznych ▲ * liczba zabezpieczonych ruin i zabytków ▲ * powierzchnia odnowionych obszarów dziedzictwa kulturowego ▲ * liczba wydarzeń kulturalnych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego ▲
OBSZAR DZIAŁANIA	ŚRODOWISKO
CEL STRATEGICZNY 3 Ochrona środowiska przyrodniczego	
CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU
3.1 Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> * liczba działań na rzecz powierzchni obszarów chronionych ▲ * liczba działań na rzecz ochrony krajobrazu ▲ * powierzchnia zrekultywowanych obszarów zdegradowanych ▲

3.2 Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> * powierzchnia odnowionych terenów zielonych ▲ * liczba działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego ▲ * liczba działań w zakresie edukacji ekologicznej ▲
3.3 Poprawa jakości środowiska	<ul style="list-style-type: none"> * liczba kampanii informacyjno-promocyjnych na rzecz środowiska ▲ * liczba działań na rzecz poprawy jakości środowiska ▲ * ilość zutylizowanego azbestu ▲ * wskaźnik recyklingu odpadów ▲
3.4 Podnoszenie efektywności energetycznej	<ul style="list-style-type: none"> * liczba kampanii informacyjno-promocyjnych w zakresie wykorzystywania OZE ▲ * liczba wymienionych źródeł ciepła ▲ * liczba nowych inwestycji w OZE ▲
OBSZAR DZIAŁANIA	JAKOŚĆ ŻYCIA
CEL STRATEGICZNY 4 Poprawa jakości życia mieszkańców	
CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU
4.1 Poprawa stanu technicznego dróg gminnych oraz wzmocnienie bezpieczeństwa komunikacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> * liczba/długość zmodernizowanych dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich ▲ * liczba inwestycji w infrastrukturę około drogową (chodniki, przejścia dla pieszych, progi zwalniające itp.) ▲ * liczba zmodernizowanych systemów oświetleniowych ▲ * liczba linii autobusowych ▲
4.2 Rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	<ul style="list-style-type: none"> * długość zmodernizowanej/wybudowanej sieci wodociągowej ▲ * długość zmodernizowanej/wybudowanej sieci kanalizacyjnej ▲ * długość wybudowanych sieci gazowej ▲
4.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	<ul style="list-style-type: none"> * liczba GPR ▲ * liczba działań na rzecz poprawy społeczno-gospodarczej obszarów zdegradowanych ▲
4.4 Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> * liczba zmodernizowanych baz sportowo-rekreacyjnych ▲ * długość ścieżek rowerowych ▲ * liczba obiektów wypoczynkowych ▲ * liczba zmodernizowanych świetlic wiejskich ▲ * powierzchnia terenów rekreacyjnych ▲
4.5 Poprawa bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> * liczba zmodernizowanych jednostek OSP ▲ * liczba nowo zakupionego sprzętu ratowniczo-gaśniczego ▲ * liczba osób biorących udział w szkoleniach ▲
OBSZAR DZIAŁANIA	ADMINISTRACJA
CEL STRATEGICZNY 5 Rozwój nowoczesnej i przyjaznej obywatelowi administracji publicznej	
CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU
5.1 Rozwój zintegrowanego systemu informatycznego do obsługi klientów	<ul style="list-style-type: none"> * liczba e-usług na terenie gminy ▲ * liczba działań promocyjnych dotyczących gminy ▲
5.2 Podnoszenie jakości funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> * liczba dostosowanych obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami ▲

	* liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w przestrzeni publicznej ▲ * liczba osób biorących udział w doskonaleniu kompetencji kadry administracyjnej ▲
5.3 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego	* liczba podjętych działań na rzecz współpracy z organizacjami pozarządowymi ▲
5.4 Wzmocnienie współpracy międzygminnej i międzysektorowej	* liczba działań na rzecz poprawy jakości życia społeczno-gospodarczego w ramach współpracy międzygminnej ▲

Źródło: opracowanie własne

Ewaluacja

Uzupełnieniem monitoringu będzie system ewaluacji, który wspierać będzie trafność, skuteczność oraz efektywność wdrażania *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030*. Ewaluacja to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym. Często dotyczy ona procesu określenia wartości lub ważności działania, polityki lub programu. W ramach realizowanych badań wykorzystywane będą:

- Ewaluacja ex ante (warunek wypełnia już niniejsza strategia) – przeprowadzana w fazie wstępnej, gdy dokonywana jest analiza przyjętych rozwiązań pod kątem potencjalnej zdolności osiągnięcia efektów i poprawności konstrukcji wszystkich elementów danej interwencji.
- Ewaluacja bieżąca (on-going) - przeprowadzana w trakcie realizacji, zwłaszcza w przypadku przedsięwzięć złożonych, o długim okresie wdrożenia, gdy możliwe i celowe są ich korekty.
- Ewaluacja ex post – podsumowująca, zwykle o charakterze strategicznym, przeprowadzana po zakończeniu wdrażania interwencji.

W ramach ewaluacji Strategii wykorzystane zostanie podejście metodologiczne oparte na teorii programów (logice interwencji), w tym w szczególności na teorii zmiany (TBIE). Celem tego rodzaju ewaluacji jest identyfikacja poszczególnych mechanizmów zmian, jakie wystąpiły w związku z wdrażaną interwencją i ocena czy były one zgodne z logiką tej interwencji. Ewaluacje tego typu wskazują, dlaczego i jak działa określona interwencja.

Koniecznym uzupełnieniem działań ewaluacyjnych będzie zapewnienie adekwatnych i wiarygodnych źródeł danych potrzebnych do monitoringu interwencji oraz realizacji poszczególnych ewaluacji. Wykorzystywane będą w tym celu dane zbierane przez Urząd Miejski, wytypowane instytucje miejskie, GUS (BDL), a także pochodzące z systemu SL 2014 (w przypadku analizy projektów europejskich).

XIV. Materiały wykorzystane do opracowania Strategii

A. Dokumenty krajowe

- *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*, 2013, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Załącznik do uchwały nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, Monitor Polski 2013, poz. 121.
- *Krajowa Polityka Miejska 2023*, 2015, Ministerstwo Rozwoju, Uchwała nr 198 Rady Ministrów z dnia 20 października 2015 r. w sprawie przyjęcia Krajowej Polityki Miejskiej, Monitor Polski, poz. 1235.
- *Wieloletni Program Współpracy Rozwojowej 2021-2030. Solidarność dla rozwoju*. Załącznik do Uchwały nr 11/2021 Rady Ministrów z dnia 19 stycznia 2021 r.
- *Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030*, Załącznik do uchwały nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (poz. 1150)
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*. Warszawa, wrzesień 2019 r.
- *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku*, 1 Załącznik do uchwały nr 105/2009 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. (poz. 1054)

B. Dokumenty na szczeblu województwa

- *Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030*, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXVIII/397/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 lutego 2021 r.
- *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego Tom I*, Załącznik Nr 1 - TOM I do uchwały Nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r.

Źródła danych:

<https://www.geoportal.gov.pl/>

<https://www.gios.gov.pl/pl/>

XV. Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Szlichtyngowa w powiecie wschowskim	6
Mapa 2 Zasięg planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Szlichtyngowa	46
Mapa 3 Sieć dróg gminnych na terenie gminy Szlichtyngowa	53
Mapa 4 Aglomeracja Szlichtyngowa	55
Mapa 5 Szlak samochodowy – Droga Św. Jakuba Śrem - Chojnów	57
Mapa 6 SMOG oraz stan zanieczyszczenia CO w województwie lubuskim	60
Mapa 7 JCWPd w powiecie wschowskim	62
Mapa 8 Azbest występujący na terenie gminy Szlichtyngowa	64
Mapa 9 Polityka przestrzenna, użytkowanie terenu i komunikacja	73
Mapa 10 Ochrona środowiska	74

Spis schematów

Schemat 2 Cel główny i cele strategiczne rozwoju gminy.....	89
---	----

Spis tabel

Tabela 1 Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2017-2021	8
Tabela 2 Liczba przyznawanych zasiłków w gminie Szlichtyngowa w latach 2017-2021	13
Tabela 3 Powody udzielania zasiłków w latach 2017-2021	13
Tabela 4 Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w tych rodzinach z terenu gminy	15
Tabela 5 Liczba rodzi i osób korzystających z pomocy na dożywianie w latach 2017-2021....	16
Tabela 6 Liczba świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń opiekuńczych w latach 2017-2021	17
Tabela 7 Liczba członków OSP na terenie gminy Szlichtyngowa.	20
Tabela 8 Środki zewnętrzne pozyskane w 2020 r. przez OSP z terenu gminy Szlichtyngowa .	20
Tabela 9 Wykaz uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z terenu gminy (stan na dzień 31.12.2021 r.).....	22
Tabela 10 Liczba dzieci w przedszkolach z terenu gminy (stan na dzień 31.12.2021 r.)	22
Tabela 11 Stan zatrudnienia nauczycieli	23
Tabela 12 Realizacja projektów w Szkole Podstawowej w Jędrzychowicach	24
Tabela 13 Realizacja projektów w Szkole Podstawowej w Szlichtyngowej	25
Tabela 14 Realizacja projektów w Szkole Podstawowej w Starych Drzewcach.....	25
Tabela 15 Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Szlichtyngowa	31
Tabela 16 Środki zaplanowane na realizację zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe z terenu gminy Szlichtyngowa w latach 2018-2021	32
Tabela 17 Realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych przez gminę Szlichtyngowa.....	34
Tabela 18 Liczba bezrobotnych z grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Szlichtyngowa w latach 2016 -2021	42
Tabela 19 Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Szlichtyngowa	46
Tabela 20 Wartość mienia komunalnego wg jednostek organizacyjnych	51
Tabela 21 Wykaz dróg gminnych	52
Tabela 22 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM _{2,5}).....	59
Tabela 23 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)	60

Tabela 24 Wykaz wałów przeciwpowodziowych	63
Tabela 25 Liczba gospodarstw utylizująca azbest oraz waga całkowita zutylizowanego azbestu w latach 2019-2022	65
Tabela 26 Ilość odpadów segregowanych i niesegregowanych odebranych z terenu gminy Szlichtyngowa w latach 2016-2021	66
Tabela 27 Analiza SWOT	68
Tabela 28 Obszary specjalne obejmujące gminę Szlichtyngowa	78
Tabela 29 Cele operacyjne	90
Tabela 30 Zaplanowane kierunki działań w ramach rozwoju gminy do roku 2030	91
Tabela 31 Spójność celów strategicznych ujętych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030 z dokumentami wyższego rzędu	100
Tabela 32 Szacunkowa wartość realizacji zadań w ramach strategii rozwoju gminy	102
Tabela 33 Wskaźniki realizacji zadań strategicznych	104

Spis wykresów

Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2020	9
Wykres 2 Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2020	9
Wykres 3 Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2017-2021	10
Wykres 4 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2016-2020	11
Wykres 5 Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2021	12
Wykres 6 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2021	12
Wykres 7 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2017-2021	15
Wykres 8 Liczba osób korzystających z pomocy M-GOPS w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2021	16
Wykres 9 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2016-2020	19
Wykres 10 Frekwencja wyborcza w latach 2018-2020	33
Wykres 11 Liczba osób bezrobotnych w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2021	41
Wykres 12 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2020	43
Wykres 13 Liczba podmiotów wpisanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2020	43
Wykres 14 Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2020	44
Wykres 15 Liczba budynków mieszkalnych i liczba mieszkań w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2020	49

Wykres 16 Zmiany cen mieszkań w powiecie wschowskim w latach 2019-2022.....	50
Wykres 17 Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³].....	54
Wykres 18 Ilość zutylizowanego azbestu w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2021 [Mg]	65
Wykres 19 Ilość odpadów przypadających na 1 mieszkańca w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2021	66
Wykres 20 Ocena warunków życia oferowanych przez gminę Szlichtyngowa w opinii respondentów	80
Wykres 21 Główne problemy społeczne występujące na terenie gminy w opinii respondentów	81
Wykres 22 Ocena natężenia problemów występujących na terenie gminy Szlichtyngowa w opinii respondentów	82
Wykres 23 Obszary działań, które powinny zostać zaplanowane w dalszym rozwoju gminy Szlichtyngowa do 2030 r.....	84
Wykres 24 Obszary strategicznego rozwoju gminy	85
Wykres 25 Ocena stopnia realizacji zaplanowanych działań w ramach Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2016-2022	85
Wykres 26 Ocena stopnia realizacji zaplanowanych celów strategicznych w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2016-2022	86
Wykres 27 Aktualność celów szczegółowych w Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2016-2022	86

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Szkoła Podstawowa w Starych Drzewcach (po lewej) i w Jędrzychowicach (po prawej)	21
Zdjęcie 2 Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej	22
Zdjęcie 3 Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szlichtyngowej	27
Zdjęcie 4 Zabytkowe zabudowania w Wyszanie	56
Zdjęcie 5 Pałac Czerwony Róg	57
Zdjęcie 6 Pałac w Zamysławie	57
Zdjęcie 7 Ujście Baryczy.....	58